PATRIE ROMÂNĂ, ȚARĂ DE EROI

Avînd nobilul scop de a cultiva sentimentele de dragoste și mîndrie patriotică față de trecutul glorios al patriei și poporului nostru, față de istoria acestor ani de măreție înfăptuiri la care sîntem, deopotrivă, martori și participanți, acțiunea „Patrie română, țară de eroi" a înscris, și în ediția sa din acest an, numeroase succese. Îngrijirea monumentelor istorice, participarea, alături de specialiști, la săpăturile și cercetările de pe șantierele arheologice, alcătuirea în școli a unor colțuri muzeistice sau chiar a unor muzee școlare, elaborarea unor monografii, zugrăvirea în metaforă aleasă și imagine plastică a unor fapte de istorie veche și contemporană — toate acestea sînt preocupări constante ale pionierilor pasionați de istorie.

În preajma întîlnirii, în județul Bistrița-Năsăud, a celor mai bune echipaje participante la etapa republicană a acestei ample acțiuni-concurs, am primit la redacție numeroase vești despre succesele pe care pionierii le-au înscris în cronica acestei ediții.

● Pionierii din comuna **Căianu-Mic**, județul **Bistrița-Năsăud**, membri ai cercului de istorie din școală au răspuns cu entuziasm la apelul Muzeului județean de istorie și al istoricilor de la Universitatea din Cluj-Napoca, de a participa și ei la săpăturile arheologice de pe șantierul de la Ilișua. Existența unei fortificații romane pe teritoriul localității era de multă vreme cunoscută, dar în urma săpăturilor arheologice la care au participat și pionierii au fost scoase la iveală numeroase vestigii. Ele au pus în evidență o locuire umană neîntreruptă ale cărei începuturi coboară pînă în epoca neolitică. Cele mai multe mărturii — inscripții, monede, arme, unelte, obiecte ceramice etc. — descoperite de pionieri datează din epoca romană și pot fi admirate acum atît în colecțiile Muzeului județean, cît și în muzeul școlii din Căianu-Mic.

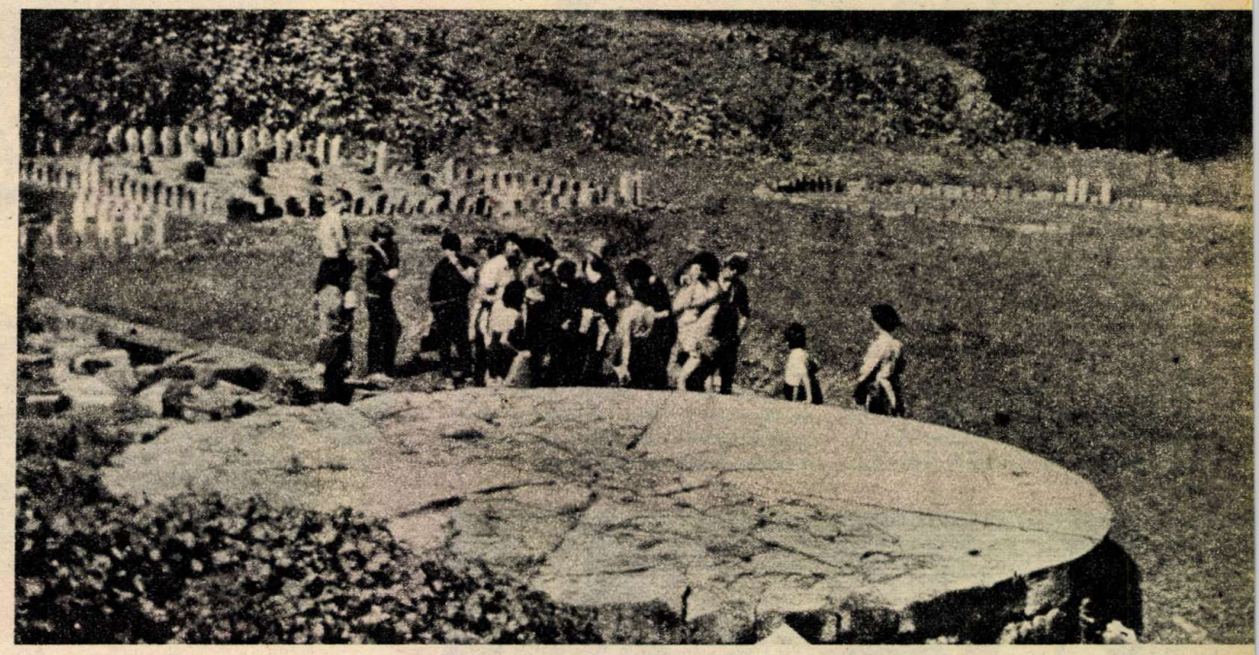

În această vară, pionierii Sofia Moldovan, Marcel și Vasile Igna, Ioan Retegan, Ioan Tărmure și Veronica Vidican, îndrumați de tovarășii profesori Alexandru Retegan și Viorel Moldovan se vor afla din nou pe șantierul arheologic pentru a-și continua cercetările în vederea realizării unei lucrări privind rolul castrului de la Ilișua în viața economică, socială și militară a Daciei romane.

● De mare valoare este și descoperirea pionierilor arheologi din comuna **Făget**, județul **Timiș**. Pasiunea lor pentru istorie a însemnat, în primul rînd, cunoașterea a numeroase documente privind istoria veche a comunei lor și, mai apoi, marcarea unor zone în care au făcut apoi săpături. Eforturile pasionaților arheologi au fost răsplătite. În urma săpăturilor efectuate sub îndrumarea arheologului Alexandru Rădulescu de la Muzeul din Timișoara și a unui istoric de la Muzeul Militar Central au fost scoase la iveală aproximativ 700 de monede medievale de argint, aur și bronz din secolele XVI—XVIII. Cine vizitează în această vară municipiul Timișoara le poate admira într-una dintre sălile muzeului județean.

● În urmă cu cîțiva ani, la școala din **Cristian**, județul **Brașov**, au fost expuse într-o mică vitrină cîteva obiecte vechi, descoperite de copii. Anii au trecut, și iată că astăzi pionierii din această localitate se mîndresc cu un adevărat muzeu. Colecțiile lui numără în prezent cîteva sute de piese, grupate pe secțiuni: arheologie, numismatică, obiecte casnice și de uz gospodăresc, arme și decorații, acte, tipărituri vechi și manuale școlare. Descoperite în mare parte și în urma săpăturilor făcute pe șantierul arheologic de pe teritoriul localității, obiectele aflate în muzeul școlii au permis membrilor echipajului „Nova Civitas" o serie de observații materializate într-o lucrare cu care se vor prezenta la faza pe țară a acțiunii-concurs „Patrie română, țară de eroi".

● Și pe meleagurile **vîlcene** au fost descoperite de către pionieri mărturii ale vechimii și continuității vieții pe glia strămoșească. Cîteva dintre acestea au fost aduse la lumină de pasionații istorici-pionieri ai Școlii **Genuneni**. Sub îndrumarea tovarășului profesor Nicolae Pietraru, ei au efectuat, în punctul numit Prigorii, o serie de săpături arheologice, în urma cărora au descoperit o monedă foarte veche, datînd din vremea lui Caius Gracchus, o rîșniță dacică și urmele unei locuințe romane. Moneda, alăturată altor piese valoroase, a dat naștere unei colecții numismatice, însoțite de un catalog în care piesele sînt descrise și clasate în ordine cronologică. În muzeu se mai găsesc și alte exponate valoroase, printre care unelte neolitice, fragmente ceramice, arme și piese medalistice din timpul Războiului de Independență de la 1877.

● Pentru pionierii Mariana Mureș, Andreea Iancu, Anișoara Suditu, Florina Petrăchioiu, Monica Hornet, Ilie Nicola, Mihai Răduță și Sorin Irimia, elevi ai **Școlii nr. 133** din **București**, aceste zile de vacanță înseamnă totodată zile dăruite pasiunii lor — istoria. Aflați în tabăra de la Stîna de Vale, ei se pregătesc pentru proba teoretică sub îndrumarea tovarășului profesor Ion Dabici, în vederea apropiatei faze republicane a acțiunii-concurs „Patrie română, țară de eroi". După ce, timp de trei ani a fost prezent în etapa pe Capitală, în acest an echipajul lor s-a clasat pe primul loc, fiind desemnat să participe la faza finală a acțiunii-concurs ce va avea loc în tabăra din județul Bistrița-Năsăud. Pasionați de istoria contemporană, ei au alcătuit o documentată monografie a renumitei Întreprinderi „Danubiana", care le patronează școala, precum și un album ce cuprinde cele mai frumoase versuri închinate patriei, imagini ale realizărilor din Epoca Nicolae Ceaușescu transpuse în desene și acuarele, nenumărate fotografii în care îi putem vedea pe membrii echipajului în vizite de documentare la muzee și întreprinderi bucureștene.

CRISTIANA CRĂCIUN

SIMFONIA LALELELOR

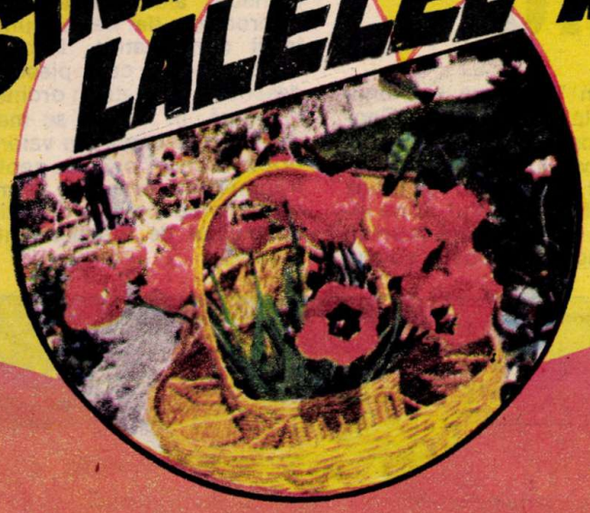

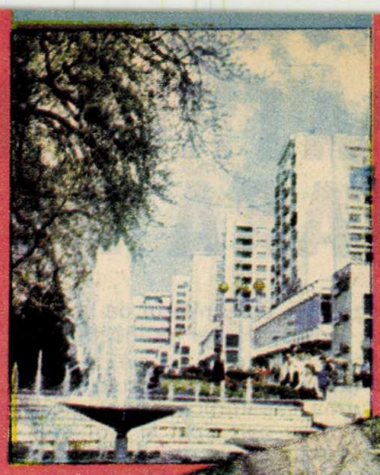

trul oraşului se plantează, în fiecare an, circa 200 000 de arbori şi arbuşti, precum şi 1,8 milioane de flori de toate felurile, între care şi... lalele! De la un an la altul, tot mai multe şi tot mai diverse. Astfel, de la 3 000 de bulbi de lalele, cultivaţi în 1972

Lalelele nu cîntă sau... poate da! Numai că noi, oamenii, nu le auzim. Şi totuşi, în fiecare an, în luna aprilie, la Piteşti are loc „simfonia lalelelor". E o simfonie care nu se ascultă, ci se priveşte, fiind compusă nu din sunete muzicale, ci din culori.

De unsprezece ani încoace, în fiecare primăvară, în centrul oraşului de reşedinţă a judeţului Argeş, în faţa Casei de cultură a sindicatelor şi în marele hol al acesteia „răsar", peste noapte, mii şi mii de lalele de diverse culori, compunînd un imens şi feeric covor — în care albul, galbenul, roşul, negrul şi chiar şi albastrul se îngemănează cu infinite nuanţe intermediare — care-ţi încîntă privirea şi sufletul. Cine şi de ce aduce aici aceste minunate flori? — iată întrebări pe care, prezent pentru prima oară la amintita manifestare, ţi le pui imediat. Şi e destul să le rostesti că numaidecît răspunsurile îţi sînt oferite, cu amabilitate şi cu amănunte (unele realmente surprinzătoare), de către numeroşii organizatori ai acesteia.

Se ştie, Olanda e considerată, tradiţional, ca fiind „ţara lalelelor". Dar, între timp, îndeosebi în secolul nostru, floarea aceasta exotică, adusă în Europa cu cîteva sute de ani în urmă din Orientul Îndepărtat, a cucerit noi spaţii geografice, s-a impus prin originala ei frumuseţe şi prin posibilitatea deosebită de a fi diversificată, în atenţia cultivatorilor din numeroase alte ţări. Inclusiv la noi, unde, de la un an la altul, tot mai mulţi sînt cei care îi descoperă virtuţile estetice şi îi dedică o bună parte a timpului lor, cu răbdare şi perseverenţă, pentru a obţine exemplare cît mai reuşite şi mai deosebite cu putinţă. De la ei, de la cei îndrăgostiţi de frumuseţea florilor, în general, şi a lalelelor, în special, şi fascinaţi de posibilitatea, practic nelimitată, de sporire a acesteia, a pornit iniţiativa prezentării aici, la Piteşti, a celor mai reuşite exemplare de lalele autohtone într-o expoziţie republicană.

De ce la Piteşti şi nu în alta localitate? În primul rînd pentru faptul că Piteştiul este unul dintre cele mai mari şi mai reuşite „oraşe-grădină" ale României, fiecăruia dintre cei aproximativ 200 000 de locuitori ai săi revenindu-i cîte 30 mp de spaţii verzi (cea mai mare medie în acest sens din ţară şi una dintre cele mai mari din lume). În al doilea rînd, deoarece aici se manifestă permanent, la toţi locuitorii, mari şi mici, un adevărat cult pentru frumuseţea atît de vie şi de necesară a naturii. În perimetrul municipiul Piteşti, în 1978, cînd a avut loc cea de-a 10-a ediţie, jubiliară, a „simfoniei" acestor flori, numărul lor ajunsese la 140 000, pentru ca în aprilie, acest an, să depăşească 150 000.

Lalelele nu cîntă. Şi totuşi cît de minunate sînt acordurile „simfoniei" lor ce are loc an de an la Piteşti! „Simfonia" aceasta este, pentru toţi vizitatorii, indiferent de vîrstă şi de profesie, o frumoasă, plăcută lecţie despre necesitatea cultivării frumosului în viaţa noastră de fiecare zi, şi prin intermediul florilor. De aceea, toată admiraţia noastră pentru cultivatorii de lalele, pentru cei care, în fiecare aprilie, ne oferă prilejul de a vedea „Simfonia lalelelor".

PATRIA ÎN AMIAZĂ

Cu ghirlande mai lungi decît ochiul cuprinde,
Cu ecou de izvoare ori miezuri de ghinde
Îmi pare că eşti înaltă întruchipare de rouă;

Nu cred să mă-nşel neîndrăznind să-nţeleg
Că există mai viu, tulburător şi întreg
Un alt străvechi orizont, ca o-mplinire nouă.

Destinul puterii doar prin rod se măsoară,
Doar prin trudă puterea devine comoară:
Tu stai în amiază — întruchipare de rouă.

VIOREL SÂMPETREAN

SĂ DESCOPERIM ÎMPREUNĂ:

UN NOU fluviu PE HARTA ȚĂRII

O nouă și grandioasă operă constructivă, gîndită de oameni și făurită de oameni începe să prindă contur pe harta țării. Este Canalul Siret—Bărăgan. Prin dimensiunile și importanța sa, această lucrare reprezintă o strălucitoare filă în cartea de izbînzi a acestor ani de glorioase înfăptuiri.

Eroismul unei generații

Magistralele albastre sînt și vor rămîne în istoria și geografia patriei embleme nepieritoare ale cutezanței și eroismului generațiilor Epocii Nicolae Ceaușescu. Sînt numeroase astăzi faptele cu care ne mîndrim: chipul modern al orașelor și satelor, fabrici și uzine, școli și universități, edificii de sănătate și cultură. Alături de toate acestea, canalele Dunăre-Marea Neagră, Poarta Albă-Midia -Năvodari, în curînd București-Dunăre și apoi Siret-Bărăgan. Ele au deschis orizonturi noi vocației constructive a poporului nostru, ilustrînd deopotrivă capacitatea și puterea economică a țării.

Simbol al cutezanței și măreției faptelor omului, canalele vor dăinui cît timp va dăinui însuși Pămîntul. Ele vor rămîne pe harta țării, mărturisind generațiilor de mîine despre izbînzile celor de astăzi. Canalele — magistrale de ape, făurite de oameni, nu de natură, drumuri pentru milenii. Întîi au fost cele spre Marea cea Mare. Acum se realizează albia canalului București-Dunăre. Urmează magistrala pentru irigații și navigație Siret-Bărăgan.

O imensă uzină de apă

Canalul Siret-Bărăgan va reprezenta o imensă uzină de apă pentru sănătatea și rodnicia pămîntului. Numeroasele obiective ce vor fi ridicate — baraje, ecluze, poduri, drumuri — vor da o nouă înfățișare zonelor pe care le va străbate magistrala de apă. Rostul principal este acela al irigațiilor. O vastă rețea de canale, conducte, puncte de alimentare va împînzi o suprafață de peste 700 000 hectare de pămînt. Teren arabil care astăzi suferă datorită lipsei de apă.

În trecut, seceta a făcut adesea ravagii în Cîmpia Română și, mai ales, în Bărăgan. Încercările de atunci de a stăvili acest fenomen al naturii au rămas doar la stadiul de idee. După perioadele de caniculă cumplită dintre 1899 — 1904 se vorbea de executarea unui canal între Siret și Călmățui, mai jos de Buzău. Nici unul dintre aceste proiecte nu a putut fi măcar început.

Acum, visul cutezător al unui canal care să alimenteze cu apă o suprafață atît de mare de pămînt este gata să fie împlinit.

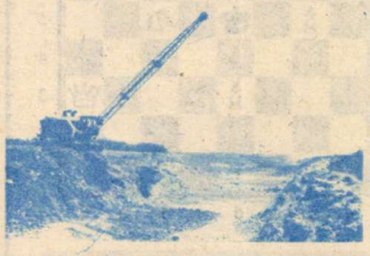

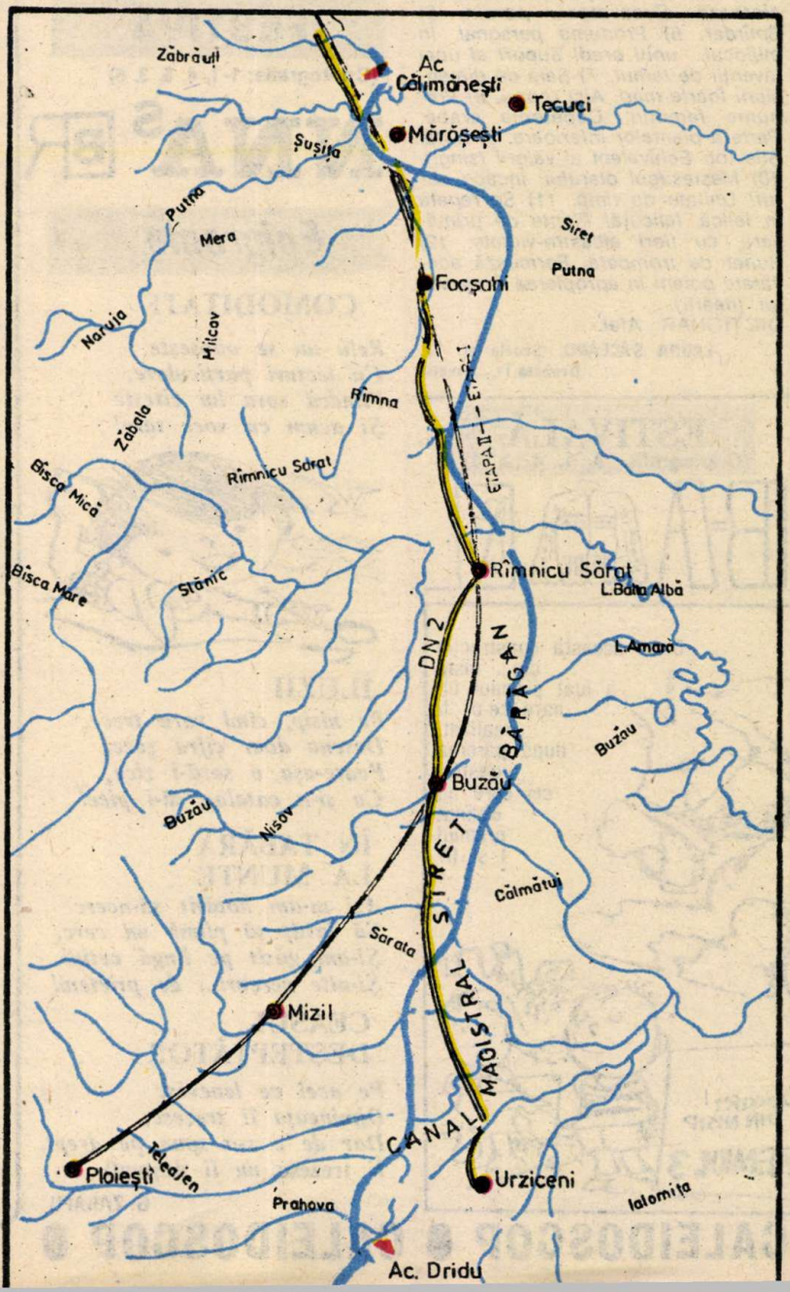

Început de epopee

Cine călătorește în această vară prin zona Buzău-Vrancea va fi impresionat de marile concentrări de oameni și utilaje ce acționează la traversarea fiecărei văi de rîu izvorît din Carpații de curbură. Sînt punctele de lucru ale constructorilor de pe traseul viitorului canal Siret-Bărăgan. Un obiectiv ce se înscrie între mărețele ctitorii ale acestui timp. Amploarea sa este fără precedent între lucrările ce au dat naștere magistralelor albastre ale țării.

Șeful de proiect al acestei lucrări colective a specialiștilor de la Institutul de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor din București este dr. ing. Ion Tecuci. De la el am aflat cîteva date semnificative ce definesc această operă „unicat" în istoria irigațiilor din țara noastră.

De la acumularea Călimănești, ce va strînge în chingile barajului un volum de 60 milioane de mc de apă adunată din Siret, magistrala albastră pornește pe un canal lung de 140 km, avînd formă trapezoidală, cu baza minimă de 20 m și lățimea superioară de 60—80 m. De la Călimănești, canalul trece la vest de Mărășești și la est de Focșani, la est de Rîmnicu Sărat și Buzău, la nord-vest de Urziceni, întîlnindu-se, la Dridu, cu apele altei mari lucrări de îmbunătățiri funciare, cea de pe Valea Moștiștei. Va traversa o mulțime de rîulețe — 40-50 la număr — din Carpații de curbură și orientali și va fi traversat de două ape mai „răsărite" din întregul traseu, respectiv Ialomița și Prahova. Datorita diferenței de nivel între „izvorul" de la Călimănești și cîmpiile din Bărăgan, irigațiile se vor face prin căderea liberă a apei, deci fără consum de energie.

Deocamdată, constructorii duc bătălia Canalului Siret-Bărăgan pe o distanță de 50 km. Este începutul unei mari epopei ce își înscrie strălucirea în brîul de nestemate făurite de gîndirea și mintea omului în acești ani de glorioase împliniri.

CONSTANTIN RĂDUȚ

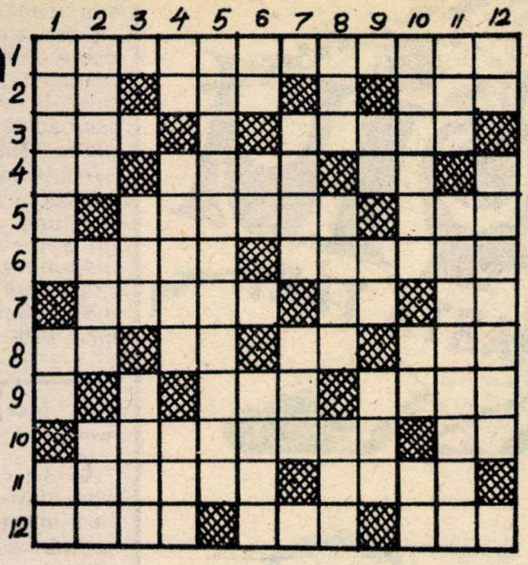

ORIZONTAL: *1) Plantă ocrotită de lege (3 cuv.). 2) Radu Ionescu. Moleculă. Plantă erbacee din familia liliaceelor, care face o singură floare. 3) Pasăre răpitoare (pl.). Transportă poveri. 4) Poftim. Biolog român care spunea: „A înțelege natura înseamnă a înțelege viitorul, dar a face ceva pentru salvarea naturii, atît de amenințată azi, înseamnă a contribui la fericirea omenirii". Iridiu. 5) Pîrghie de manevră la bicicletă (pl.). Dispozitiv la războiul de țesut.6) Fructe de pădure în formă de bobițe negre, albastre. Dornic de ceva. 7) Încet, fără grabă. Sînt. Puc gol! 8) Argint. Sfîrșește cald! Unitate agrară. Pronume personal (pl.). 9) Crustaceu. Zeamă acră preparată din tărîțe. 10) Plantă ocrotită, răspîndită pe stîncile Pietrei Craiului (sing.). Diftong. 11) Fructe de pădure. Denumirea latinească a raței. 12) Folosit. Țesătură fină de mătase sau bumbac. Fluviu din Africa.*

VERTICAL: *1) Organ vegetativ al plantei. Aur. Interjecție... bovină. 2) Culoarea liliacului. Copac mare, cu coajă netedă, alburie sau cenușie. Nume generic dat unor corpuri fluide (sing.). 3) Începe piloriza! Încăpere de la fundul unei nave destinată încărcăturii. 4) Dețin. Cu ea se pictează. Excavator... porcin. 5) Smîrdar. 6) Pronume personal. În mijlocul... unui brad! Suport al unei invenții de temut. 7) Sală de dimensiuni foarte mari. Aici (pop.). 8) Prenume feminin. Căpetenie arabă. Parte a plantelor inferioare. 9) Notă. Știe tot. Echivalent al valorii (sing.). 10) Meșteșugul olarului. Începe norul! Unitate de timp. 11) Se repetă în lelică, lelicuță! Plante de primăvară, cu flori albastre-violete. 12) Sunet de trompetă. Formează adevărate poieni în apropierea Brașovului (neart.).*

DICȚIONAR: *Afet.*

LAURA SĂCEANU, Școala nr. 11, Drobeta-Tr. Severin

TICUȚĂ CEL UITUC

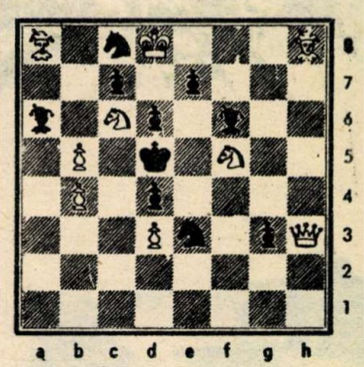

FESTIVĂ

(Criptografie: 1-1, 4, 6, 3, 5)

NNA$ BR

Epigrame

COMODITATE

Relu nu se obosește
Cu lecturi particulare,
Fiindcă sora lui citește
Și acum cu voce tare!

ILUZII

Pe nisip, cînd vara trece,
Desena doar cifra zece,
Poate-așa, o soră-i zice,
Ca și-n catalog să-i pice!

ÎN TABĂRĂ LA MUNTE

Azi m-am hotărît să-ncerc
Să învăț să plimb un cerc,
Și-am găsit pe lîngă cetini
Și-alte cercuri... de prieteni!

CEASUL DEȘTEPTĂTOR

Pe acei ce lenevesc
Dimineața îi trezesc,
Dar de e s-o spun pe drept,
Îi trezesc nu îi deștept!

G. ZARAFU

AGRICOLĂ

(Criptografie: 1-1, 4, 6, 3, 5)

ESTIVALĂ

(Criptografie: 3, 4, 4, 2, 3)

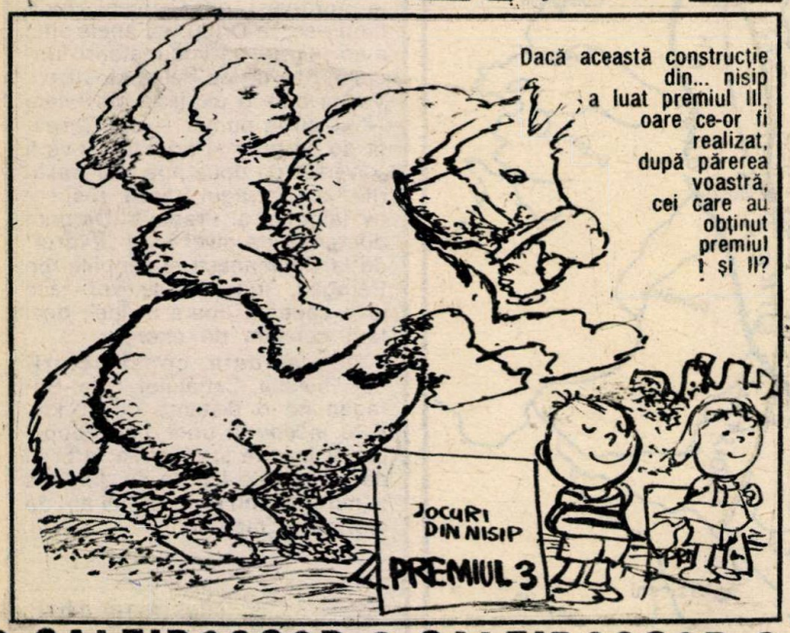

Dacă această construcție din... nisip a luat premiul III, oare ce-or fi realizat, după părerea voastră, cei care au obținut premiul I și II?

Cisnădie, străveche așezare dacică de lîngă Sibiu, atestată documentar încă din anul 1204, e cunoscută și renumită azi în întreaga lume. Faima ei a fost — și este în continuare — dusă peste mări și țări de minunatele covoare plușate care se fabrică aici, unul mai frumos decît altul, fiecare în parte fiind o adevărată operă de artă. Dacă veți privi cu atenție covoarele purtînd marca „CITEX" („Ci" fiind prima silabă de la Cisnădie, iar „Tex" de la cuvîntul textile), veți descoperi repede că afirmația se justifică

SĂ DESCOPERIM ÎMPREUNĂ:

pe deplin. Fiecare dintre aceste covoare, indiferent de model (în prezent se fabrică aici zeci de modele diverse), e ca o... grădină fermecată, în care iarba, frunzele, florile, uneori fluturii și păsările, savant stilizate, se află într-o compoziție fascinantă. E o „grădină" special concepută și lucrată pentru casele oamenilor, pe care o aducem în interiorul locuințelor noastre, cărora le dă culoare, căldură și lumină, și prin care ne „plimbăm" cu atîta plăcere.

Unde anume și cum sînt realizate aceste renumite covoare? Cine sînt creatorii lor?

Chiar dacă ești străin de loc, ajuns în Cisnădie descoperi repede marea întreprindere „Textila" care îți reține atenția prin clădirile ei noi și impozante. În cadrul ei se află și Fabrica de covoare „Victoria", căreia doar ce-i treci pragul și numaidecît în fața ochilor ți se dezvăluie un univers deosebit de interesant în care totul — și marile spații ale atelierelor și halelor, și aparatele și utilajele care, chiar dacă nu ești specialist, îți dai seama că sînt de înaltă tehnicitate, și oamenii care lucrează la ele — este dominat de culori. Culori de toate felurile sînt prezente și-n atelierul de creație, unde apar și strălucesc pe planșetele peste care stau aplecate chipuri de toate vîrstele, oameni care se străduiesc necontenit — și cu rezultate dintre cele mai bune, concretizate în calitatea deosebită a covoarelor produse în această întreprindere — să creeze noi modele, mereu mai izbutite, mai frumoase. Culorile nu lipsesc nici din atelierul de transpunere a modelelor pe „cartelele" ce intră în programatoarele mașinilor și după care se țes covoarele. Dar și mai evidente, o adevărată explozie a lor, sînt culorile în halele în care necontenit bat uriașele războaie automate. Mii și mii de fire de toate culorile, de diverse grosimi și compoziții, se derulează de pe mari mosoare și aleargă prin

„GRĂDINILE FERMECATE" DE LA Cisnădie

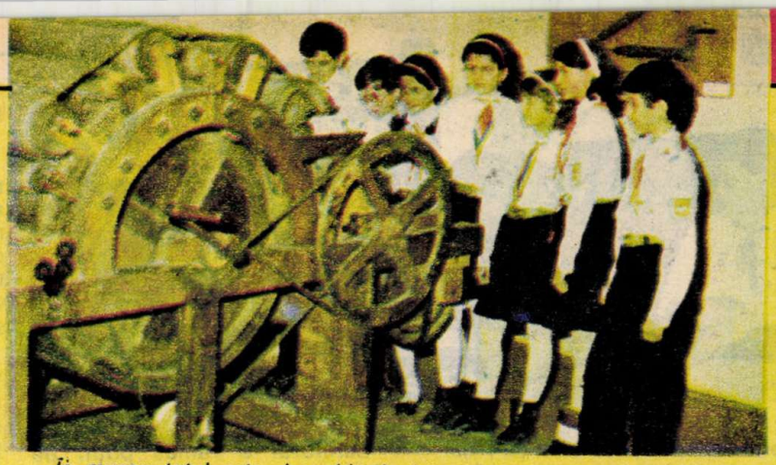

În muzeu totul este deosebit de interesant.

Cîteva dintre posibilele viitoare țesătoare de covoare.

În vizită la creatoarele de covoare.

DOCUMENTAR

● În Muzeul textil din Cisnădie, singurul de acest fel din țară, dezvoltarea prelucrării textilelor de-a lungul secolelor este sugestiv prezentată. Iată cîteva momente importante ale acesteia: în 1590 e utilizată aici, pentru prima oară în țară, roata de tors; în 1643 existau în Cisnădie 216 postăvării; în 1848 sînt introduse în procesul productiv mașina de tors și mașina de țesut; în 1872 ia ființă „Asociația postăvarilor", care reunea 400 de meseriași; în 1873 e dată în folosință fabrica „Union"; în 1880 se pun în funcțiune primele războaie mecanice de țesut; în 1920 se produc primele covoare netede și plușate; în 1948 existau în Cisnădie 102 ateliere; în 1957 se realizează comasarea tuturor atelierelor de postav, de pături, de covoare, sub denumirea de „Textila", după anul 1965, aici se dau în exploatare noi și moderne obiective industriale din acest domeniu – țesătoria de stofe, hala apretură covoare, hala de filatură, apretura de stofe, vopsitoria de fire și altele.

● În 1888 s-au deschis la Cisnădie cursurile „Școlii de țesut", una dintre primele școli de acest fel din Europa. Aceasta avea la început doar 30 de elevi, o singură clasă și un singur profesor. În momentul de față, la Liceul industrial cu profil textil din Cisnădie învață peste 1 000 de elevi, care au la dispoziție numeroase săli de clasă, laboratoare și ateliere moderne.

● La Casa pionierilor și șoimilor patriei din Cisnădie funcționează un cerc de țesut, în cadrul căruia numeroși purtători ai cravatei roșii cu tricolor descifrează tainele prelucrării firelor textile, inclusiv ale producerii de covoare.

Și iată-le acum, atît de multe, atît de strălucitoare și de diverse!... Împărțite pe tipuri, fiecare cu numele său, după ce au trecut prin exigentul control de calitate, covoarele de Cisnădie pornesc pe drumurile lumii, fiecare dintre ele „vorbind" convingător despre priceperea și hărnicia miilor de oameni din această zonă care sînt capabili, iată, să îngemăneze, într-un singur produs, utilul și frumosul în cel mai înalt grad, ducînd mai departe îndelungata tradiție a acestei frumoase și utile preocupări a locuitorilor acestor meleaguri.

Unul dintre covoarele de Cisnădie.

Reportaj realizat de C. DIACONU, în colaborare cu subredacția „Cutezătorii" de la C.P.Ș.P., Sibiu.

În lumea cărții

PASAGERI PE CORABIA „SPERANȚA"

Mara Bănică din București este în clasa a VII-a și, din cînd în cînd, e... studentă! Nu vă miraţi! Mara se furișează uneori printre studenți și profesori, intră în amfiteatre universitare, află lucruri nemaipomenite despre frumusețile limbii române, despre cei mai renumți scriitori ai noștri. Este printre cititorii frecvenți ai bibliotecii „Mihail Sadoveanu" și...

- Alo?

- Da, vă rog...

- Dana Săvulescu este acasă? Sînt colega ei de clasă; aș vrea să-i spun ceva...

- Imediat, tocmai citea o carte.

Dana a venit repede la telefon.

- Ce citești? întreabă Mara.

- Cartea pe care mi-ai dat-o acum cîteva zile, „Toate pînzele sus!" de Radu Tudoran. Am ajuns la pagina 263. Mă pasionează grozav.

- Tocmai voiam să-ți spun o idee. Ce-ar fi să-l căutăm pe scriitor?

- Ar fi nemaipomenit să stăm cu el de vorbă! Să-l rugăm să ne spună cum a scris această minunată carte?!

- Hai să-i invităm și pe Andrei Pop, pe Ana Florian, pe Alexandru Ioniță, pe Rada Zoran, pe Claudiu Moniga, pe Olea Bogdan, pe Constantin Dumitru. Sînt colegii noștri de bibliotecă, le va face plăcere.

Dragi cititori, convorbirea telefonică de mai sus a devenit un fapt împlinit. Mara și Dana i-au dat telefon scriitorului Radu Tudoran, s-au înțeles cînd să-l viziteze împreună cu colegii. Casa lui Radu Tudoran se află chiar lîngă Cișmigiu.

— Aaa... ce copii frumoși, ca și florile pe care mi le-ați adus, făcu scriitorul, îmbrățișîndu-și oaspeții. Curînd scriitorul și copiii se considerau un echipaj care pornea spre mări și oceane, un echipaj plin de entuziasm, cu membri uniți, curajoși, devotați unii altora. De fapt, ce-i devotamentul care îi leagă pe membrii echipajului „Speranței"? se trezi întrebînd Claudiu.

— Întreaga carte este un răspuns la această întrebare. Un răspuns pe 700—800 de pagini. Devotament înseamnă să lași la o parte interesele personale pentru binele celor de care ești legat prin sentimente și aspirații nobile.

Rada Zoran fierbea de curiozitate... ea care parcursese cele 800 de pagini ale romanului.

— Oare solidaritatea și prietenia eroilor din roman le-ați întîlnit aievea, în realitate, printre noi?

Scriitorul a rămas puțin pe gînduri.

— Eu, unul, nu fac nici o deosebire între cutezanța oamenilor din echipaj și cutezanța fiecăruia dintre voi, în viața de toate zilele. Dar nu socotesc că întrebarea ar fi de prisos, fiindcă nu-mi amintesc ce gîndeam la vîrsta voastră.

După cum puteți constata, discuția a devenit aprinsă. Oaspeții lui Radu Tudoran se instalaseră chiar pe corabie și Olea dorea mai ales să afle...

— Ce înseamnă cinstea pentru oamenii care alcătuiesc un echipaj?

— Cinstea pentru membrii echipajului nu-i altceva decît aceea a oamenilor de pretutindeni, respectîndu-și angajamentele cu fapte, nu cu vorbe.

Claudiu era cît pe ce să ridice mîna ca la ora de matematică; avea de lămurit o chestiune destul de grea:

— Cum a izbutit scriitorul Radu Tudoran să realizeze într-un singur personaj îmbinarea unor însușiri destul de contradictorii...

— Te referi la Ismail, probabil.

— Exact!

— ... Un „încurcă lume", altminteri simpatic. Provoacă atîtea încurcături, uneori chiar necazuri, echipajului încît l-ai putea crede un om de nimic. Și totuși nu pregetă să-și pună viața în primejdie pentru a-și salva tovarășii de călătorie.

— Stimate Radu Tudoran, am vrea să știm dacă există vreo deosebire între prietenia eroilor de pe corabie și cea obișnuită, dintre noi, din realitate? întrebă plin de curiozitate Andrei.

— Există fel de fel de prietenii, dar numai în formă; în fond, prietenia rămîne totdeauna aceeași.

— Chiar așa, interveni Mara. Vreau însă să aflu mai clar dacă Anton Lupan pornește în căutarea prietenului său, Piere Vaillant, doar din prietenie sau și din dorința de a se răzbuna pe un dușman comun?!

— Să se răzbune pe cine? În clipa plecării gîndul lui nu era la pirați și la pedeapsă, nici nu avea cum să-i caute. Să-l regăsească pe Vaillant rămînea o speranță vagă. El pleacă la drum în primul rînd ca să descopere ținuturi necunoscute, așa cum visase și plănuise cu prietenul lui de altădată. Deci un scop nobil.

— Vă rugăm să ne spuneți cum am putea și noi, la rîndul nostru, cîștiga încrederea și devotamentul unui prieten, interveni Ioniță.

— În primul rînd, încercînd să vă înțelegeți cît mai bine unul pe celălalt. Dacă aveți firi diferite, să vă străduiți să le acordați între ele, dar nu oricum, ci înclinînd spre firea mai bună. Ajutați-l la nevoie și nu-i refuzați ajutorul, din mîndrie rău înțeleasă. Nu mințiți, nu vorbiți de rău pe la spate. Nu vă ascundeți defectele, ci străduiți-vă să vă debarasați de ele. Dar eu cred că toate acestea, și încă altele, le învățați pe rînd, întîi acasă, apoi la școală, ca pionieri, iar mai tîrziu din experiența vieții.

— La ce lucrați acum? Aveți de gînd să continuați romanul „Toate pînzele sus"? întrebă grăbit și curios Constantin.

— Bineînțeles că scriu o carte! Dar nu vorbesc niciodată despre ceea ce scriu decît după ce este gata. Mai demult mi s-a propus să scriu o continuare la „Toate pînzele sus" și am acceptat, dar cînd m-am apucat de lucru mi-am dat seama că nu era nevoie. Deși aventura „Speranței" poate să continue, ea n-ar face decît să repete prima aventură, care este, după părerea mea, completă și concludentă.

Scriitorul își îmbrățișă micii cititori și, deodată, în fața tuturor se arată Cișmigiul înflorit...

ION CRÎNGULEANU

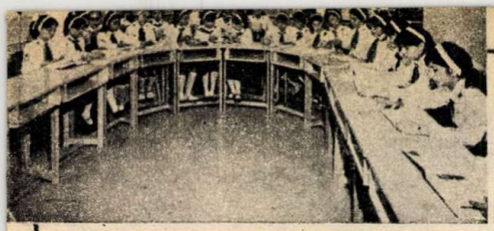

Stagiunea estivală la „Cutezătorii"

Singurele care se mai odihnesc oarecum în vacanța mare sînt cataloagele. Activitățile artistice pionierești sînt în toi pe tot cuprinsul țării. Nu există formație de teatru, dansuri, cenacluri literare și de artă plastică, cercuri foto sau cinecluburi, soliști de muzică populară și ușoară care să nu se afirme din plin în această perioadă, să nu-și exprime talentul și aptitudinile artistice în școli, în case ale pionierilor și șoimilor patriei, în tabere. Iată doar cîteva aspecte din bogatul evantai al activităților cultural-artistice din vacanța mare.

• **Palatul pionierilor și șoimilor patriei** a devenit o adevărată... planetă a muncii, creației și activităților științifice, artistice, sportive. Zecile și zecile de cercuri, cu tot atîtea profiluri, reunesc mii și mii de pionieri dornici să-și educe și să-și modeleze aptitudinile. Printre aceste cercuri de știință și creație, un loc deosebit îl ocupă cenaclul literar Mihai Eminescu, cadru în care se afirmă anual, cu creații proprii — poezii, povestiri, reportaje, piese de teatru, epigrame, monologuri — zeci și zeci de pionieri talentați în arta scrisului. În imagine vă prezentăm un moment poetic susținut în cadrul acestui cenaclu.

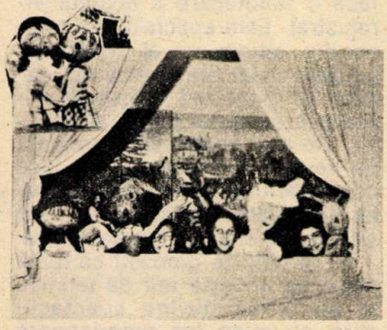

• În urmă cu numai doi ani, la **Casa pionierilor și șoimilor patriei** din **Tg. Jiu** lua ființă o „trupă" de teatru de păpuși formată doar din cinci pionieri și profesorul coordonator, Gigi Mihăiță. În mai puțin de două luni, trupa s-a... mărit, numărînd 21 de membri harnici, activi, inspirați. Repede „prestigiul artistic" al păpușilor din Tg. Jiu s-a făcut cunoscut în tot județul și... iată-i, așadar, pe pionierii păpușari dînd peste 15 spectacole de succes atît în municipiu, cît și la Motru, la Sadu, la Țicleni sau la Tg. Cărbunești. „Motănelul neascultător" sau „Necazurile notei 5" au stîrnit aplauze a mii și mii de copii spectatori, răsplătind astfel un colectiv artistic, pe cît de unit, pe atît de talentat și inimos. Se înțelege, și în această vară, ei se bucură de succese la fel de frumoase.

• Anul trecut, „formația de dans modern" a **Casei pionierilor și șoimilor patriei** din **Brăila** a obținut locul I la faza republicană a Festivalului Național „Cîntarea României". Iată-i acum pe pionierii laureați dînd spectacole în școli, la Teatrul de stat din localitate, la Șantierul naval sau la Clubul „Progresul". Felicitări!

• Cine trece pe la **Liceul de artă „George Enescu"** din **Capitală** are senzația că se află într-un fel de... Conservator sau Ateneu al pionierilor și șoimilor patriei. Voci cristaline, instrumentiști în vîrstă de 10-12 ani, cu „stagii vechi" în participarea la festivaluri și competiții naționale unde obțin de obicei locuri fruntașe, sînt întîlniți pe toate coridoarele, pot fi ascultați în sălile liceului, la concertele de prestigiu din Capitală și din țară. Dintre aceștia nu lipsesc nici percuționiștii... De altfel, „percuția" este una din cele mai frecvente discipline de liceu. Un exemplu ni-l oferă și pionierul din imaginea alăturată: repetiție înainte de concert.

• Nimeni nu poate oferi „rețete" cum se scrie o poezie frumoasă. Singur, în fața caietului cu foile albe poți găsi calea realizării unor versuri frumoase, cu condiția să... fi citit mult și să ai talent! Colegul vostru mai mic, atît de... concentrat, va scrie sau nu o poezie? Oricum, el încearcă!

• Iată cea mai tînără formație de naiști. Sîntem invitați să luăm parte la minunatele concerte de muzică populară și simfonică susținute de „formația de naiuri" a **Casei pionierilor și șoimilor patriei** din **Rîmnicu Vîlcea**, formată din 36 de membri, deținătoare de două ori a locului I consecutiv la faza republicană a Festivalului Național „Cîntarea României".

• Nu-i nevoie să mai facem aprecieri laudative formației pionierești de dansuri populare din localitatea **Budești — Baia Mare**. Talentații dansatori sînt cunoscuți în întreaga țară din spectacolele susținute în studiourile televiziunii sau pe scenele Festivalului Național „Cîntarea României", la ultima ediție fiind răsplătiți cu două premii I, cu diplome, aplauze și flori!

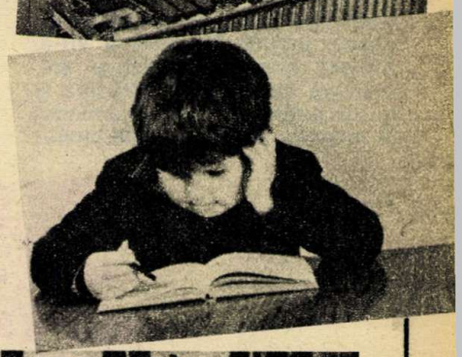

COPIII ŞI ARTELE

Actorii nevăzuţi!

Duminica trecută, pe la ora opt şi jumătate dimineaţa, cineva suna de zor la uşa de la intrare a locuinţei mele. M-am grăbit să văd cine era atît de insistent şi doritor să-mi vorbească. Am deschis repede şi... Nu era altul decît vecinul meu, Mircea Daminescu, pionier în clasa a VII-a. Sîntem prieteni de cîţiva ani, muncim împreună în grădină şi nu de puţine ori plecăm amîndoi la meciuri, la expoziţii, la biblioteci sau librării. Mircea se grăbi să-mi spună:

— Vreau să vă invit la teatru! Acum, la ora 9, „Teatru la microfon pentru copii". Se transmite piesa „Întrecerea", de Mircea Ionescu.

Am deschis repede aparatul. Peste două minute eram... la teatru. Vi-l mai amintiţi pe elevul Palade... „ştie-tot", pe Dănuţ, pe Petrişor, pe Ioana? Întrecerea între clase consta în realizarea unui robot la cercurile tehnico-aplicative şi îngrijirea plantelor din solarii. Isteţime, hărnicie, ambiţie. Şi o mare prietenie între membrii echipajelor. Acţiune trepidantă, însoţită de... muzică, de fel de fel de sunete care sugerau vîntul, ploaia etc. Mircea aproape că „intrase" în aparat. Voia să nu-i scape nimic, urmărea totul cu mare atenţie. În final, îmi spune:

— Bun „spectacol"! Pentru mine rămîne totuşi un mister felul cum se realizează „auditiv" un spectacol. Încă de mic îi ştiu pe actorii Mihai Mălaimare, Alexandrina Halic, Mircea Albulescu, Traian Stănescu, Daniela Anencov. Îi ştiu şi pe copiii-actori Anca Pribu, Radu Ciuceanu, Andrei Duban, Oana Grindei. Îi recunosc dintr-o mie, deşi nu i-am văzut pe toţi cum arată. I-am ascultat însă de zeci de ori la radio. Ei bine, aş vrea să ştiu şi eu cum se realizează un spectacol ca acesta, de azi?

— Nimic mai simplu...

— Adică?

— Mergem la Radio! Chiar mîine dimineaţă.

— O să aflăm cum se realizează „Teatru la microfon"?

— Chiar aşa!

Luni dimineaţă ne aflam în marea clădire a Radioului, în studioul unu. Întîmplarea a făcut să-i cunoaştem, chiar personal, pe actorii şi copiii care urmau să realizeze un nou spectacol. Mircea Daminescu vibra de emoţie: avea în faţa ochilor echipa întreagă, regizorul artistic, regizorul de sunet, regizorul tehnic, operatoarele şi... actorii. Din tavanul studioului atîrnau mai multe microfoane. Recuzita era simplă: o roată de căruţă, o bandă de magnetofon, o uşă mare şi una mică, un geam, două cărămizi, trei vreascuri, nişte nisip, un planşeu, puţină sîrmă, două lăncii, o trompetă, două potcoave, un clopoţel şi... forfota actorilor care...

Noul scenariu radiofonic era inspirat din „Neamul şoimăreştilor" de Mihail Sadoveanu. Mai întîi a fost citit în redacţie, apoi a fost studiat de regizorii artistici Titel Constantinescu şi Cristian Munteanu, urmînd să fie preluat de către actori. Cînd am intrat noi, echipa de actori tocmai se pregătea să efectueze mai întîi lectura „la masă" a textului, distribuţia fiind făcută; mai urma o repetiţie şi... toată lumea interpreţilor în studio! Regizorii artistici dădeau ultimele indicaţii... glasurilor care trebuiau să intre în rol. Şoimăreştii erau îmbrăcaţi ca oamenii de pe stradă, cu cravate la gît şi ceasuri la mînă, ceea ce pe scena de la teatru este exclus. Regizorul tehnic punea la cale „furtuni în codru" şi „nechezaturi de cai", foşnind numai nişte cartoane şi periuţe de sîrmă, caii auzindu-se de pe o bandă de magnetofon. Galopuri, lovituri de spadă, strigăte din păduri seculare, realizate de după o uşă, sub o scăriţă de doi metri. Clopote sunînd, ploaie torenţială, sunete de bucium realizate prin cîteva mişcări de fereastră însoţite de lovirea a două talere mici şi un diapazon. După încheierea înregistrării efectuată de către operatorii aflaţi la pupitrele de comandă ultramoderne şi dotate cu magnetofoane speciale, sîntem invitaţi să vedem cum se face o fonotecare a textului înregistrat. Este specialitatea regizorului tehnic — el realizează pauzele muzicale, aplică noi sunete şi zgomote sugestive — realizează fondul sonor al acţiunii. De-aici banda este preluată de regizorul muzical care face comentariul muzical al întregului spectacol. Banda poate intra pe emisie sau se fonotechează.

— Şi cînd te gîndeşti că toată minunea aceasta atît de tehnică şi ştiinţifică devine spectacol care pe mine mă emoţionează atît de mult, îşi zice Mircea. Alexandrina Halic — renumitul Voinicel — mărturiseşte că de-o viaţă, de cînd joacă „teatru la microfon", a fost partenera a zeci şi zeci de copii care au jucat în zeci şi zeci de piese, unii din ei devenind ei înşişi regizori, operatori, actori şi chiar... autori de piese şi scenarii radiofonice. Meserii frumoase, grele, pline de satisfacţii şi bucuria unei munci neîntrerupte. Duminica viitoare sînt, din nou, invitatul lui Mircea Daminescu la „Teatru la microfon pentru copii". Va fi o oră de neuitat. Şi încă ceva, Mircea are de gînd să se facă inginer de sunet... cine ştie, poate chiar la Radio. O pasiune vie şi plină de frumuseţe. Teatrul la microfon poate fi ascultat şi în casă, şi în grădină, şi în avion, şi în luncă, pe ploaie, pe viscol, cu condiţia să faci parte din sutele şi sutele de mii de ascultători, iubitori ai acestei arte în care actorii se văd numai cu sufletul, cu imaginaţia, cu auzul...

ION CRÎNGULEANU

Cîntec pionieresc

Muzica și versurile de Constantin Popescu

SOL

1. A – nii de cînd el ne es – te-n frun-te
2. Ne-n-fri-cat ste – jar al Ro – mâ – ni – ei
3. Și de-a-ce – ea pri-mă-va – ra ță – rii

Se cu-prind în a – nii ță – rii drag
Ne e brav și dîrz con – du – că – tor
Es – te mai fru-moa – să ca ori – cînd

DO SOL

În – flo – ri – tă cum e pri – mă – va – ra
Cel a – les de-a-ceas-tă na – ți – u – ne
Și de-a-ce – ea toți sîn-tem și fi – vom

RE SOL

Și fru-moa – să ca un cîmp de mai
El lu – mi – nă e și vi – i – tor
Pen – tru el o i – ni – mă și-un gînd

DO SOL

În – flo – ri – tă cum e pri – mă – va – ra
Cel a – les de-a-ceas-tă na – ți – u – ne
Și de-a-ce – ea toți sîn-tem și fi – vom

RE SOL

Și fru-moa – să ca un cîmp de mai.
El lu – mi – nă e și vi – i – tor.
Pen – tru el o i – ni – mă și-un gînd.

DO Refren SOL RE

Cîn – tec de sla – vă îi cîn – tă co –
Ta – ra-l ur – mea – ză pe dru – muri de

SOL DO SOL RE SOL

pi – ii Ce cresc în pa – ce în pa – tri – a lor.
glo – rii Ur – cînd azi pe trep – te de mun-că și spor.

Partitura cîntecului publicat de noi poate fi descifrată de fiecare dintre voi, dragi prieteni, făcînd apel atît la cunoștințele muzicale dobîndite la orele de muzică de la școală, cît și la cele acumulate pe parcursul celor cinci lecții de chitară.

Pentru interpretarea vocală cu acompaniament de chitară a partiturii cîntecului, ținem seamă de faptul că el este scris în gama SOL MAJOR, deci folosim acordurile de treapta I, SOL MAJOR, treapta a IV-a, DO MAJOR, treapta a V-a, RE MAJOR. Recomandăm următoarea formulă de acompaniament.

Exersați acest cîntec cu atenție, dragi prieteni, deoarece cu el vă puteți prezenta la oricare dintre manifestările artistice pionierești.

ÎNVĂȚAȚI SINGURI CHITARA

În primele patru lecții am cîntat la chitară în poziția I. Pentru gama Re Major este necesar să cîntăm în poziția a II-a, aceasta însemnînd că degetul 1 apasă în spațiul II al chitarei, degetul 2 în spațiul III, degetul 3 în spațiul IV, degetul 4 în spațiul V și, după cum vedeți în desen, pentru încheierea celei de-a doua octave, pe coarda „mi", cea mai subțire, mîna urcă pînă la spațiul al X-lea.

LECȚIA V-VI

În această lecție învățăm, dragi prieteni, scara muzicală care are două alterații ascendente constitutive (doi diezi), și anume, gama RE MAJOR. Această scară muzicală se scrie pe portativ astfel:

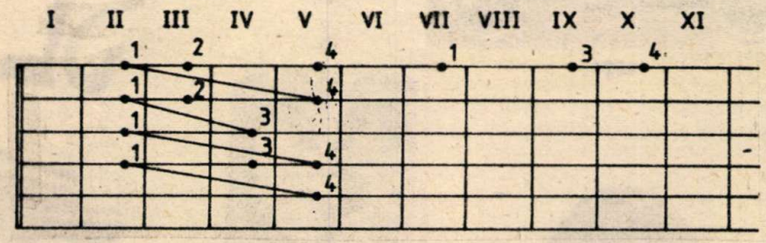

Pe strunele chitarei executăm această gamă, după cum vedeți, pe întinderea a două octave, astfel:

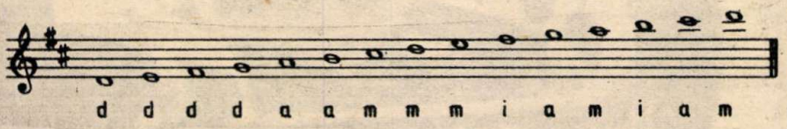

ACORDURI ÎN GAMA RE MAJOR

Realizați cu formula de acompaniament din următorul exercițiu: Exercițiul 1.

În notația muzicală, exercițiul 1 arată așa:

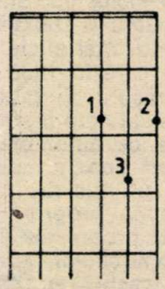

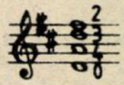

Acordul de tonică
I RE MAJOR

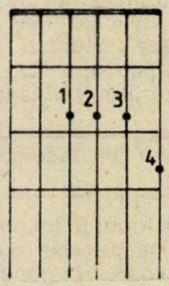

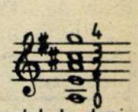

Acordul de dominantă cu septimă
V LA 7

Realizați cu formula de acompaniament V-întors același exercițiu. În notația muzicală el arată așa:

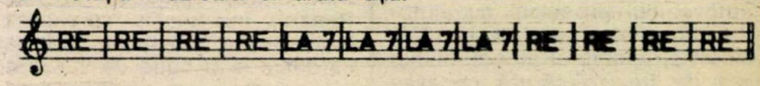

Exerciții cu acorduri

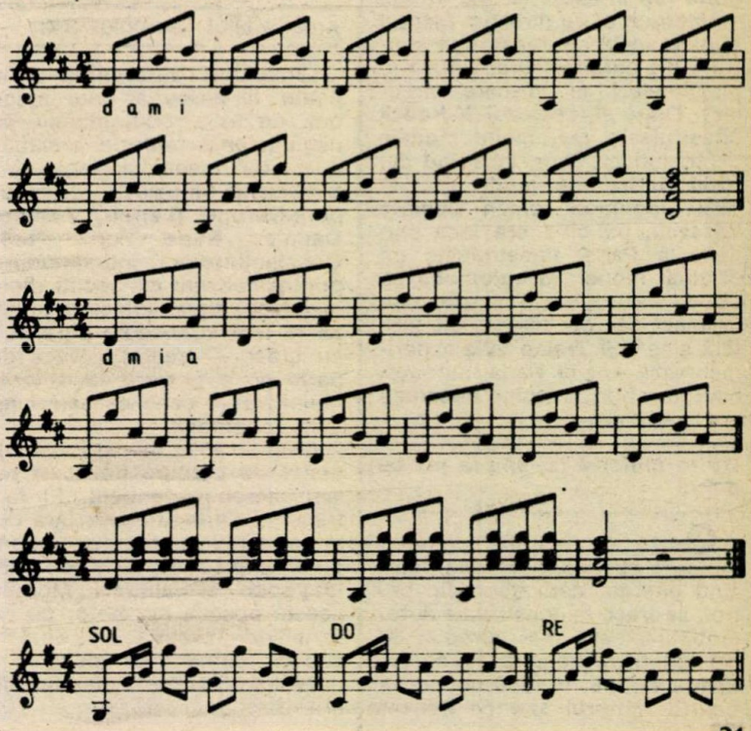

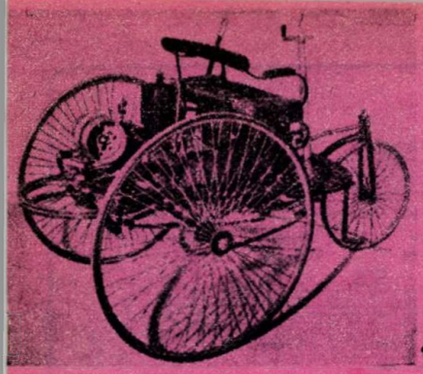

1

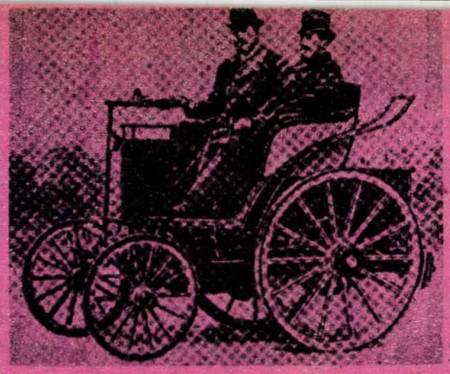

2

1. Trăsură automobilă construită de Karl Benz în 1886.
2. Prima trăsură autoelectrică (cu acumulatori) a lui Jenatzy (1894).
3. Primul automobil creat de George Constantinescu pe baza aplicării sonicității.

3

FILE DIN ISTORIA AUTOMOBILULUI

Dorința de a parcurge distanțe cît mai lungi într-un timp cît mai scurt a condus mintea omului spre necesitatea găsirii unor mijloace de locomoție tot mai rapide. După apariția roții, ideea începe să se materializeze, mai întîi, pentru multe secole, în construirea de vehicule trase de animale. Primele încercări ale tracțiunii mecanice apar ca urmare a realizărilor civilizației moderne.

Primii pași reali în locomoția mecanică

Adevărata istorie a locomoției mecanice începe abia după inventarea motoarelor generatoare de forță. **François Cugnot** este cel dintîi care realizează un autovehicul propulsat cu ajutorul unui motor cu abur, în 1769. Acest străbunic al automobilului era, de fapt, o căruță ce avea două roți în spate și una în față — motrice și de direcție. Meritul ei este acela că transformă pentru întîia oară mișcarea liniară (a pistoanelor) în mișcare circulară. După el, englezul **Murdock** construiește mai multe modele de trăsuri cu abur, începînd din 1784, urmat de mulți alții. În 1880, inginerul român **Dimitrie Vătescu**, pe cînd era încă student la Paris, construiește un original model de automobil cu abur, caracterizat atunci de francezi ca „cel mai reușit tren fără șine". Și **Traian Vuia** experimentează, tot la Paris, automobilul cu aburi, aducînd elemente noi, valoroase.

De la motorul cu apă la cel cu petrol

Odată cu apariția primelor motoare cu ardere internă, folosind energia derivaților din petrol, se trece la construcția automobilului ceva mai apropiat de cel din zilele noastre. Francezul **Lenoir** obține în 1860 un brevet pentru motorul său ce folosea gazul de iluminat în amestec cu aer, iar în 1862 și pentru unul care utiliza petrolul. Perseverent, el construiește în 1863 o trăsură automobil cu care parcurge 18 km într-o oră și jumătate. **Otto și Langen** construiesc primul motor cu ciclul în patru timpi. În sfîrșit, **Gotlieb Daimler** realizează un motor mai eficient (1884—1885), pe care în 1886 îl montează la o trăsură. Și astfel apare primul vehicul care merită mai mult numele de automobil. Paralel cu el, **Karl Benz** a realizat în întregime un triciclu, cu motor de concepție proprie.

Din anul 1886 progresele în construcția automobilului apar an de an. Între acestea, la 1895 francezul **Deport** inventează frîna hidropneumatică. În 1898, **Renault** înlocuiește curelele și lanțurile de transmisie prin ax cardanic și o cutie de viteze cu pinioane.

Automobilul secolului XX!

„Invenția" automobilului nu poate fi atribuită unui singur om. Ea este rodul muncii, cunoștințelor și fanteziei creatoare a multor mecanici, ingineri și tehnicieni entuziaști, pricepuți, perseverenți **(Lenoir, Vătescu, Daimler, Benz, Ford, Perșu, Constantinescu...** numărîndu-se printre cei mai cunoscuți dintre înaintași), care, folosind principii și legi cunoscute pînă la ei, au creat — treptat și încă departe de a fi ajuns la o formă definitivă — ceea ce astăzi numim automobil.

Anul 1901 marchează un punct de cotitură pe acest traseu mereu ascendent. El face trecerea de la „trăsura fără cai" la automobil, prin construcția tipului „Mercedes 1901" de către **Maybach** și **Simms**. Modelul acesta poseda un motor cu patru cilindri, o capacitate de 5,3 l, supape comandate mecanic și dezvolta 35 CP la 1 000 ture/minut.

Anul 1907 aduce marea noutate a motorului fără supape, bazat pe invenția americanului **Knight-Kilbourne**, care funcționa fără zgomot și fără șocuri, dezvoltînd 20 CP, însă unele neajunsuri l-au făcut să rămînă totuși doar un moment în evoluția către mai bine.

Alte invenții mai vechi sau mai recente au dus la perfecționarea automobilului. Astfel, încă din 1794, mecanicul englez **Philippe Vaughan** obținuse un brevet pentru producerea rulmenților cu bile (care fuseseră imaginați de **Leonardo da Vinci**), în absența cărora automobilul ar fi rămas doar o căruță mecanica. Alt englez, **Thomson**, în 1846, inventase pneumaticul din cauciuc, adică ceea ce azi numim camera de aer a roților. **Magnetoul** este inventat în 1897 de către francezul **Forest Ferdinand**, anume ca piesă destinată automobilului. Ideea simplă, dar ingenioasă, care s-a răspîndit firesc de repede, a **roții de rezervă** aparține unor români: frații **George** și **Petre Cristea**.

Din 1914, **caroseria** în întregime metalică (înlocuind-o pe cea de lemn) a fost folosită în Statele Unite, apoi și în Europa, unde a fost introdusă de **Citröen**. Însă caroseria a pus, de la începutul celui de-al treilea deceniu al secolului nostru, mai ales problema de bază a formei sale; cele folosite pînă atunci opunînd o mare rezistență aerului, la înaintare, ceea ce însemna un consum sporit inutil de combustibil și folosirea unor motoare de puteri tot mai mari pentru creșterea vitezei. Specialiștii au calculat că rezistența aerului crește în mersul vehiculului proporțional cu pătratul pînă la chiar cubul vitezei. **Henri Coandă** construiește în anul 1911 primul autovehicul aerodinamic din lume. Dar, în acest

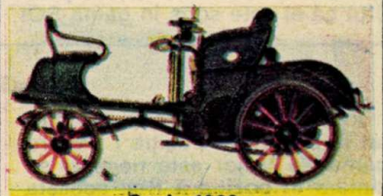

Opel, 1898.

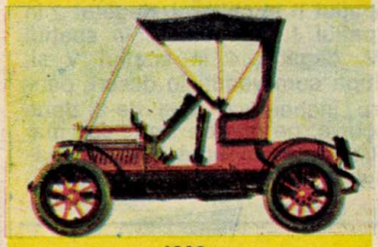

1909.

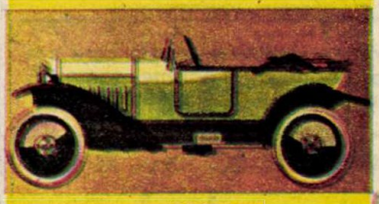

1924.

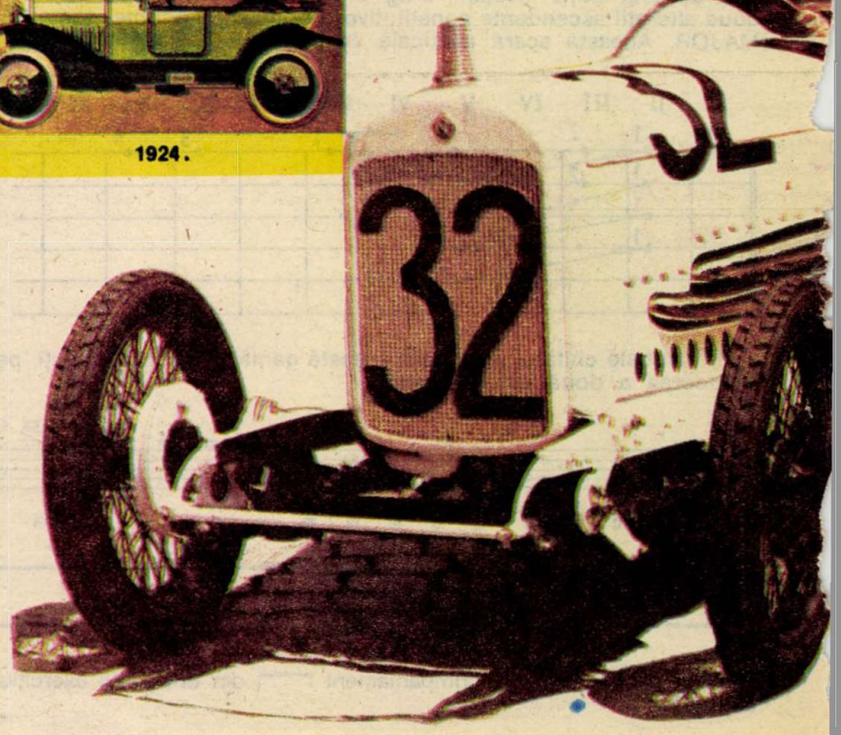

domeniu, aduce o contribuţie însemnată românul **Aurel Persu**. Acesta, după experienţe începute din 1920, brevetează, la 19 septembrie 1924, în Germania (apoi şi în alte ţări), cel dintîi automobil cu forme aerodinamice corecte — caroseria avînd forma unei picături de apă în cădere. Cu acest model el parcurge distanţa de 100 000 km, considerabilă la vremea aceea.

După anul 1934 şasiul a suferit modificări menite să sporească securitatea maşinii în circulaţie, astfel încît să fie rezistent şi cu o cît mai bună amortizare a socurilor.

Parbrizul — inventat în 1905 de **Georges Huiller**, era la început un simplu geam înalt, menit să apere de insecte. Dar a suferit continuu transformări, trecînd prin forma panoramică, adoptată în 1951, şi ajungînd la cea actuală — curbată în plan orizontal — după 1960.

În 1897 **Rudolf Diesel** a realizat primul motor cu autoaprindere sau cu aşa-numita ardere lentă. Mult perfecţionat, după cel de-al doilea război mondial, căpătînd greutate şi volum reduse, avînd un coeficient de economicitate şi randament sporite, siguranţă în exploatare etc., a început a fi folosit tot mai mult la autoturisme, devenind un rival declarat al motorului cu benzină.

Inginerul **Felix Wankel** experimentează, din 1929, motorul cu piston rotativ, dar primele tipuri practice, de 125 şi 250 cmc au fost realizate în 1950. Cele dintîi automobile cu motor Wankel au fost construite în 1964. Acestui motor compact, de greutate redusă şi permiţînd regimuri de turaţii ridicate, nepretenţios în ceea ce priveşte combustibilul, i se prevede o strălucită „carieră în viitorul apropiat".

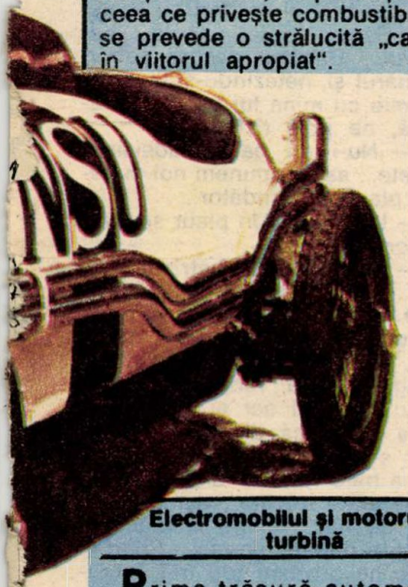

Electromobilul şi motorul cu turbină

Prima trăsură-automobil electrică — alimentată din acumulatoare — a fost inventată în 1894 de către **Jenatzy**. Apoi motorul electric a fost folosit la automobil în 1912 de **T.A. Edison**. Însă primul electromobil „gîndit electric" în întregime a fost realizat în 1968 de către fraţii **Jarret**. Acest automobil deosebit de simplu, la care toate mişcările sînt obţinute cu ajutorul a două motoare, era comandat printr-o manetă de mărimea unui creion. Folosea acumulatori cu plumb şi dezvolta o viteză de pînă la 40 km/oră, dovedindu-şi utilitatea, deocamdată, numai în transportul urban.

Motorul cu turbină cu gaze, adaptat după cel folosit în aviaţie, a fost folosit în 1963 (de către Uzinele „Chreysler") la un lot experimental de 50 de autoturisme; dar nu s-au obţinut rezultate încurajatoare. În 1965 „General Motors" a prezentat la New York un autocamion greu, dotat cu turbină.

Românii şi automobilul

După contribuţiile românilor, menţionate pînă aici la dezvoltarea automobilului, e necesar să amintim că inginerul **George Constantinescu** — creatorul sonicităţii — este şi autorul lucrării **Variable construction of automobiles.** În „Enciclopedia Britanică" din anul 1955 el este menţionat printre cei 16 inventatori privind motoarele automobilelor create după primul război mondial. Din 1926 „automobilele Constantinescu" au circulat cu ajutorul convertizorului sonic mecanic inventat de el. Astfel, printre altele, el rezolvase şi problema schimbării automate a vitezelor.

Automobile „Dacia" în concurs

Contribuţii la perfecţionarea automobilului au adus şi inginerii români **Petre Carp, Radu Manicatide, Radu Mărdărescu** care au creat prototipuri ingenioase.

Construcţia de automobile s-a dezvoltat însă în ţara noastră numai în anii orînduirii socialiste, ajungînd azi ca mărcile româneşti de automobile, autocamioane de diferite tipuri şi întrebuinţări să fie cunoscute şi apreciate pe toate continentele.

La 2 august 1968 intră în funcţiune Uzina de autoturisme de la Colibaşi-Piteşti (U.A.P.), prima uzină de autoturisme din România, care a produs tipul „Dacia" 1 100. Din 1970 se produce autoturismul „Dacia" 1 300 cu motor de patru cilindri în linie, cilindree de 1 289 cmc şi o putere de 54 CP. În ultima vreme se produce şi tipul „Dacia" 1 410, cu cilindree de 1397 cmc. An de an uzina îşi diversifică producţia, realizînd autoturisme de calitate, competitive pe plan internaţional. Aceeaşi dinamică o înregistrează şi producţia de autoturisme de teren fabricate la Cîmpulung Muscel.

Din anul 1982, pe platforma industrială a Craiovei a început fabricarea autoturismului „Oltcit".

Extinzînd tema istoriei automobilului, amintim că la Uzina „Autobuzul" din Capitală a început, din 1956, fabricarea de autobuze şi troleibuze. Din 1970 uzina produce 12 tipuri de autobuze şi autoutilitare, multe dintre ele destinate exportului.

De asemenea, la Întreprinderea mecanică Mîrşa (judeţul Sibiu) se fabrică o gamă diversă de autobasculante.

Alături de muncitori, ingineri şi savanţi, astăzi şi adolescenţi aflaţi la vîrsta pionieriei construiesc şi conduc cu măiestrie carturi, ba chiar şi unele automobile la scară redusă.

Au trecut, aşadar, abia o sută de ani de istorie a automobilului; un mic interval de timp istoric, în decursul căruia s-a produs însă o uriaşă revoluţie ştiinţifică şi tehnică, ce a condus la o schimbare profundă a modului de a gîndi şi a munci, a condiţiilor de viaţă ale oamenilor. La aceasta a contribuit, neîndoielnic, şi automobilul.

CLAUDIU VODĂ

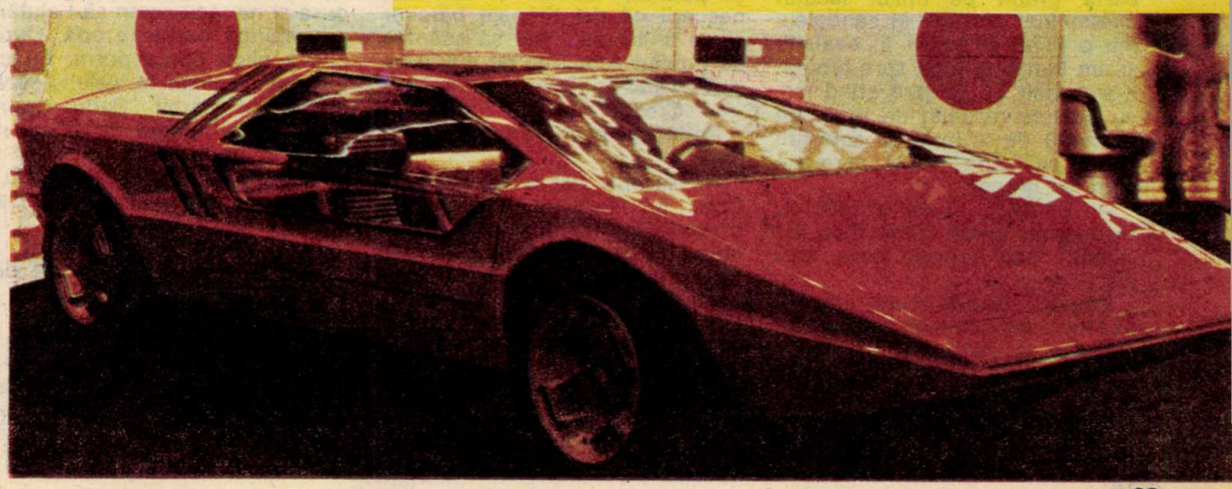

Stăteam cocoţat pe botul bărcii numai în slip şi cămaşă, cu undiţa în mînă, cu picioarele uşor cufundate în apa întunecoasă şi adîncă a lacului. De fapt nu venisem să pescuiesc. Plănuisem cu Radu şi Eduard să facem la noapte un pescuit de somn. În vreme ce ei rămăseseră în tabără să pregătească carmacele, eu fusesem trimis să aleg o barcă solidă şi uscată. O găsisem. Era tocmai barca în care mă aflam. Şi totuşi ceva mă neliniştea. În faţa mea, pe celălalt mal, dealurile se prăvăleau în înalţi pereţi verticali de lut galben, despicîndu-se în mari felii de pămînt pe jumătate acoperite de apă. Şi lacul acesta îmi părea ciudat. Apele sale întunecate şi adînci aveau o strălucire nefirească, orbitoare, fosforescentă şi rece, ca a unui lac îngheţat în plină iarnă. Şi undeva departe, departe, se întrezăreau stufărişuri nesfîrşite pierdute într-o pîclă plumburie şi pictate, ici şi colo, de exploziile albe, neauzite ale unor stoluri de pescăruşi. Ciudat lac. Cum găsisem ceea ce căutam mi-am scos undiţa din apă şi, strîngînd-o, am părăsit barca. Ajungînd pe mal mi-am regăsit şortul, sandalele şi ciorapii lăsaţi pe mal. Aşezat pe marginea bărcii, tocmai mă pregăteam să-mi pun ciorapii, cînd zării o barcă în care se aflau doi pescari. În curînd barca ajunse la mal şi se opri, zvîcnind scurt într-un scrîşnet uscat de pietriş şi nisip. Un bătrîn înalt şi spătos, cu barbă şi mustăţi arămii, îmbrăcat în salopetă şi cu cizme înalte de cauciuc în picioare, sări din barcă în apa care îi venea pînă la genunchi. Celălalt pescar, mai tînăr şi oacheş, apucă un căuş de lemn cu care începu să golească barca de apă.

— Măi Vasile... îi spuse pescarul bătrîn... dă căuşul încoace şi nu mai pierde vremea... ai văzut şi tu că apa a început să fiarbă... e semn că la noapte iese „balaurul"... fugi la cherhana şi adună oamenii să scoată toate setcile... dacă dihania o ia spre „Malul Roşu" ne lasă fără nici o sculă ca anul trecut...

În vreme ce pescarul se îndepărta grăbit pe malul lacului mi-am luat ciorapii şi sandalele într-o mînă şi şortul în cealaltă şi am luat-o la fugă spre tabără. L-am găsit pe Eduard stînd jos, cu spatele rezemat de ţeava de aluminiu de la intrarea cortului. Lega cu gută nişte carmace mari şi groase.

— Eduard!... i-am strigat cu răsuflarea tăiată, repezindu-mă la el... dacă îţi spun ceva, cazi jos...

Eduard, brunet cum era, îşi fixă ochelarii cu vîrful degetului arătător la rădăcina nasului şi mă privi lung, cu ochii lui negri şi jucăuşi.

— Orice mi-ai spune n-am cum să cad jos... îmi spuse el zîmbind... doar stau jos... ce s-a întîmplat, Paule? Am rămas cumva fără barcă? Dar ce-i cu tine? pari speriat.

— Nu par, chiar sînt... mărturisi, cu răsuflarea tăiată... i-am auzit vorbind pe pescari... la noapte iese un balaur... de aici, din lacul ăsta. Eduard mă privi o clipă mirat.

— Mă, tu vorbeşti serios?

— Un balaur adevărat, Eduard!... strigai eu... pescarii strîng toate setcile... anul trecut balaurul i-a lăsat fără scule...

Eduard mă privi ironic.

— Ştiam că există un monstru la Lock Ness, undeva, în Scoţia... ba chiar şi o şopîrlă uriaşă, undeva, în Pacific, într-o insulă... sau aşa ceva, dar în lalomiţa? Fugi de aici că te faci de rîs...

— Nu de rîs... eu zic să te prăpădeşti de rîs... mi se adresă Radu ieşind de-a buşilea din cort, cu un ghem mare de sfoară în mînă... nu te-ai prins de poantă, Radule? Te-au văzut pescarii că dai tîrcoale bărcilor şi ce şi-au zis... hai să scăpăm de puştiul ăsta... că ne mai rupe şi o vîslă...

— Crezi?

Radu îmi puse rîzînd mîna pe umăr.

— Hai mă, Paule, las-o naibii! Doar nu sîntem o tabără de preşcolari... ha... ha... ha... balaurul cu şapte capete... las că-l prindem noi la noapte în carmace... şi-l coacem la proţap... Din fericire, în clipa aceea nici unul dintre noi nu bănuiam ce ne aşteaptă.

Stăteam lungit în cort, în salteaua pneumatică, cu mîinile sub cap. În lumina lunii pline, cortul din pînză roşie, cauciucată şi subţire, părea un uriaş felinar chinezesc aprins. În penumbră îi ghiceam pe Radu şi Eduard, culcaţi alături de mine. Aşteptam. Deodată, Eduard se ridică în capul oaselor şi, aprinzînd lanterna, îşi privi ceasul brăţară.

— E trecut de unsprezece, spuse el. Cred că la ora asta ţînţarii s-au retras... Să mergem. Tăcuţi şi uşori ca nişte umbre am părăsit cortul străbătînd poiana în care se afla aşezată tabăra. Acum mergeam în şir indian pe mal, îndreptîndu-ne spre bărci. Radu păşea în frunte cu ghemul de sfoară ţesut de carmace sub braţ, Eduard îl urma cu un mincioc într-o mînă şi cu cutia de rîme în cealaltă, iar eu încheiam şirul ducînd pe umăr un bolovan mare şi greu, legat şi înfăşurat în sfoară groasă. Era „ancora" bărcii.

— Asta-i barca! I-am spus eu lui Radu, ajungînd la şirul de bărci. Radu îşi duse degetul la gură şi ne făcu semn să-l ajutăm să împingă barca în apă. După cîteva clipe barca porni. Eu cu Eduard trăgeam la vîsle. Aşezat în fundul bărcii, Radu deşira ghemul de sfoară prinzînd rîmele în carmace.

— Atenţie! ne spune Radu... micşoraţi viteza... încep să dau drumul la carmace...

Radu desfăşura ghemul.

Deodată, Eduard se opri din vîslit.

— Aţi auzit?

Îngheţasem.

— Ce să auzim? întrebă enervat Radu, întorcînd capul spre Eduard... vîsleşte... nu vezi?! mi se încurcă toate carmacele...

Vîsleam. Barca aluneca lin, lăsînd în urma ei o dîră prelungă de întuneric. În clipa următoare, am încremenit, scăpînd vîsla din mînă. Un vaiet stins, abia auzit, se înălţă spre noi din adîncuri. Şi, deodată, la vreo cincizeci de paşi de noi, apa clocoti şi se înălţă în văzduh ca o imensă ciupercă albă, ce se prăvăli înapoi, în adîncuri, cu un bubuit prelung, ca de tunet.

— Balaurul!

Într-adevăr, peste cîteva clipe, cu un vaiet prelung, înspăimîntător, ce păru să cutremure depărtările, dihania se ivi din adîncuri, lungă, nesfîrşită, ţepoasă, strălucind orbitor, verde, în bătaia razelor de Lună. Un val uriaş izbi barca aplecînd-o cînd într-o parte, cînd în cealaltă, gata să o răstoarne şi învîrtind-o apoi ca pe o morişcă.

— la vîslele! ţipă Eduard... să fugim...

Eu rămăsesem stană de piatră. Azvîrlind ghemul de sfoară în apă, Radu se repezi la mine şi, zguduindu-mă de pe banchetă, mă azvîrli pe fundul bărcii, apucînd vîsla.

— La mal, Eduard! La mal!

Barca se roti în bătaia vîslelor prin vîrtejurile înspumate ale apei şi apoi ţîşni înainte, ca o săgeată. Eduard şi Radu vîsleau din răsputeri. Acum vedeam malul. Cineva, cu un felinar aprins alerga spre bărci. Printre corturi, zeci de lanterne speriate parcă de vuiet străluminau ici şi colo. Pe măsură ce ne apropiam de mal desluşeam într-o barcă pescarul bătrîn ce ne aştepta cu felinarul aprins, înălţat deasupra capului. Ajunşi lîngă el, la mal, am sărit toţi trei în apă, catapultaţi parcă.

— Nene! Nene! I-am strigat eu, stînd în apa care îmi venea pînă la brîu şi arătînd cu braţul spre larg... acolo... acolo... balaurul... Bătrînul pescar coborî felinarul şi, netezindu-şi mustaţa arămie, cu mîna lui aspră şi crăpată, ne privi rîzînd.

— Nu-i un balaur adevărat, băiete... aşa îi spunem noi marelui plaur scufundător...

— Un plaur? Un plaur scufundător?

— Da, continuă bătrînul pescar... toamna tîrziu, cînd rădăcinile de papură se usucă îşi pierd aerul şi plaurul ăsta mare, cît un sat, se duce la fund. Acum, în prag de vară, rădăcinile înverzesc şi prind aer şi atunci namila se ridică din nou. Pentru noi e mai rău ca un balaur... dacă bate vîntul o ia razna şi ne rupe toate setcile..., dar îi venim noi de hac... mîine îl fixăm cu cabluri de oţel, de mal... Stînd în apă, ne priveam toţi trei, încremeniţi.

— Nu-i nimic, băieţi... adăugă bătrînul pescar, făcîndu-ne semn să ieşim la mal... aşa e omul... cît trăieşte învaţă...

Printre arbori zeci de lanterne aprinse dansau, apropiindu-se de noi.

Povestire de
PETRE LUSCALOV

Cei trei VITEJI (2)

Scenariu: PETRU DEMETRU POPESCU

Desene: PUIU MANU

Pe aripile vîntului

Zmeul este una dintre cele mai vechi jucării zburătoare, cunoscută de toţi copiii lumii. Este o invenţie milenară, ale cărei origini se află în China, unde a fost folosit cu 3 000 de ani în urmă.

Zmeiele au cunoscut feluritе utilizări. În antichitatea chineză, autorităţile îi anunţau pe ţărani de iminenţa unui atac duşman ridicînd zmeie. În timpul dinastiei Han (206 î.e.n.-9 e.n.), un general a trimis asupra inamicilor, în toiul nopţii, zmeie prevăzute cu harpe eoliene („vîjîitoare", cum le numesc copiii la noi). Sunetele emise în văzduh au creat o mare panică în rîndul neştiutorilor.

Dintr-un manuscris chinezesc ce datează din anul 200 î.e.n. reiese însemnătatea strategică a zmeului. În cursul unor lupte, generalul Han Hsin a trimis un zmeu asupra unei cetăţi asediate. Astfel a reuşit să măsoare lungimea necesară tunelului pe care l-a săpat pe sub ziduri...

Încă din vremuri îndepărtate, în cadrul concursurilor şi jocurilor sportive organizate de indieni cu ocazia Anului Nou, cele mai îndrăgite manifestări sînt tragerea cu arcul şi... lansarea zmeielor de hîrtie.

Mari inventatori, ca G. Marconi (1874-1937) în domeniul radiotransmisiunii, Al. G. Bell (1847-1922), inventatorul telefonului şi al zmeului tetraedric, de formă piramidală, sau W. Wright (1867-1912) şi O. Wright (1871-1948), socotiţi printre pionierii aviaţiei, au efectuat numeroase experienţe cu ajutorul zmeului.

Preocupat de zbor, ofiţerul de marină rus A.P. Mojaiski a reuşit să se ridice în aer în 1867 cu ajutorul unui zmeu puternic. Asemenea experienţe s-au efectuat şi în Franţa, în 1886, iar în Anglia, în 1888. Jucîndu-se cu zmeul şi folosindu-l apoi în experienţe, un alt precursor al aeronauticii mondiale, Traian Vuia (1872-1950), completează în anul 1903 teoria aerodinamică a zmeului zburător şi proiectează un aparat cu care, pentru prima dată în lume, la 18 martie 1906, se ridică de la sol şi zboară.

Alt pionier al aviaţiei mondiale, inginer, constructor de avioane şi pilot, Aurel Vlaicu (1882-1913), a pornit tot de la jocul cu zmeul, pe care-l practica în copilărie împreună cu fratele său, Ion. În 1903 el a montat un aparat de fotografiat pe un zmeu, luînd vederi aeriene.

Forma zmeielor este foarte diversă: dreptunghi, romb, paralelipiped, pară, pasăre, balaur etc. Ele se pot confecţiona uşor, fiind realizate din hîrtie mai groasă, pînză, carton, folie de plastic întărite cu speteze sau baghete din stuf sau lemn uşor de brad, decorate şi colorate după gustul fiecăruia.

Una din distracţiile cele mai apreciate de toate vîrstele printre polinezieni este confecţionarea şi lansarea de zmeie. Materia primă, tradiţională, o formează... frunzele de copaci. Polinezienii preferă formele de păsări, stilizate cu multă măiestrie.

Micii maori, urmaşi ai populaţiei băştinaşe din Noua Zeelandă îşi construiesc cu multă îndemînare zmeie avînd diferite forme, în special de fiinţe fantastice sau păsări fabuloase. Ei folosesc în construirea lor lemnul arborilor de esenţă moale, din care meşteresc stinghii subţiri, apoi pănuşe sau frunze elastice de raupo. Acestea sînt vopsite în culori vii.

Zmeul-balaur sau şarpe este un model care se bucură de multă căutare. Coada lui multicoloră se desfăşoară de-a lungul a 60 de metri! Zmeul Delta, de formă triunghiulară, asemănător cu un pescăruş, cu mişcări foarte graţioase, se poate înălţa folosindu-se doar de curenţii ascensionali. Un zmeu de concurs este zmeul de vînătoare, avînd dimensiuni mici şi fiind uşor de manevrat. El poate da un adevărat spectacol, dacă este dirijat de mîini dibace: execută picaje pînă în apropiere de sol, viraje, urmărirea unei păsări în zbor sau poate participa la „lupte aeriene" în care i se pune în joc coada sau chiar „viaţa" prin tăierea sforii de legătură cu cel care îl dirijează.

În anul care a trecut s-a desfăşurat şi un campionat internaţional de zmeie! Întrecerea a fost cîştigată de australianul John Vincent, al cărui zmeu a parcurs cea mai mare distanţă într-un timp stabilit.

Înălţarea şi manevrarea zmeului, lupta de a-l ţine cît mai departe de clădiri, cabluri, copaci etc., dacă jocul nu se desfăşoară pe un teren viran, implică răbdare şi abilitate, dar oferă un superb spectacol în aer liber.

Industria de jucării din întreaga lume produce şi zmeie din hîrtie sau material plastic, cu bune calităţi aerodinamice, uşoare şi rezistente, care se ridică „de pe loc". Dar cea mai mare satisfacţie v-o va da zmeul pe care l-aţi construit singuri!

Prof. TEODOR AXIOTI

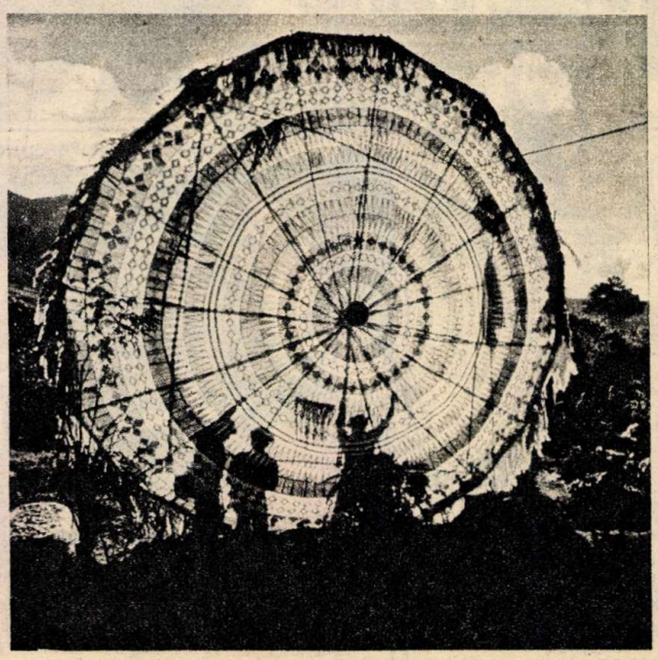

Asemenea zmeie uriaşe, construite după străvechi modele maiaşe, sînt şi astăzi înălţate de către strănepoţii vechii populaţii sud-americane.

Zmeie moderne

În afara zmeului obişnuit — realizat din două speteze încrucişate, unite la capete cu sfori, peste care se lipeşte hîrtie, adăugîndu-i-se şi o coadă, puteţi construi şi modele mai interesante:

Zmeul deltaplan — ce are carcasa alcătuită din şipci uscate, late de 7 mm şi groase de 1,5-2 mm, lipite cu aracetin şi consolidate cu legături din sfoară subţire, ca în figura 1. Pe această carcasă lipiţi folie subţire de polietilenă sau celofan. Nu are nevoie de coadă, ci doar de sfoară pentru înălţat.

Zmeu uriaş — figura 2. Are carcasa alcătuită din şipci late de 15—20 mm, groase de 2 mm. Suprafeţele portante sînt formate din fîşii de pînză subţire sau folie de polietilenă late de 285 mm. Legaţi sfoara de mînuit ca în desen.

CLAUDIU VODĂ

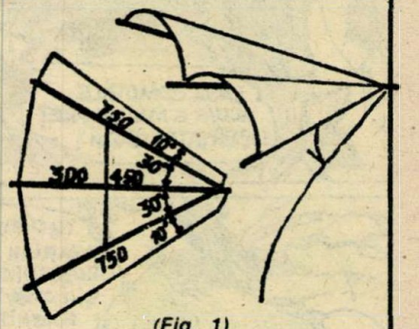

(Fig. 1)

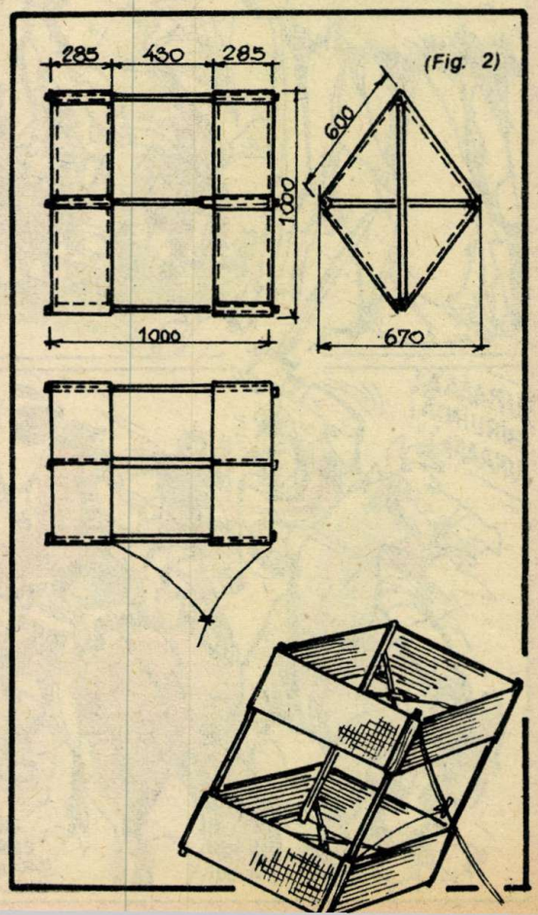

(Fig. 2)

Semafor

Pe cuvîntul meu!

Extraordinare erau cele opt terenuri de tenis cu zgura lor de un roșu fastuos, cu marcajele mai albe ca zăpada, cu cele opt fileuri portocalii nou-nouțe și cu cele opt scaune-girafă pe care s-ar fi simțit bine și arbitrii din Cupa Davis. Pe șapte dintre aceste terenuri jucau fericiții programați, iar pe al optulea nu juca nimeni. Ar fi trebuit să joace Daniel și Marius, dar Marius întîrzia. Daniel stătea pe bancă și din cînd în cînd ridica racheta cercetîndu-i cu mare atenție corzile. În realitate, se uita prin țesătura firelor în lungul aleii, să vadă dacă nu apare Marius. Ora lor începuse de cinci minute.

– N-o să vină, spuse Adi Necșulescu, degeaba îl aștepți. E păcat să stai degeaba. Stă și terenul.

Adi nu era singurul care mînca terenul din ochi. Se învîrteau mulți pe-acolo. Cu o lună în urmă, nu i-ai fi convins s-o facă. Pe atunci, nu era încă vorba să ții în mînă o rachetă de tenis, ci hîrletul, tesla sau măturoiul. Este adevărat, se spunea încă de pe atunci că elevilor deosebit de punctuali și de harnici urma să li se rezerve în timpul verii ore speciale pentru antrenament. Dar puțini luaseră în seamă această promisiune. Perspectiva li se părea prea îndepărtată. O lună! O lună întreagă la săpat și la nivelat, la sădit arbuști și flori, la instalarea tribunelor. Gălăgie, nădușeală, alergătură, roabe, lopeți, stropitori. Foarte mult praf.

Dar a venit ziua cînd praful s-a ridicat ca o cortină dînd la iveală noua bază de tenis, cu terenurile ei fermecătoare. Daniel nu e cel mai bun jucător de tenis, dar de lucrat lucrase cel mai mult așa încît a primit oră fixă de antrenament: în fiecare marți și vineri între 9 și 10.

– De ce vrei tu să joci neapărat cu Marius? se miră Adi. E aproape 9 și un sfert. Ce-ar fi să joci cu mine?

– Nu pot, spuse Daniel, posac. Îmi pare rău, dar nu pot.

Pe șapte terenuri roșii zburau șapte mingi portocalii, iar pe al optulea nu zbura nimic. Doar vîntul legăna încetișor fileul care încă nu cunoscuse atingerea mingii.

Băieții care în timpul lucrărilor se prefăcuseră că habar n-au despre ce se întîmplă aici, dar pe care acum nu-i mai puteai urni din loc stăteau la pîndă. Îndată după ce „constructorii" își terminau antrenamentul, puteau să intre nestînjeniți pe teren și să bată mingea pînă seara, dar n-aveau răbdare, voiau totul. Încăpățînarea lui Daniel îi scotea din sărite, mai ales că nici Marius nu lucrase pe șantier. Daniel avea însă dreptul să invite, în ora lui de antrenament, pe oricine.

– Eu știu de ce-l aștepți pe Marius, spuse Adi. Joci prost, dar nu vrei să fii învins. Marius joacă însă și mai prost, așa că ești asigurat. Am dreptate?

Daniel nu spuse nimic, dar Valeriu spuse:

– Mai e ceva. Marius e bătăuș. De frică îl aștepți. Nu cumva ești laș?

Daniel nu spuse nimic, dar Georgică spuse:

– Mi se pare mie sau zecele ăla de la teza de matematică l-ai luat fiindcă Marius ți-a șoptit rezolvările?

Daniel nu spuse nimic, dar Victor spuse:

– Cînd ai uitat robinetul deschis în laborator de pluteau eprubetele, ca flota lui Nelson noi am tăcut, singur Marius a spus cine-i de vină, ai uitat ce-ai pățit din pricina lui?

Daniel nu uitase, așa ceva nu se uită, dar nu spuse nici de astă dată nimic. Timpul trecea, Marius nici gînd să apară. Iar ei continuau să caute explicații.

– Dacă vreți neapărat, puteți intra pe teren, spuse Daniel într-un tîrziu.

– Tu nu joci?! spuse Adi, necrezîndu-și ochilor.

– Nu. Vă cedez terenul. Eu mai aștept.

El a așteptat și Adi a jucat. Au jucat toți și au jucat bine fiindcă erau niște jucători foarte buni, dar n-au fost pe deplin mulțumiți întrucît nu reușiseră să înțeleagă un lucru foarte simplu, și anume că în ajun Daniel îi spusese lui Marius „Pe cuvîntul meu că te aștept", atîta tot. Dar cum să le explice asta? Se temea că nu l-ar fi crezut, așa cum nu crezuseră că din învălmășeala de lopeți-bolovani-rumeguș-stropitori-roabe-praf o să apară un teren de tenis atît de frumos.

OVIDIU ZOTTA

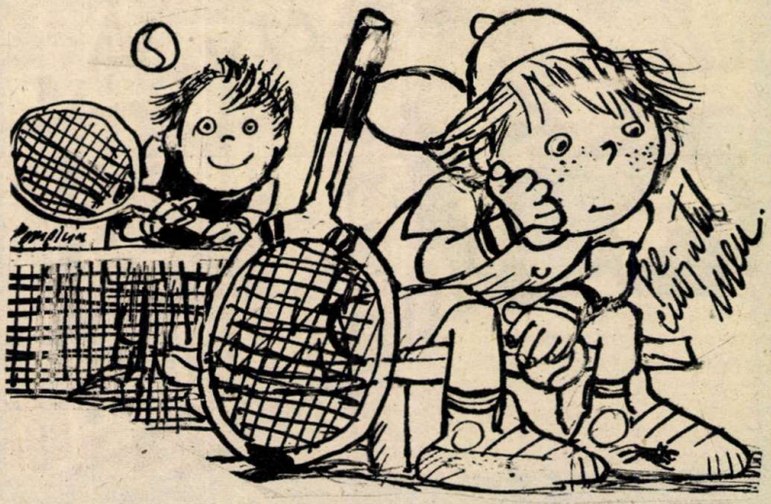

BUNĂ ZIUA, POLITEȚE!

Noul nostru concurs, „Bună ziua, politețe!", s-a bucurat de o bună primire în rîndul cititorilor. Zilnic ne sosesc din partea voastră, potrivit regulamentului acestui concurs, scrisori conținînd întîmplări adevărate, scurte poezii, desene și chiar versuri grăitoare pentru diferitele aspecte ale politeții.

De la „Arena matematicienilor" la arena... bunei cuvînte!

Camelia Alina Jurcă (cl. IV-a, Școala nr. 3, Văleni de Munte — Prahova) a cîștigat premiul 3 la concursul „Arena matematicienilor" organizat de revista „Cutezătorii".

Cameliei îi place să rezolve însă și alte probleme, nu numai pe cele de matematică.

Zilele trecute, plimbîndu-se cu bicicleta prin parc, a observat că un băiat mai mare se amuza vorbindu-i insolent unei femei în vîrstă, care se odihnea pe o bancă. Cuvintele, tonul, gesturile lui erau revoltător de obraznice. „Mi-era milă de biata femeie, spune Camelia, dar nu se întrezărea nici o scăpare deoarece prin apropiere nu se mai afla nici un om în vîrstă și eu nu aveam nici o șansă în fața vlăjganului".

Nici o șansă? Camelia a găsit totuși una: a plecat rapid pînă acasă, rugîndu-l pe tatăl ei să intervină. Tatăl Cameliei este un om cu simțul dreptății, hotărît și demn. Dînsul a dat de îndată fuga în parc, alergînd pe lîngă bicicleta Cameliei. Acolo a pus capăt cît ai clipi grosolăniei, mustrîndu-l zdravăn pe neobrăzat în văzul copiilor.

Recunoscătoare, bătrîna a invitat-o pe Camelia la dînsa acasă, unde are o frumoasă livadă de vișini și de cireși de care este foarte mîndră și unde Camelia, se înțelege, vine cu plăcere.

Profesorul de politețe!

Erica Kraftsik (cl. a VII-a) și **Feri Kraftsik** (cl. a V-a) sînt frați, locuiesc în comuna Mociu — Cluj, pe str. N. Bălcescu nr. 180. Exprimîndu-și dorința de a deveni corespondenți ai revistei „Cutezătorii", debutează cu succes în această calitate povestindu-ne o întîmplare adevărată despre colegul lor Octavian.

Octavian era tipul băiatului care nu dă „Bună ziua". Nimănui.

Din neatenție? Din lene? Din indiferență? Nu se știe. Oricum, din lipsa bunei cuviințe.

I s-a atras atenția în detașament. Mereu. Zilnic. Dar, tot zilnic, trecea pe lîngă oameni fără să-i salute.

Totuși, din cînd în cînd, un „Bună ziua" se auzea și la trecerea lui... Atunci cînd se întîlnea cu profesorul de matematică! Însă **nu** Octavian era cel care dădea cel dintîi „Bună ziua", ci tovarășul profesor. Dînsul îl saluta primul. Întotdeauna. De departe. Prietenos. Zîmbind. Azi așa, mîine așa, Octavian a simțit că lucrurile nu sînt în regulă, fiind cuprins de o mare dorință: aceea de a apuca să-l salute el, cel dintîi pe tovarășul profesor. A reușit. De atunci, Octavian salută politicos pe toată lumea, așa cum se cuvine.

Le mulțumim pentru această deosebit de interesantă relatare fraților Kraftsik și, bineînțeles, tovarășului profesor de... politețe!

Dragi cititori, concursul nostru „Bună ziua, politețe!" așteaptă în continuare participarea voastră.

MUZEE NEOBIŞNUITE

În afara muzeelor şi galeriilor de artă „obişnuite", organizate după toate regulile stricte ale ştiinţei muzeistice şi amenajate în clădiri adecvate, adesea monumentale, în lume există şi unele lăcaşuri de cultură care ies din tiparele obişnuitului. Iată, două dintre acestea.

CENTRUL JORVIK VIKING din York a fost amenajat acum cîţiva ani în cochetul orăşel cu acest nume din nordul Angliei, ca urmare a cercetărilor arheologice efectuate timp de cinci ani în zona oraşului. Muzeul este o reconstituire fidelă, sugestivă a vieţii vikingilor care au trăit în această zonă în urmă cu o mie de ani. După ce, mai întîi, se vizitează la parter o expoziţie pe tema istoriei vikingilor, eşti invitat la subsol, unde iei loc într-un fel de „vagonet" de patru persoane (cu tracţiune electrică... invizibilă), care te plimbă pe un culoar îngust şi întortocheat. Timp de 15-20 de minute faci cunoştinţă cu o aşezare a vikingilor reconstituită exact, ca şi cum viaţa ei s-ar desfăşura aievea sub ochii tăi. Luminile, sunetele, mirosurile sînt cele de acum un mileniu, iar animalele, păsările, colibele, atelierele, ogrăzile, gardurile, acoperişurile, portul, instalaţiile, ustensilele pescăreşti, bărcile, toate reflectă ocupaţiile acestor oameni puternici veniţi din nordul Europei. Vizitatorul trăieşte o inedită experienţă... muzeistică.

NAVA-EXPOZIŢIE. În anul 1982, doi artişti portughezi au avut ideea de a transforma o fregată ancorată în portul Lisabona într-un interesant centru de expoziţii. În anul următor, zece artişti au obţinut fondurile necesare şi au amenajat ambarcaţia potrivit noii destinaţii; astfel s-a născut pe fluviul Tajo un centru expoziţional adăpostind o galerie de artă contemporană; o încăpere specială a devenit sală de conferinţe şi de întruniri pe teme artistice. Fregata „Catadouro" este pe cale să devină un centru care va contribui la dezvoltarea vieţii artistice şi culturale a întregului oraş portughez.

UN MUZEU PENTRU UN TABLOU. La Galeria Saviţki din străvechiul oraş rus Penza, situat nu departe de Volga, a fost creată, într-o formulă inedită, în scopul educării estetice a publicului şi al mai bunei cunoaşteri de către acesta a unor capodopere aparţinînd marilor creatori. Timp de cîteva luni, succesiv, în cadrul unei expoziţii speciale, este prezentat cîte un tablou celebru, însoţit de un program audiovizual adecvat referitor la opera respectivă. Au fost prezentate astfel de tablouri de la Muzeul de artă rusă din Leningrad şi Galeriile „Tretiakov" din Moscova.

Directorul galeriei din Penza — care a avut această idee — îşi motivează astfel iniţiativa: „Într-un muzeu tablourile defilează prin faţa ochilor vizitatorului precum un peisaj în faţa unui călător la fereastra trenului. Puterea de emoţie a unui tablou izolat este mult mai mare".

GARĂ TRANSFORMATĂ ÎN MUZEU. Gara d'Orsay a fost construită la sfîrşitul secolului trecut pe un teren aflat în plin centrul Parisului. În anul 1939, traficul pe marile magistrale feroviare care serveau gara a fost întrerupt definitiv, clădirea primind apoi cele mai diferite destinaţii, inclusiv aceea de „fundal" pentru turnări de filme.

Istoria transformării gării în muzeu a început acum 15 ani. În decembrie 1986 s-a deschis pe cheiul Senei un nou muzeu al Parisului, numit Muzeul d'Orsay. Muzeul este structurat de o manieră originală, impusă de structura iniţială a edificiului, care nu a fost practic modificată, ci doar adaptată în interior. Muzeul acoperă perioada dintre anii 1848—1914, iar operele artiştilor (francezi în special) sînt expuse pe familii tematice şi pe artişti. La parter te întîlneşti, de exemplu, cu operele lui Delacroix, Daumier, Corot, Courbet, Degas, Manet, Renoir; tot aici se poate admira o frumoasă şi interesantă secţiune longitudinală a Operei din Paris şi a cartierului care o înconjura la 1914. La nivelul median te întîmpină artele frumoase şi decorative ale epocii, pictura anilor 1880-1900, arta nouă din Franţa etc., în timp ce la etajul doi este prezent impresionismul şi neoimpresionismul acelei perioade, pasteluri de Degas etc.

În afara imensului şi străvechiului ceas care trona pe unul dintre pereţi — ceas care a fost păstrat — nimic nu mai aminteşte de gara de odinioară; păşind în marea sală de la parter — dedicată în mare parte istoriei Franţei — te simţi intrat în altă lume. Muzeul în sine constituie o reuşită de excepţie în peisajul artistic al Parisului.

MADURODAM — OLANDA ÎN MINIATURĂ. Ca aşezare umană propriu-zisă, Madurodam a apărut pe harta Olandei în urmă cu un mileniu, în locul unde micul fluviu Maduro se desface în două şi se pierde în mare. Dar pe noi nu acest oraş adevărat ne

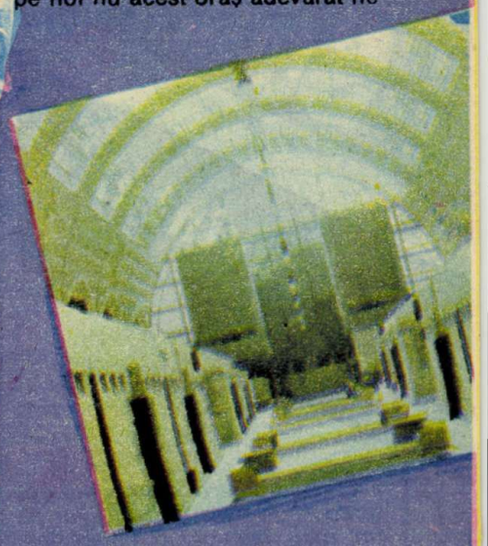

interesează, ci acela după care am alergat cîteva ore prin capitala Olandei găsindu-l într-un... parc. Construit timp de doi ani (1950—1952), Madurodam este un oraş în miniatură condus de un consiliu municipal format din... 30 de elevi şi eleve din şcolile capitalei olandeze. El este un oraş-sinteză în care se regăsesc, la scara de 1/25, cele mai semnificative şi mai frumoase construcţii de toate felurile — monumente de arhitectură, muzee, palate — reprezentînd diferite oraşe din Olanda. O vizită la Madurodam îţi poate umple lesne o întreagă zi. Construcţii care atunci cînd le vezi în realitate te impresionează prin grandoare, măreţie şi frumuseţe îţi par aici jucării, iar copiii parcă sînt nişte gulliveri în ţara piticilor... Admiri fascinat turnul Euromast, înalt — aici — de numai 7-8 m, cînd în realitate el are 185 m; te plimbi (cu privirea!) pe canalele Amsterdamului, te uiţi pe ferestrele casei memoriale a marelui filozof Spinoza; priveşti îndelung la ceremonialul de sărbătoare, viu colorat de la Binnenhof (parlamentul ţării) sau urmăreşti cu privirea mişcarea maşinilor, trenurilor, tramvaielor, bicicletelor; revezi emoţionat Palatul Păcii (Curtea internaţională de justiţie), cu turnul său înalt în realitate de 80 m; mii de copii se opresc minute în şir în faţa porturilor cu vapoare în miniatură, a aeroportului cu avioane la fel, a gărilor, a morilor de vînt, a unor fabrici şi instalaţii, a terenului de fotbal. Seara cele 50 000 de beculeţe transformă întreaga aşezare liliputană într-o adevărată feerie. Pur şi simplu uiţi că, de fapt, te afli într-un oarecare parc din Haga; ce-i drept, un parc care adăposteşte un întreg oraş-miniatură, sinteza unei ţări întregi.

CONSTANTIN CHIFANE-DRĂGUŞANI

COPILĂRIE FĂRĂ SOARE

SAM ȘI FRED

În Republica Sud Africană, țara de la Capul Bunei Speranțe, o țară însă în care cei mulți și sărmani numai cu jertfe grele își apără speranța, vara e pe sfîrșite, dar soarele arde încă pe bolta albastră. Lumina lui, ca mierea, se împrăștie ușor printre zăbrelele groase, negre și alunecă pe dalele de piatră cenușie ale celulei.

— Vine toamna, suride Fred.

— Vine... Și începe școala... Dar pentru noi, copiii de culoare, tot greu va fi. De unde bani pentru taxe, bani pentru cărți și atîtea cîte ni se mai cer, ca să nu putem face față? spune Sam.

Undeva, nu prea departe, răsună înfundat zgomotul autostrăzii. Nu-i mult pînă acolo, dar zidul înalt de beton al închisorii în care zac oameni de culoare care luptă împotriva regimului inuman al apartheidului, cele trei rînduri de paznici, pajiștea netedă ca în palmă separă autostrada de locul acesta unde, iată, într-una dintre celule, sînt închiși și doi băieteni.

În fața ușii, pasul ritmic, sacadat al pazei: „Unu, doi, trei, patru... Unu, doi, trei, patru..." și iarăși, și iarăși, și iarăși.

— Așa este și noaptea!? întreabă Sam.

Fred îl privește absent:

— Da, și noaptea...

Sam se așază pe patul de lemn deasupra căruia se află întinsă o pătură roasă de vreme. Cîți oameni au zăcut aici ani întregi pentru unica vină că au pielea neagră și luptă împotriva inumanelor orînduieli rasiste!

— Pe tine de ce te-au adus aici? încearcă el, iarăși, o întrebare.

Dar Fred s-a așezat lîngă zid, în dreptul pătratelor de lumină. Zîmbind prietenește, răspunde celui care și-a făcut apariția în celulă abia de cîteva minute.

— Pe mine... pur și simplu... au venit și m-au luat de acasă. Tata lipsea. N-a mai venit din ziua în care a avut loc manifestația la care a participat și unde se cerea eliberarea tinerilor luptători pentru drepturile tuturor oamenilor de culoare din țară. Mama, ostenită, dormea, iar cînd au bocănit la ușă m-am grăbit eu să le deschid. Erau trei albi, însoțiți de un dulău mare, cu colții cît niște pumnale.

„Sober Fred aici locuiește?" m-au întrebat.

„Aici, am răspuns eu, șoptit. Eu sînt".

Atunci unul dintre ei a întins o mînă grea, m-a apucat de umăr și m-a tras după el, spunîndu-mi: „Trebuie să vii la comisariat". Și... iată-mă! Sînt aici de peste cincizeci de zile.

Suride trist: „Știi, între timp... acum două săptămîni... am împlinit 14 ani. Apoi deodată: mama, sărmana, nu știe nici acum nimic despre mine, așa cum nu știe nici despre tata. Am lăsat-o dormind.

Sam îl privește năucit:

— Ești aici de... cincizeci de zile!?

— Mai mult, precizează, scurt, Fred.

— Și... și pe tine, încearcă iar Sam, te-au adus aici tot pentru că ai fost la o demonstrație antirasistă a elevilor și studenților!?

— N-nu... oftează Fred.

— Și-atunci? nu se lasă Sam. De ce te-au adus? Te-au judecat, barem?

Fred ridică ochii. Stă tot acolo, lîngă pătratele de lumină.

— M-au ridicat pentru... pentru o poezie. Știi, eu scriu poezii. Tata zicea că semăn mamei — ei îi plăcea să cînte... Iar eu scriu poezii. Am citit-o într-o zi în fața parcului acela de lîngă Liceul albilor.

Pasul, afară, pe coridor, numără ritmic: „Unu, doi, trei, patru... Unu, doi, trei, patru..."

Sam se ridică de pe patul tare.

— Dar, mă rog, ce-ai scris?! Pe mine, oricum, m-au găsit la o demonstrație purtînd o pancartă, pe care scria „Jos apartheidul! Și negrii trebuie să aibă acces în școlile albilor!". Dar tu ce-ai scris?

Acum Fred se ridică. Se căută îndelung, prin buzunare, dar nu scoate nimic.

— Cred că mi-au luat petecul acela de hîrtie cînd m-au percheziționat, la venire. Dar țin bine minte ce am scris...

Pare a se gîndi o vreme. Afară, ritmic, sacadat, pasul pazei numără clipele: „Unu, doi, trei..."

— Suna așa — începu Fred: Ochii mei sînt negri ca noaptea./ Pielea mea e neagră ca noaptea./ Tu ai ochi albaștri, prietene,/ Cum e cerul ziua și albă ți-e pielea/ Ca ziua, sub cerul albastru./ Nu semănăm decît/ Prin ceea ce avem mai sfînt/ Și inima mea și inima ta/ Bat la fel, omenește/ Căci sub ziua cea albă,/ Căci sub noaptea cea grea,/ Amîndoi învățăm să trăim omenește...

Sam are ochii umezi. Tace o vreme.

Tace și Fred privind pătratele albe de lumină, tot mai împuținate.

Apoi Sam se răstește, cu fața la zidul cenușiu, muced:

— Și... și... aceasta-i o crimă? De cincizeci de zile...

Plînge, probabil. Cei treisprezece ani ai săi nu-i dau voie să-și arate lacrimile. Lacrimile mari, argintii, calde și repezi i se scurg pe obrazul negru.

Afară pașii pazei numără clipele, ritmic, sacadat — „Unu, doi, trei..."

Iar undeva, nu prea departe, răzbate surd, abia deslușit, zgomotul autostrăzii.

ȘTEFAN ZAIDES

PĂSĂRILE Paradis

„În aceste ţinuturi îndepărtate se găsesc din abundenţă păsări stranii, a căror frumuseţe este o adevărată desfătare pentru ochi. Ele nu au nici aripi, nici picioare, ci numai pene, datorită cărora plutesc în aer, hrănindu-se cu lumina soarelui, roua şi nectarul florilor. Aceste zburătoare au forme felurite, iar penele sînt colorate în roşu, auriu şi verde, asemenea unor nestemate".

Relatarea de mai sus aparţine primilor europeni, navigatorii olandezi, cînd s-au întors din Noua Guinee. Nimeni nu s-a îndoit de spusele lor cînd au arătat nişte piei de păsări paradis, cărora indigenii, pentru o mai bună conservare, le tăiaseră aripile şi picioarele. Mult timp, savanţii vremii s-au lăsat înşelaţi şi însuşi Linné a descris aceste păsări numindu-le „păsări fără picioare". Mistificarea a durat aproape un secol, pînă cînd ornitologii au stabilit adevărul la faţa locului. Ei au constatat că pasărea paradis are aripi puternice, ca orice alt păsăret, se hrăneşte cu fructe, insecte, cu ouă şi, uneori, cu puii abia ieşiţi din găoace ai altor păsări. Ei au mai constatat că, în pofida coloritului ei fermecător, pasărea paradis face parte din familia... nesuferitului corb. În loc de o voce dulce, cum ar fi de aşteptat de la o pasăre cu un penaj atît de încîntător, pasărea paradis emite acelaşi croncănit răguşit ca şi ruda sa, corbul.

Pasărea paradis are, într-adevăr, un colorit splendid. Se cunosc cel puţin 50 de specii care trăiesc numai în Noua Guinee şi insulele învecinate. Unele sînt de mărimea unei stăncuţe, altele cît nişte corbi mari. Dar la toate speciile masculul are un penaj viu colorat, în timp ce femela are pene cenuşii. Nici o pasăre de pe glob nu are un penaj atît de bogat, atît de frumos şi neobişnuit, ca pasărea paradis. La specia „smaragd", de pildă, cascade de pene delicate atîrnă de sub aripi ca nişte franjuri ciudate, amestecîndu-se cu penajul cozii, adevărat evantai, de 10 ori mai mare decît pasărea. Manucoda regală, cu pene arămii şi roşii, cu un blazon verde pe piept are în jurul gîtului un guler de puf alb, cu reflexe sidefii, iar din coadă îi ies două fire lungi, care se termină cu nişte spirale verzi.

Indigenii se împodobeau cu penele splendide ale acestor păsări. Şi astăzi, la marile sărbători tradiţionale oamenii se costumează în „Păsări paradis", cu veşminte vegetale de culori foarte vii, ce simbolizează fertilitatea. Penele păsărilor paradis au intrat şi în moda europeană. La un moment dat se purtau păsări întregi împăiate, fixate pe imense pălării de pai. Dacă indigenii sacrificau cîteva păsări pentru penele lor, „civilizaţii" au organizat adevărate masacre.

Pasărea paradis este timidă şi sperioasă, iar omul se poate apropia de ea şi o vinează cu uşurinţă. Din această cauză, frumoasa pasăre era ameninţată cu exterminarea totală. În 1922, în cîteva state din Europa, precum şi în S.U.A., au fost interzise importul şi portul penelor păsării paradis. De asemenea, în zonele ei de baştină vînatul a fost oprit. De atunci păsările paradis continuă să încînte privirea tuturor celor ce au prilejul să le întîlnească.

Pagini realizate de
ECATERINA ROŞCA

VARA, dincolo de Cercul polar

SĂRBĂTOAREA tradițiilor indiene

...E o dimineață frumoasă de august și străzile micului oraș Gallup sînt asaltate de mulțimi curioase. La ora 9 fix începe marea paradă. Toată lumea s-a trezit devreme, ca să prindă un loc cît mai bun. Cei ce vor trece prin fața spectatorilor, purtînd pe cap cununile din pene ale marilor ceremonii și costumele atît de pitorești, sînt indienii veniți aici de pe întregul continent american.

În fiecare an, din 1922, în acest orășel sosesc sute de mii de oameni cu pielea arămie, de toate vîrstele, pentru a participa la tradiționalul lor festival.

Timp de patru zile, prin cîntec, dans, întreceri de îndemînare și sport, ei încearcă să reînvie vechile tradiții și obiceiuri ale „pieilor roșii".

La Gallup vin, în zilele festivalului, reprezentanți a peste 35 de triburi de pe întregul continent nord-american: indieni din Mexic, Statele Unite ale Americii și Canada. Este unica ocazie din an cînd acești oameni, ai căror strămoși au fost deposedați de pămînturile lor și alungați în rezervații (în care trăiesc și astăzi mulți urmași de-ai lor), se pot întîlni în număr atît de mare.

Prin costumele lor, prin cîntecul și dansul tradiționale, prin numeroasele obiecte de artizanat pe care le aduc cu ei de la sute și sute de kilometri, ei vor să arate că, în pofida tuturor vicisitudinilor cu care s-au confruntat de-a lungul timpului, populațiile de indieni au rezistat și n-au dispărut definitiv.

Sărbătoarea începe printr-o mare paradă a costumelor indiene. De-a lungul bulevardului principal defilează tineri și tinere din tribul Navajos, cu costume viu colorate, care constituie marea lor ținută de ceremonie, femei purtînd pe cap vase mari din ceramică. Indienii Sioux și apașii, cu corpul pictat în negru și cu chipul mascat, cu capul împodobit cu ramuri de copac pictate în culori vii, în timp ce fetele aztece din Mexic poartă deasupra capului arcuri de flori.

În fiecare după-amiază, pe un stadion din afara orașului au loc întreceri sportive și un concurs de rodeo, deosebit de spectaculos.

În timpul întrecerilor de rodeo, concurenții trebuie să prindă cu lassoul, din goana calului, un vițel, să-l imobilizeze și să-l culce la pămînt în cîteva clipe. Întrecerile de capturare a bizonilor și de strunire a cailor sălbatici, niciodată înșeuați, amintesc și ele de ocupațiile de odinioară ale indienilor. În ultima seară, pe gazonul stadionului evoluează splendidele costume viu colorate și diademele din pene. Urcați pe un catarg, înalt cît un bloc de șapte etaje, indienii totanaci, legați de mijloc cu frînghii groase ce pornesc din vîrful catargului se aruncă în gol în aplauzele mulțimii. Apoi, în sunetele tobelor, toate grupurile prezente aici se adună în jurul unui foc și se încing într-un mare dans al prieteniei și al speranței.

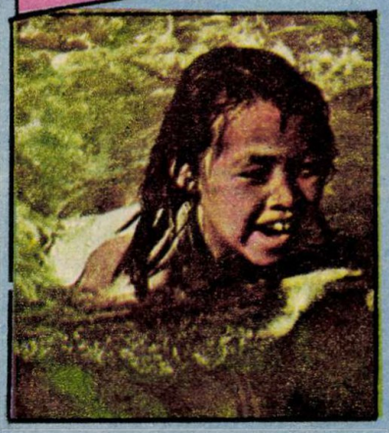

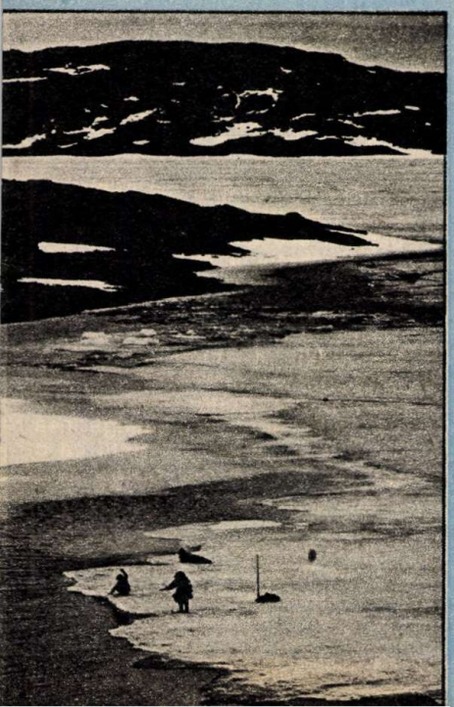

Vara s-a instalat pe deplin și în asprele ținuturi situate dincolo de Cercul polar de nord. Zăpezile, care pînă pe la sfîrșitul lunii mai încă mai acopereau solul, s-au topit de tot. Soarele încălzește și luminează întinderile nesfîrșite de ape. Iarba și-a așternut covorul catifelat pe mari întinderi ale uscatului, iar saxifragele viu colorate își fac și ele simțită prezența. Pentru eschimoșii din micile așezări din nordul canadian e timpul cel mai prielnic pentru a face provizii de iarnă. Familii întregi pornesc în aceste zile cu ambarcațiile lor la pescuit. Și în timp ce tatăl și băieții care au trecut de vîrsta de 10 ani pescuiesc, mamele, împreună cu fetele, se ocupă de prepararea peștelui și uscarea lui.

EPISOADE NEOBIŞNUITE

DIN ISTORIA ŞTIINŢEI

Ştiinţa şi tehnica se dezvoltă într-un ritm impetuos. Aproape în fiecare zi apar noi invenţii, descoperiri, adaptări, perfecţionări. Numărul de brevete urcă vertiginos spre o jumătate de milion anual, tinzînd, probabil, către un milion la frontiera dintre cele două milenii. Fără să vrem ni se creează impresia greşită că în trecut, cînd nu exista nici radio, nici televizor, nici iluminat electric, telefon, avion, automobil şi tren, tehnica era într-o stare de lîncezeală! În realitate şi în trecut s-au petrecut importante evenimente tehnice şi ştiinţifice, geniul uman a triumfat în nenumărate rînduri, pregătind dezvoltarea rapidă din zilele noastre a tuturor ramurilor ştiinţei şi industriei.

Cine are curiozitatea, răbdarea şi pasiunea să răsfoiască un tratat de istorie a ştiinţei, capătă o imagine mai apropiată de cea reală asupra modului în care a evoluat în timp tezaurul spiritual al omenirii. Desigur, drumul a fost anevoios, cu multe meandre, pentru că o invenţie — cum se ştie — este o realizare practică inedită, o străpungere dificilă prin munţi de teorii şi de practici învechite.

Numărul celor al căror nume a fost definitiv săpat în Panteonul omenirii este foarte mare şi aparţine tuturor ţărilor lumii. Deşi descoperirile şi invenţiile extraordinare implică o competenţă neobişnuită, o uriaşă capacitate de penetraţie şi sinteză, istoria ştiinţei mondiale cunoaşte destul de multe cazuri în care întîmplarea a jucat şi ea un oarecare rol în desăvîrşirea unor descoperiri.

Pe de altă parte, în galeria marilor descoperitori de adevăruri fundamentale figurează şi numele multor „neprofesionişti", oameni de cu totul alte specialităţi decît cele în care au adus nepreţuite contribuţii la dezvoltarea cunoaşterii, care au găsit soluţia unor probleme ce au preocupat mult timp omenirea.

Arhimede trăia la Syracuza, pe vremea lui Hieron al II-lea. Acesta dăduse o cantitate de aur unui făurar să-i facă o coroană. Bănuind că meşterul a amestecat aurul cu un metal mai ieftin, regele l-a chemat pe Arhimede şi i-a cerut ca, fără să strice coroana, să-i răspundă la întrebarea dacă a fost jefuit sau nu. Arhimede nu ştia cum să procedeze. Problema îl chinuia. Într-o zi, aflîndu-se în baie, a observat că nivelul apei s-a ridicat cînd a intrat în cadă, iar picioarele îi erau mai uşoare. Această constatare l-a condus la descoperirea legii greutăţii specifice a corpurilor şi la dezlegarea problemei care îl frămînta. Neputîndu-şi reţine bucuria, a început să alerge pe stradă şi să strige acel „Evrika" (Am aflat!), exclamaţie care de atunci a devenit semnalul unei descoperiri neaşteptate sau al găsirii unei soluţii într-o problemă grea.

Sînt îndeobşte cunoscute preocupările anatomice ale pictorului şi savantului Leonardo da Vinci. El a oferit medicinei primele planşe anatomice detaliate şi precise, fără de care nu ar putea fi vorba de învăţămîntul medical modern. Pentru a le realiza, da Vinci a efectuat primele disecţii ştiinţifice pe cadavre. Rezultatul minuţioaselor sale cercetări a fost şi acela, între multe altele, al desenării exacte a inimii, precum şi a cavităţilor creierului uman.

În anul 1671, Academia de ştiinţe din Paris l-a trimis pe Jean Richard în Cayenne pentru efectuarea unor cercetări ştiinţifice. Pregătindu-se de drum şi făcîndu-şi bagajele, savantul nu a uitat să ia cu el, în America de Sud, o serie de obiecte utile, printre care şi un orologiu de precizie, cu pendul. După ce a ajuns în Lumea Nouă, Jean Richard a montat şi a pornit orologiul, care însă a început să rămînă în urmă în medie cu două minute pe zi. Ce era de făcut? Simplu: trebuia scurtat pendulul, lucru pe care omul de ştiinţă l-a şi făcut, reducîndu-i lungimea cu două linii. Şi orologiul iarăşi a mers bine. Însă numai la Cayenne. După ce s-a întors la Paris, iar au început capriciile ceasului, care de data asta o lua înainte, şi Richard a fost nevoit să restabilească lungimea pendulului. El a emis ipoteza dependenţei perioadei de oscilaţie (sau a lungimii necesare pentru a efectua un anumit număr de oscilaţii în unitatea de timp) a pendulului în funcţie de latitudinea geografică, socotind că acest fenomen este legat de faptul că forţa de atracţie a Pămîntului scade spre Ecuator. Or, acest lucru ar fi fost posibil numai în cazul în care Pămîntul ar fi fost turtit la poli.

Membrii Academiei Franceze nici nu au vrut să audă despre turtirea globului, care contrazice părerile în general acceptate. Academia Franceză nu a admis această realitate nici măcar atunci cînd Newton a dovedit-o matematic.

Multă lume a observat fructe căzînd din copaci, dar trebuia să fii Newton ca să descoperi legea gravitaţiei universale observînd căderea unui măr. Cîţi oameni n-au observat oscilînd un obiect suspendat? Însă numai un Galileo Galilei a putut deduce, din oscilaţiile unui candelabru, legea isocronismului micilor oscilaţii ale pendulului. Desigur, faptul banal că apa încălzită într-un vas exercită o forţă asupra capacului a mai fost observat şi de alţii, dar numai Denis Papin, reflectînd asupra semnificaţiei fizice a acestui fenomen, a reuşit să descifreze uriaşa forţă care o constituie aburul.

Benjamin Franklin, un inventator deosebit de înzestrat, îşi făcuse la vremea sa o adevărată pasiune din a construi jucării, care mai de care mai originale. Într-o zi, cu nori de furtună pe cer şi cu ploaie, a observat că sfoara umedă a zmeului, prevăzut cu un fel de antenă metalică, s-a învăluit în scîntei, semn evident că sfoara conduce electricitatea atmosferică. Din acest joc a rezultat... paratrăsnetul! Dar a fost nevoie de cîteva decenii pentru ca această invenţie a lui Franklin să fie acceptată. Nu numai publicul larg o întîmpina cu neîncredere, dar chiar multe din somităţile ştiinţifice ale epocii susţineau că instalarea lui pe case ar fi periculoasă pentru că... ar atrage trăsnetul şi asupra vecinilor. În 1780 şi 1784 în Franţa s-a judecat un proces în care un locuitor din Saint Omer era... acuzat de vecinii săi că şi-a montat pe casă un paratrăsnet!

Neguţătorul olandez Anton van Leeuwenhoek (1683) nu s-a bucurat de nici o pregătire medicală sau ştiinţifică. Cu toate acestea el a fost primul „vînător" de microbi, construind nu mai puţin de două sute de microscoape, dintre care cel mai fin avea capacitatea de mărire de 250 de diametre.

Ne-am fi aşteptat ca guma de şters (radiera) s-o fi născocit un papetar sau chiar un şcolar. Totuşi invenţia îi aparţine remarcabilului chimist şi filozof englez Joseph Priestley (1733—1804), care a descoperit fenomenul fotosintezei, a izbutit să izoleze oxigenul, folosindu-l în tratarea afecţiunilor căilor respiratorii. Biografii săi uită să adauge însă că el a observat cel dintîi că o bucată de cauciuc şterge uşor urma creionului pe hîrtie.

Apariţia stilourilor şi pixurilor a cam trecut în planul al doilea... sugativa. Aceasta a fost inventată în Anglia, la Berkshire,

GALILEO GALILEI

BENJAMIN FRANKLIN

JOSEPH PRIESTLEY

CONRAD RÖNTGEN

ALEXANDER FLEMING

în 1872, dintr-o greșeală. Un muncitor neglijent de la o fabrică de hîrtie a uitat să amestece cantitatea necesară de clei în cazanul cu pastă crudă destinată fabricării hîrtiei albe de scris. Fabricantul a suferit o pierdere considerabilă și l-a concediat imediat pe muncitorul uituc. Mai tîrziu, s-a stabilit că hîrtia „stricată" avea o proprietate uimitoare, necunoscută pînă atunci: ea sugea cerneala fără să murdărească scrisul!

Betonul armat nu l-a descoperit un constructor, ci grădinarul parizian Monier. În 1861, acesta, neavînd hîrdaie destule pentru cîți palmieri cultiva, a turnat niște ghivece din ciment. Cum însă pereții lor erau străbătuți de rădăcinile în dezvoltare ale palmierilor, grădinarul a introdus în respectivele vase de beton cîte o plasă de fier. S-a inventat astfel betonul armat. Invenția a fost brevetată în 1867.

ION GHICA

WILLIAM HERSCHEL

SPIRU HARET

În seara zilei de 8 noiembrie 1859, profesorul de filozofie, fizică și matematică Wilhelm Conrad Röntgen experimenta, în laboratorul său, fenomene legate de descărcările electrice în tuburi cu gaze rarefiate, cînd a observat că razele obținute de astă dată străbat prin obiectele nemetalice din fața lor. Le-a numit „X", deoarece radiația care le producea era necunoscută. Această contribuție a lui Röntgen la știința medicală a fost unanim recunoscută prin decernarea (în 1901) a Premiului Nobel.

Conservele au constituit o preocupare constantă a lui Marcus Porcius Cato. În tratatul său despre agricultură el dă cele mai vechi rețete de conservare a vinului, untdelemnului și altor produse. Primele conserve în cutii de tablă apar în 1810, confecționate de englezul Duranty. Publicul nu a acceptat ușor inovația. Conservele erau achiziționate mai cu seamă de intendenții militari și căpitanii vaselor de cursă lungă. Abia la începutul secolului nostru conservele încep să fie cerute pe scară largă în magazinele alimentare.

Într-o zi a anului 1819, francezul René-Théophile-Hyacinthe Laënnec se ducea să consulte un cardiac. Pe drum, se gîndea la faptul că are mereu greutăți în diagnosticarea bolilor de inimă, deoarece nu poate auzi bătăile acestui organ. Trecînd pe lîngă un grup de copii, care se jucau cu niște scînduri în jurul unui trunchi de arbore răsturnat, observă că unul din ei zgîria cu un ac un capăt al trunchiului, iar alt copil „asculta" la celălalt capăt al arborelui zgomotul zgîrieturii. Ajuns la bolnav, doctorul Laënnec ceru hîrtie și confecționă un banal cornet, pe care-l duse la ureche, „ascultînd" inima pacientului. Uimit, constată că bătăile inimii se auzeau. După mai multe modificări, „cornetul lui Laënnec" a devenit modernul stetoscop ce atîrnă astăzi la gîtul oricărui medic internist.

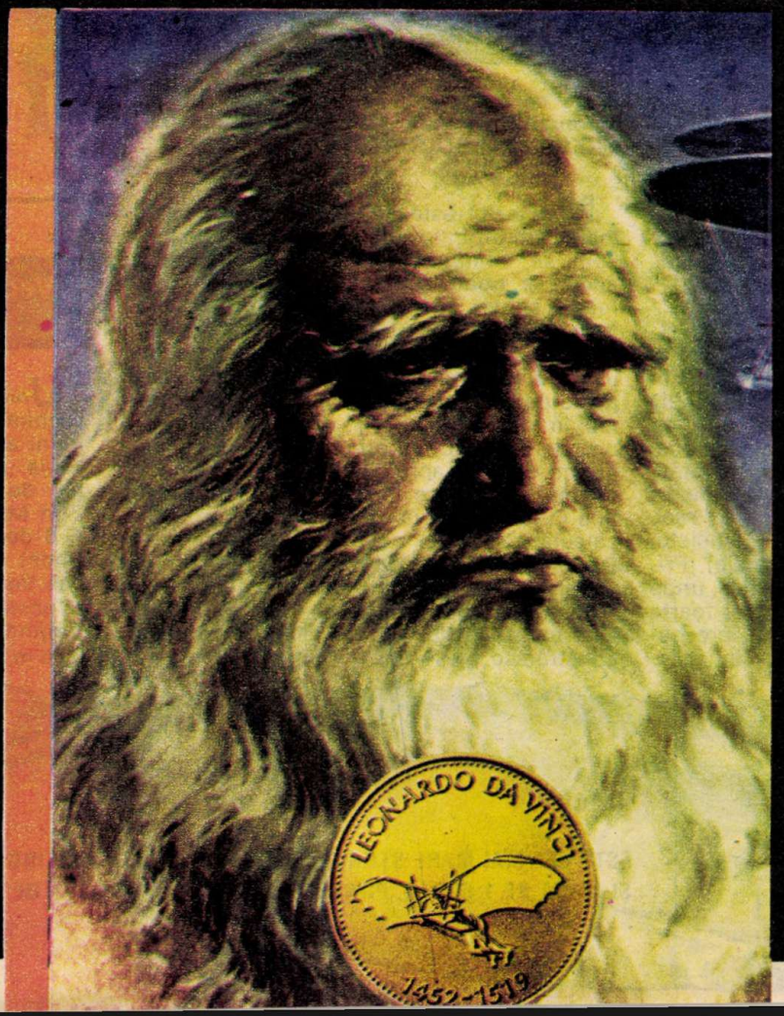

În anul 1929, Alexander Fleming (1881—1955), bacteriolog englez, intrînd în laborator, a observat că pe una din plăcile cu culturi de bacterii s-a dezvoltat o colonie verde de ciuperci microscopice, care împiedicase creșterea microbilor de pe placă. Filtrînd cultura de ciuperci, Fleming a constatat că aceasta împiedică dezvoltarea stafilococilor. Proprietățile antimicrobiene ale ciupercilor Penicillium notatum au fost puse astfel în evidență. Așa s-a născut penicilina, iar descoperitorul ei a fost distins cu Premiul Nobel, în anul 1945.

Cine nu cunoaște opera literară a lui Ion Ghica (1817—1897)? mai puțini știu însă că acest om politic și scriitor, mare economist și filozof al științei, a fost primul român inginer de mine. El a militat cu ardoare pentru cercetarea și punerea în valoare a subsolului românesc, propunînd importante soluții care și-au dovedit apoi valabilitatea.

Cei care cercetează harta suprafeței lunare ce nu poate fi observată de pe Terra au surpriza să descopere faptul că un crater selenar poartă numele cunoscutului astronom și pedagog modern român Spiru Haret

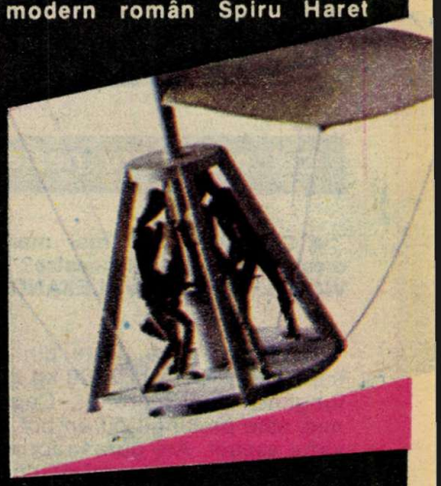

(1851—1921), care și-a dat doctoratul tratînd o temă de primă importanță pentru înțelegerea stabilității sistemului nostru planetar, și anume invariabilitatea axelor mari ale orbitelor planetare. Învățatul român și-a susținut teza cu peste 100 de ani înainte ca numele lui să fie înscris pe hărțile din Atlasul selenar.

Un modest instrumentist, astronom amator, a văzut primul, în anul 1781, o nouă planetă. William Herschel, descoperitorul planetei Uranus, a devenit astfel o personalitate în cercurile astronomilor.

MIHAI BURDUJA

Olguța VĂ SFĂTUIEȘTE

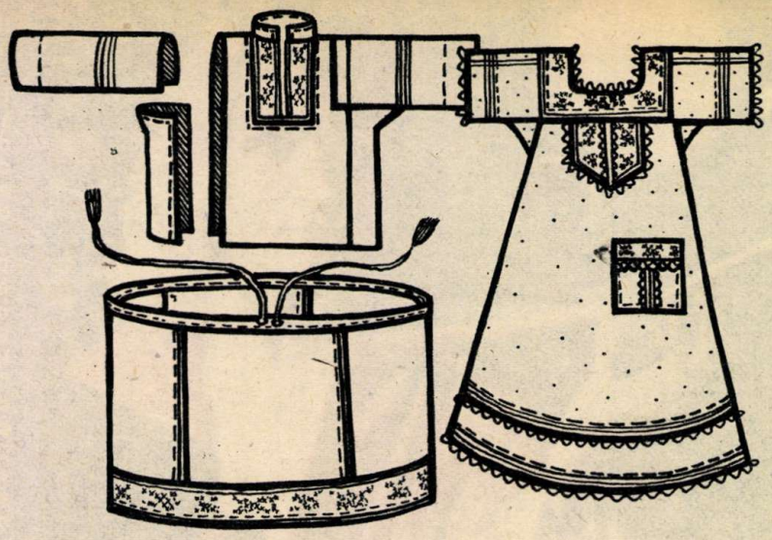

Desene de KELLER EMESE

Cine n-a admirat frumoasele și măiestrele motive folclorice care dau atîta eleganță și strălucire originalelor noastre costume populare? Dar desăvîrșita îngemănare a culorilor, atît de delicată? Cămașa din portul popular sau ia? Sau croitul acestora care este o nesecată sursă de originalitate pe care o regăsim în linia atîtor rochii, bluze sau fuste pe care le purtăm?

Iată modelele pe care vi le prezint, pentru voi și surioarele voastre, sînt modele frumoase, și în același timp practice, largi, cu o amploare care pornește de la umăr, avînd croiul luat direct din piese ale costumului popular: cămașa țărănească (rochița cu mici, dar plăcute adaptări) și, respectiv, ia.

Ornamentul de inspirație populară, ales după dorință, zigzagul, șnurul colorat (suitaș), cerculețele și tighelurile alăturate acestuia, pe materiale ușoare (pînză topită, in, terocel etc.) - aplicate pe plătcuțe, buzunare, deasupra tivului și pe trăistuță - dau o personalitate aparte vestimentației.

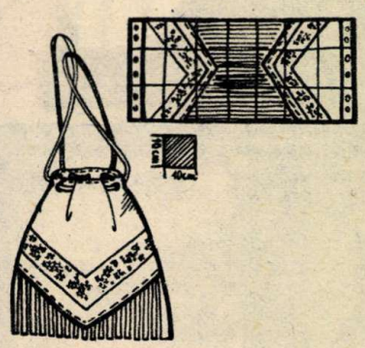

Trăistuța (confecționată dintr-o pînză mai plină sau chiar abá), a cărei originalitate este dată de motivul folcloric și de franjurii netăiați jos, unde sînt pliați, completează această îmbrăcăminte. Șnurul sau bareta (confecționată din același material, frumos tighelită), trecută prin capsele montate la gura trăistuței, vor avea lungimea dorită, pentru a putea fi purtată pe umăr sau pe mînă. Spor la lucru!

MARIA MITREA

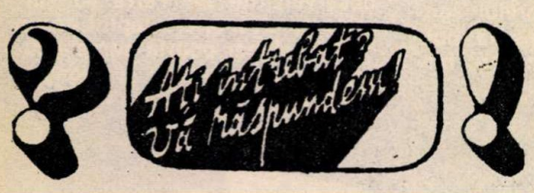

Cel mai mare pește...

• Care este cel mai mare pește care crește în apele țării noastre? — ne întreabă VIOREL ȚENEA din ALEXANDRIA.

Cel mai mare pește din apele noastre, care atinge pînă la 1500 kg greutate și 9 m lungime, este morunul. Capul său, relativ mic, este prelungit cu un bot scurt, turtit, cu vîrful ascuțit. Are gura în formă de semilună, lipsită de dinți, dar dotată cu patru mustăți, cu care momește și pipăie animalele de pe fundul apelor, pe care le vînează: raci, scoici, viermi, peștișori, larve... Scheletul său este format din zgîrciuri (cartilaje). Primăvara urcă pe Dunăre pînă la Baziaș, unde depune aproximativ 360 mii de icre, foarte căutate, cunoscute sub numele de icre negre. Puietul coboară spre mare în iulie—septembrie. Trăiește peste 18 ani și reprezintă o importanță bogăție a economiei noastre piscicole.

Un metal de viitor

• De ce magneziul este considerat metalul viitorului? — vrea să știe SORIN DUMITRESCU din BUCUREȘTI.

Magneziul este un metal moale, de culoare alb-argintiu, care nu ruginește, așa cum se întîmplă cu fierul, este ductil — adică se poate prelucra în fire sau în foi foarte subțiri și maleabile — deci poate fi ușor modelat. El intră în compunerea a peste 150 de minerale. Magneziul este mai ușor decît aluminiul de aproape 1,5 ori și de peste patru ori decît fierul. Îl întîlnim nu numai în minereuri, ci și în organismele vii. Un om, de exemplu, cu greutatea de 75 de kilograme conține aproximativ 30 de grame de magneziu. Fiecare litru de apă marină conține în jur de cîteva grame de magneziu. S-a calculat că în apa oceanului planetar există 60 000 de miliarde de tone din acest prețios metal, iar în clorofila tuturor plantelor de pe Pămînt alte 100 miliarde de tone. În prezent este folosit în numeroase aliaje, din care se construiesc piese, mașini și utilaje.

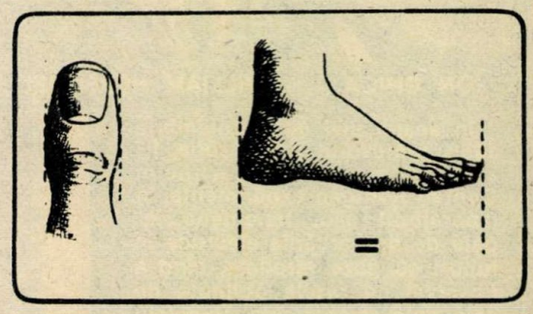

Vechi unități de măsură românești

Unitățile de măsură ce se foloseau în vechime erau diferite în cele trei mari regiuni ale țării: Muntenia, Moldova și Transilvania. Astăzi vă prezentăm cîteva din unitățile de lungime.

În Muntenia: un deget = 3,07 cm; o palmă = 8 degete = 24,58 cm; un stînjen (Șerban Vodă) = 8 palme = 1,9665 m; o prăjină (Șerban Vodă) = 3 stînjeni = 5,8995 m; un stînjen (Constantin Vodă) = 8 palme = 2,02 m; o prăjină (Constantin Vodă) = 3 stînjeni = 6,06 m.

HUSO HUSO, MORUNUL

ESTE CEL MAI MARE STURION DIN APELE NOASTRE ATINGÎND 9 m LUNGIME ȘI MASA DE 1 500 kg. POATE ATINGE VÎRSTA DE 18 DE ANI.

CALEIDOSCOP

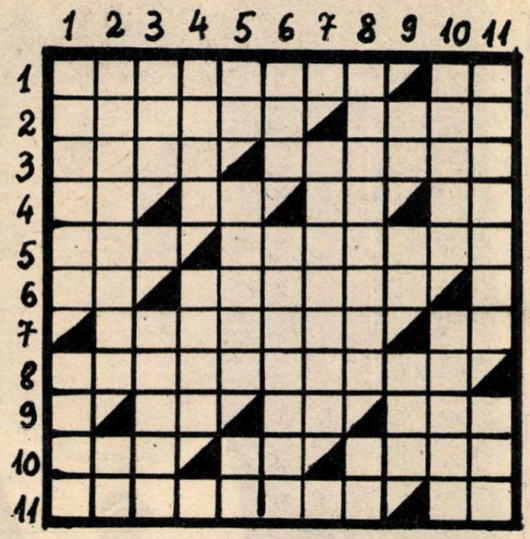

ORIZONTAL: *1) „Cartierul general" al taberelor şcolare pe litoral ● Articol posesiv. 2) Staţiune marină (la nord şi... la sud) ● Paravan contra soarelui (pl.). 3) Plaja în orele de vîrf (masc.) ● Culoare specifică după primele ore de plajă (masc.). 4) Pronume personal ● Din caolin! Începe fotbalul! ● Mircea Olinescu. 5) Curs de apă în deşert ● Prosop ţărănesc. 6) Nene! Neproductiv. 7) Întins pe plajă ● Sonia Lupu. 8) ...albastră, grandiosul canal Dunăre-Marea Neagră (pl. neart.). 9) Ape! ● Ascuţite la capete! ● Stropiţi de valuri. 10) Senin, e semn bun pentru amatorii de plajă ● Cal dobrogean ● Adaos. 11) Întîmplări de neuitat la mare ● Sodiu conţinut de apa mării.*
VERTICAL: *1) Staţiune la nord de Mangalia ● Nu-i... mare. 2) Aflux de turişti pe litoral ● Elvira Merişoreanu. 3) A vrea ● Cîini de vînătoare. 4) A împodobi ● Ţinută obligatorie... pe plajă. 5) Doru Ionescu ● Soldat ● Ana Toma. 6) Indicat în cura de aerosoli ● Atraşi de vraja mării. 7) A pune la dispoziţie. 8) O zi minunată pentru plajă ● Conjuncţie. 9) În loc! ● Gelu Luca ● Marinar cu vechi state de serviciu. 10) Metal asemănător... celor bine bronzaţi ● Anotimpul vacanţelor la mare. 11) Ţărmul însorit al Mării Negre ● Întreprinderea de reparaţii auto (sigla).*
DICŢIONAR: UED, IRA.

ŞAH

„Căluţul de fildeş"

(Partea a II-a)

11) Diagrama:
Alb — Ra2, Td2, Th6, Ne6, Cf4, pioni: b2, c3, d4, e4, f3;
Negru — Rf7, Tb5, Tg8, Ne7, Ca4, pioni: a5, c4, d5, e6, h7.
Negrul mută şi dă mat la a patra mutare.

12) Diagrama:
Alb — Rg1, Df3, Td1, Tb5, pioni: a3, b3, f2, g3, h2;
Negru — Rg8, Dc7, Tc1, Tf8, pioni: a7, e6, f7, g6, h7.
Negrul mută şi cîştigă după a doua mutare.

13) Diagrama:
Alb — Rb1, Dc5, Td1, Th1, Nc6, pioni: b2, c2, e5, g2, h2;
Negru — Rg8, Da3, Tb4, Tf8, Nf5, pioni: a6, f7, g7, h7.
Albul mută şi dă mat la a treia mutare.

14) Diagrama:
Alb: Rh1, Dd1, Ta1, Tf1, Ne2, Ne3, Cc3, pioni: a2, b2, c2, e4, f2, f3, h2;
Negru: Rf8, Dh4, Ta8, Th8, Nh5, Ng7, Cg8, pioni: a7, b7, c7, d6, e6, g6, h7.
Negrul mută şi cîştigă după a doua mutare.

15) Diagrama:
Alb — Rh1, Da6, Ta1, Te1, Nd4, pioni: a2, b4, c3, f3, g2, h2;
Negru — Rh8, De6, Td8, Th6, Nb6, pioni: c7, d5, f4, g7, h7.
Negrul mută, atc prin descoperire, şi cîştigă după a treia mutare.

16) Diagrama:
Alb: Rh2, Da7, Nf7, pioni: f2, g3, h3;
Negru — Rh7, Tb1, Te5, Ng7, pioni: g6, h5.
Albul începe şi cîştigă după trei mutări.

17) Diagrama:
Alb: Rc1, Dc4, Te6, Nc2, Ng3, pioni: a2, b2, h4;
Negru: Rb7, Df3, Td8
Albul mută, face intercepţie şi cîştigă la mutarea a treia.

18) Diagrama:
Alb: Rb2, Dd6, Ca5, pioni: a2, b5, c4, e5, f3;
Negru: Rb8, Dc5, Tc7, Th8, pioni: a6, b7, e6, f7, g3.
Albul mută şi cîştigă după prima mutare.

19) Diagrama:
Alb: Rg1, Db6, Tf7, Ca6, pioni: a2, b2, g2, h2;
Negru: Ra8, Ta7, Th7, Nb7, Cc2, Cf5, pioni: b4, c5, g6, h7.
Albul mută şi dă mat la a treia mutare.

20) Diagrama:
Alb: Rf2, Df6, Td6, pioni: a3, b2, c4, e2, e3;
Negru: Rg8, Dg4, Te8, pioni: c5, e4, g6, h6.
Negrul mută şi, prin legare, cîştigă după a doua mutare.

FOTO-GHICITOARE

În ce oraş a fost construită această locomotivă? Ce greutate are? Ce viteză poate atinge?

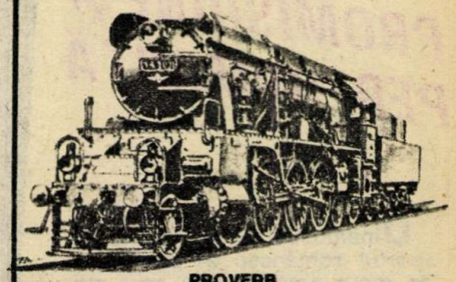

PROVERB

Recompuneţi, utilizînd cele 14 silabe din imagine, un proverb românesc despre învăţătură.

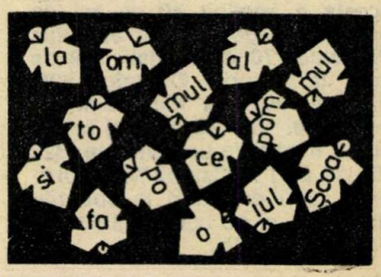

În Moldova: un palmac = 3,5 cm; o palmă = 8 palmace = 28 cm; un stînjen moldovenesc = 8 palme = 2,23 m; o prăjină moldovenească = 4 stînjeni = 8,92 m; un arşin = 0,7112 m; un stînjen = 3 arşini = 2,1336 m.
În Transilvania: un stînjen = 6 picioare = 144 ţoli = 1,89648 m.

Recorduri în lumea fluturilor

● **„Sînt nerăbdătoare să aflu care sînt cei mai mari şi cei mai mici fluturi din lume", ne-a scris ANA COJOCARU din TÎRGU MUREŞ.**

Fluturii, aceste insecte cu aspect încîntător, prin colorit şi felul graţios al zborului, cuprinse în ordinul lepidopterelor, sînt caracterizate prin cele patru aripi membranoase acoperite cu solzişori microscopici de culori diferite, a căror îmbinare conferă o coloraţie strălucitoare, plăcută, catifelată sau cu aspect metalic. Sînt cunoscute aproximativ 90 000 de specii de fluturi.

ZYGAENA FILIPENDULAE
FLUTURE MIC, CU ANVERGURA DE 2,2-3,5 cm.

Cel mai mare fluture din lume — Agrypina — vieţuieşte în Brazilia. Este de culoare cenuşiu-mată, atinge lungimea de 90 mm şi anvergura aripilor de 270 mm. Cam de aceeaşi mărime este şi specia Attacus atlas (cu anvergură de pînă la 250 mm), răspîndită în peninsulele din sudul Asiei şi în arhipelagul Sonde. Printre marii fluturi tropicali, remarcabili prin frumuseţea lor, sînt cei din familia Papilionidae, cu un splendid veşmînt verde metalic, avînd aripile posterioare terminate printr-un fel de cozi lungi. Cei mai mici fluturi din lume aparţin familiei moliilor, genului Stigmella, ce are anvergura aripilor de numai 3—5 mm. Savantul român Aristide Caradja (1861—1955) a fost un entomolog de renume mondial, unul din cei mai mari sistematicieni şi zoogeografi. A studiat peste 400 000 exemplare de fluturi şi a adunat o colecţie ce cuprinde 3 000 de tipuri (specii, varietăţi, forme, aberaţii). Colecţia de microlepidoptere adunate de el, ce însumează 125 000 exemplare, se află la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa" din Capitală.

Ceea ce mulți dintre voi nu știți este însă faptul că, așa cum ne spunea tovarășa Doina Ivănescu, vicepreședintele clubului, multe dintre succese poartă marca „T.D.".

— Vă rog să explicați, pentru pionierii nostri...

— „T.D." sînt denumirea secției noastre „Tînărul dinamovist", unde cresc și se afirmă în concursuri tinerele talente. Este prima unitate de acest fel pentru copii din țară, este, așa cum îi spunem noi, „pepiniera" noastră.

„OARE CÎTE AURELIA DOBRE?..."

După această recomandare, se impunea o vizită la secția „T.D.". Și am început cu gimnastica. Șeful secției „Tînărul dinamovist", tovarășul Laurențiu Dumănoiu, ne-a însoțit cu... explicațiile.

— De aici au plecat Simona Păucă și Laura Cutina, medaliate olimpice la Los Angeles, în 1984, ne spune el. Tot aici a făcut primii pași spre titlul de campioană absolută a lumii Aurelia Dobre, a doua stea — după Nadia Comăneci — a gimnasticii românești. Să vă relatez o... curiozitate. Înainte de mondialele din Olanda, de anul trecut, Aurelia a fost operată la genunchi.

CU SIMPATIE DE LA RODION CAMATARU GHEATA DE AUR A EUROPEI 1987

Lungul drum al marilor sportivi între PROMISIUNE ȘI PERFORMANȚĂ

Dinamo! Nume de răsunet în sportul românesc al unui club de mare prestigiu, pe care mii de spectatori îl scandează pe terenurile de sport, în săli sau în piscine, un club care anul acesta a împlinit 40 de ani de existență. Sportivii săi au adus României 70 de medalii (19 de aur), la Jocurile Olimpice 229, (52 de aur) la Campionatele mondiale, 105 (45 de aur) la Jocurile mondiale universitare, 323 (84 de aur) la Campionate europene, 800 de titluri la Jocurile Balcanice și au cucerit 5 500 de titluri naționale...

ECHIPA DE POLO DINAMO, CAMPIOANĂ REPUBLICANĂ ÎN ACEST AN (1988). În mijloc, antrenorul DINU POPESCU. În stînga lui, LIVIU RĂDUCANU, căpitanul echipei, iar în fața lor, VLAD HAGIU, golgeterul echipei.

Dar s-a antrenat cu ambiție, a muncit fără preget. Rezultatul îl știți: a cucerit titlul suprem în gimnastică. În acest an a fost din nou operată. Ei bine, nu se dă bătută. Se antrenează cu aceeași tenacitate... Oare cîte viitoare Aurelia Dobre sînt aici, la noi, la „T.D."?...

De la „Tînărul dinamovist" au urcat treptele spre podiumul olimpic Leon Rotman, caiacistul care a cîștigat două medalii de aur olimpice la Melbourne, în 1956 (dinamoviștii au cîștigat atunci cinci de aur!), Ion Tripșa, campion olimpic la tir în 1964, la Tokio, unde cea mai tînără participantă la Olimpiadă, o fată de 17 ani, Mihaela Peneș, crescută tot la „T.D.", avea să depășească toate sulițașele lumii! Ce secret al reușitei a avut Mihaela?

— Munca fără preget și dorința fierbinte de a aduce patriei mele gloria olimpică, ne spune ea.

„AMIRALI" AI FLOTILELOR DE... CAIAC-CANOE

Cine dintre voi n-a auzit de marele nostru campion olimpic și mondial Ivan Patzaichin? În Mexic și la München a cîștigat titluri olimpice, și singur, și cu Serghei Covaliov, alt dinamovist. Dar de Vasile Dîba, care la Montreal a cîștigat aur la Olimpiadă, la caiac? Dîba are o vorbă: „Eu am învățat de la Patzaichin că trebuie să dai dovadă de dîrzenie extraordinară, de ambiție fără egal și de un patriotism fierbinte. Altfel, nu cîștigi. Patzaichin a luptat și a cîștigat chiar cînd i s-a rupt pagaia și barca i-a fost lovită și lua apă"...

Cei doi „amirali" ai flotilei dinamoviste de caiac și canoe au călcat pe urmele lui Leon Rotman, Simion Ismailciuc, Dumitru Alexe, ale lui Aurel Vernescu. O curiozitate: Vernescu are cele mai multe medalii din lume la Campionatele mondiale, dar... nici una olimpică, fiindcă... n-a participat la J.O. Azi se pregătesc pentru olimpiadă alți viitori „amirali" — Boris Petro, Elie Andriev — care, deocamdată, sînt doar „mus" — adică ajutor de... marinar.

CÎND TE SPERII DE UN... ȚIPĂT

Un cuvînt greu în mările victorii ale clubului „Dinamo" l-au avut și luptătorii. Despre ele ne-a vorbit, pentru voi, antrenorul emerit Ion Cernea, vicecampion mondial la Yokohama, acum 20 de ani.

— La noi, la „Tînărul dinamovist" au crescut campioni olimpici ca Nicolae Martinescu. L-am avut, ca sportiv, și pe „cel mai mare colecționar de medalii în campionate internaționale", pe Ștefan Rusu, care deține, alături de Patzaichin, un record în acest sens, în sportul românesc. Acum, pentru Olimpiada din toamna acestui an îi avem pe Radu Strubert, Petrică Cărare, Ion Grigoraș și Sorin Herțea, toți cu titluri obținute la Campionate europene de juniori. Sînt temerari, puternici, dar... să vă spun una despre Herțea. La campionatele mondiale de anul trecut, din Norvegia, putea lua medalia de aur. Lupta, în finală, cu un suedez. Îl ținea „în pod". L-a ridicat și era gata să-l trîntească la pămînt cînd, pe neașteptate, suedezul a scos un răcnet cumplit. Herțea s-a speriat crezînd că i s-a întîmplat ceva, și i-a dat drumul. Ca să vedeți: a pierdut fiindcă s-a speriat de... un răcnet!

FOTBAL — UN RECORD NEEGALAT!

N-am putut încheia vizita noastră la Clubul „Dinamo" fără a ne opri puțin și la stadionul pe care tinerii fotbaliști se antrenau. Știam că „echipa mare", „Dinamo", a fost de 12 ori campioană națională în cei 40 de ani de viață și, cu cei mai în vîrstă de pe stadion, ne-am amintit, în timp ce priveam joaca puștilor, de nume cunoscute în fotbalul nostru; de Birtașu, de Călinoiu, de Pîrcălab, supranumit „Săgeata Carpaților", apoi de generația dinamovistă care a făcut parte din naționala ce ne-a reprezentat la mondialele din Mexic (singura noastră participare la turneul final, după 1944), adică de Florea Dumitrache și de Mircea Lucescu, Cornel Dinu și alții.

Pionierul Nicolae Popa, de la Școala nr. 118, care tocmai ieșise pe tușă să se mai odihnească, e un bun statistician. L-am întrebat ce crede el că reprezintă „Dinamo" în fotbalul internațional. Mi-a răspuns repede:

— Două „ghete de aur", ba chiar trei, pentru că Dudu Georgescu a cîștigat-o de două ori, iar Rodion Cămătaru, o dată! Cei mai buni golgeteri ai Europei au fost ai Clubului „Dinamo"! Recordul lui Dudu, de 47 de goluri, a rămas nedepășit!

SEVER NORAN

UN RECORD MONDIAL... DEFINITIV

Reinhold Messner este unul dintre cei mai mari alpiniști ai tuturor timpurilor. Pe parcursul ultimelor două decenii el a realizat performanțe cu care nu se poate lăuda nici unul din marii săi predecesori.

Visul alpinistului este să cucerească... Everestul! Visul lui Messner a fost acela să cucerească toate cele 14 piscuri de pe glob, care măsoară mai mult de 8 000 m.!

Vreme de un deceniu și jumătate, acest om curajos al înălțimilor albastre a luptat, cu o ambiție extraordinară, pentru a-și atinge țelul. Și iată, la sfîrșitul anului 1986, el a reușit această performanță de excepție. Izbînzii fără egal, Messner i-a consacrat șaisprezece ani din viață, ani de pregătiri și antrenamente asidui, fizice și psihice, de studiere a geografiei, a fenomenelor meteorologice și altele.

A început în anul 1970, cu o ascensiune de natură să-ți taie respirația: a ajuns pe vîrful Nanga Parbat, înalt de 8 126 m, pe cel mai dificil traseu, cel peste Rupal, fără să folosească aparatul de oxigen! După propria-i mărturisire, acest traseu este cel mai greu de realizat dintre toate cele 14 vîrfuri de pe glob, care depășesc înălțimea de 8 000 m, a continuat escaladarea celorlalte vîrfuri. În 1970, Nanga Parbat (8 126 m); în 1972, Manaslu (8 156 m); în 1975, Hidden Peak (8 668 m); în 1976, Mount Everest (Ciomolungma - 8 848 m); în 1979, K-2 (Ciogori - 8 611 m); în 1981, Shisha Pangma (8 012 m); în 1982, Kacendjenga (8 565 m); în 1982, Gasherbrum II (8 035 m); în 1982, Broad Peak (8 047 m); în 1984, Ciho Oju (8 153 m); în 1985, Annapurna (8 078 m); în 1985, Dhaulagiri (8 178 m); în 1986, Makalu (8 475 m); în 1986, Lhotse (8 511 m).

Reinhold Messner a mai reușit și performanța de a escalada de două ori unele din aceste vîrfuri. „Am reușit să urc toate înălțimile de peste opt mii de metri - a declarat Messner - pentru că am avut această voință și dorință și pentru că am fost ajutat de mulți prieteni. Acum am... mîinile libere și intenționez să mi le folosesc în alte încercări, care nu trebuie să se desfășoare atît de sus. Mai sînt multe de făcut și pe... Pămînt!"

N. NICOLAE

Descoperirea focului

MOMENT DECISIV ÎN SPIRALA PROGRESULUI UMAN

Folosirea şi apoi producerea focului reprezintă o esenţială descoperire a omului, constituind, după prelucrarea uneltelor, a doua treaptă pe spirala progresului.

Focul a existat pe pămînt cu mult înainte de apariţia omului, provenind din erupţiile vulcanice sau de la trăsnete. Este greu, dacă nu imposibil, de reconstituit în ce condiţii, intuind cît îl poate fi de folos, omul a preluat din natură focul. Au mai trecut zeci de milenii pînă cînd omul a reuşit, cu inventivitatea sa, în paleoliticul mijlociu să provoace combustia, ajungînd să se slujească de cumplita „floare roşie" care punea pe fugă celelalte vieţuitoare.

Pe bună dreptate F. Engels, sesizînd uriaşa însemnătate a acestei descoperiri, scria: „Pe pragul istoriei omenirii se află descoperirea transformării mişcării mecanice în căldură: producerea focului prin frecare... Căci focul prin frecare l-a făcut pentru prima dată pe om stăpîn pe o forţă a naturii, separîndu-l definitiv de lumea animală".

Mitologia tuturor popoarelor acordă focului un loc însemnat. Antichitatea greco-romană a înţeles valoarea excepţională a posedării focului şi a transpus-o în mitul titanului Prometeu, prietenul oamenilor, cărora le-a dăruit focul şi raţiunea, învăţîndu-i meşteşugurile.

Folosirea focului este asociată de cercetători cu ocuparea peşterilor de către omul primitiv, care a putut izgoni cu ajutorul lui marile carnivore din grote.

De imensă importanţă a fost şi ideea de a conserva şi întreţine focul preluat din natură, responsabilitate care a determinat o mai puternică închegare a comunităţilor umane.

Toate populaţiile primitive actuale, deşi cunosc diverse procedee de a produce focul (cei mai îndemînatici îl pot obţine prin frecare în 45 de secunde), preferă să-l conserve. Dacă se stinge, recurg la împrumutarea focului de la un trib vecin. Focul este „transportat" în peregrinările lor. Indienii neoze din Bolivia fac să ardă mocnit părţi din floarea motacu, pe care le împăturesc în frunze umede. Alte triburi nord-americane întreţin colibe bine izolate de umezeală, aşa-numitele „depozite de foc", la răspîntiile potecilor. În ele păstrează sub cenuşă iască aprinsă, care mocneşte. Unele triburi nomade îşi transportă focul într-o buturugă scorburoasă. Etnografii consideră că rumeguşul şi răzătura de lemn, depozitate într-un coş de nuiele sau paie şi acoperit cu un capac de frunze, pot menţine focul multă vreme.

Pentru aprinderea focului, omul primitiv folosea evantaie, tuburi de suflat şi, mai tîrziu, în Africa, foalele. Dar a venit momentul în care omul începuturilor a evoluat şi nu s-a mai mulţumit cu păstrarea, transportarea şi întreţinerea focului, ajungînd la aprinderea lui conştientă şi voită. Aprinzînd şi stingînd focul după dorinţă, omul făcea o nouă cucerire, iar teama lui ancestrală de acest element dispărea.

Inventivitatea omenească a găsit mai multe posibilităţi de producere artificială a focului prin frecare. Se folosea un sfredel de foc, un băţ rotund cu care, prin învîrtire, se găurea o bucată de lemn mai moale pînă ce ieşea fum din rumeguşul de lemn şi din iasca aşezată sub el. Omul începea să sufle şi focul se aprindea. Metoda este răspîndită în întreaga lume, de la boşimanii africani la indienii americani. Un alt procedeu este frecarea unui băţ într-un mic şanţ incizat într-o scîndură. Acesta este „plugul" pentru producerea focului. Ferăstruirea este un al treilea procedeu, în care o bucată de lemn aşezată pe iască are o deschidere îngustă prin care omul trage în ambele sensuri o altă bucată de lemn, ca pe un ferăstrău. Alt procedeu este „răzătoarea de foc" a polinezienilor, la care se freacă o bucată de lemn moale, cu una de lemn tare pînă ce rumeguşul se aprinde. Un instrument mai avansat este sfredelul cu sfoară şi arcuş, „burghiul" fiind învîrtit cu ajutorul unei sfori răsucite pe el, ceea ce uşurează munca. Interesantă este şi „pompa de foc" utilizată în sud-estul Asiei (India, Borneo), alcătuită dintr-o ţeavă goală de bambus, pe fundul căreia se plasează iască mărunţită. În această ţeavă se introduce un piston, care, prin comprimarea şi încălzirea aerului rezultate din mişcarea sa, aprinde iasca.

Răspîndită în special la populaţiile nordice a fost şi tehnica de obţinere a focului cu ajutorul scînteilor rezultate din izbirea a două pietre. La noi au fost folosite cremenea, iasca şi amnarul. Românii au descoperit că pucioasa se aprinde uşor şi o foloseau împreună cu cremenea care da scînteia.

În 1650 apar primele amnare, chimice cu fosfor şi pucioasă, iar în secolul al XIX-lea se vîndeau la Londra primele sticle cu fosfor. În 1848, profesorul german Böttger producea chibritul, preluat de o firmă suedeză care a lansat, în 1860, pe piaţa mondială „chibriturile suedeze".

Însemnătatea epocală a folosirii focului este evidentă pentru evoluţia comunităţilor umane. Focul a transformat în locuinţă adăpostul omului primitiv. Vatra din mijlocul acestei locuinţe — peşteră sau colibă — devine centrul vieţii, izvorul de căldură şi lumină, locul unde se prepară hrana. Modul de alimentaţie al omului s-a modificat, iar metabolismul său s-a accelerat. Carnea era friptă sau fiartă, iar diverse legume şi cereale puteau fi coapte. Focul constituia şi un mijloc de apărare împotriva animalelor sau insectelor.

Folosirea focului a constituit o premisă decisivă pentru evoluţia ulterioară a omului. Ceramica şi apoi metalurgia, alte invenţii epocale ale umanităţii nu pot fi concepute fără ca omul să fi ajuns la o anumită pricepere în arta dirijării focului.

Invenţie grandioasă a minţii omeneşti mereu iscoditoare, focul a jucat un rol de imensă importanţă în evoluţia civilizaţiei pe Terra. Focul a reprezentat un moment de seamă în epopeea cutezanţei umane, care, din paleolitic pînă astăzi, a luminat prin milenii, determinînd alte şi alte descoperiri omeneşti: forţa aburului, electricitatea, captarea energiei solare, zborul cosmic, fisiunea şi fuziunea nucleară.

Prof. TEODOR AXIOTI

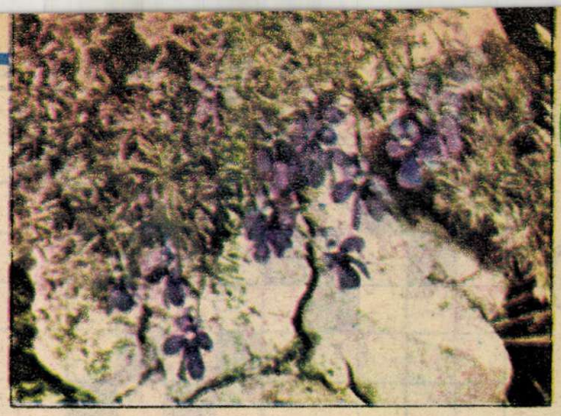

Plante CU NUME... ZOOLOGICE

Pe lîngă doine, balade, strigături, ghicitori, în comoara folclorului românesc ar trebui adunate și numele atît de sugestiv date adesea de popor unor plante, nu din cele îngrijite în ochiurile de grădină de pe lîngă casă, ci multora din ierburile sălbatice care cresc spontan de la buza de pămînt jilavă a Deltei Dunării și pînă pe culmile cele mai temerare ale Făgărașului, Bucegilor, Apusenilor, pe toate plaiurile românești. Din acestea atrag atenția prin precizia caracterizării și lirica analogiilor acele plante purtătoare de flori multicolore ale căror nume amintesc aspecte și însușiri ale unor ființe autohtone din domeniul zoologiei. Nu sînt deloc puține, nici întîmplătoare ori specifice doar unei anumite zone, ci variate, bucurînd ochiul din primăvară și pînă-n tîrziul toamnelor, pe tot întinsul țării, dovedind acuitatea observației și dragostea poporului pentru fiecare floare, oricît de modestă, ce-și ițește corola către Soare.

Iată, mai întîi, **RĂȚIȘOARELE**, rude bune cu stînjeneii, ce pot fi

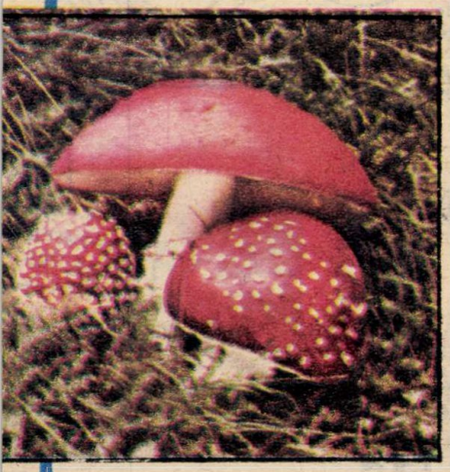

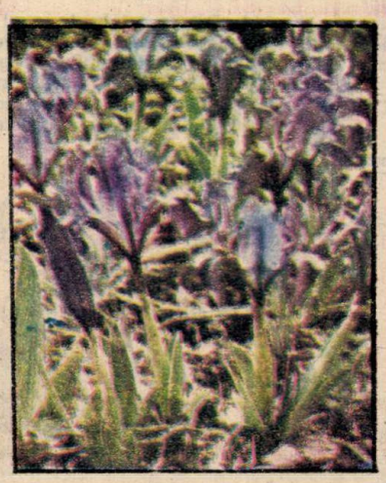

întîlnite în lunile aprilie și mai prin pajiști, în locuri uscate, însorite, săltîndu-și florile transparente, cu irizări în numeroase culori și nuanțe: albastre, violete, galbene...

CIUBOȚICA CUCULUI înflorește în același interval de timp, tot prin pajiști, rariști și margini de pădure, de la cîmpie pînă la munte.

IARBA CUCULUI, căreia i se mai spune și **lupoaie**, este comună de la pajiștile de cîmpie pînă la munte. Este o plantă parazită, lipsită de clorofilă, ce crește pe rădăcinile altor plante.

LAPTELE CUCULUI are, ciudat, gustul amar, sălciu și e toxic pentru majoritatea animalelor. Este cunoscut și sub numele de **alior**. Din mai pînă în iulie crește prin pajiști, tufărișuri, margini de păduri și de drum, din zona de stepă pînă la munte.

Cucului i-au fost atribuite numeroase plante cu flori, printre care și **PĂLĂRIA CUCULUI**, ce poate fi găsită în mai și iunie prin păduri, luminișuri, buruienișuri, de la cîmpie pînă în etajul subalpin.

COADA MIELULUI sau lumînărica vînătă înflorește din mai pînă în iulie, comună prin pajiști, margini de pădure și de drumuri. E zveltă, suplă, cu petale violete și stamine portocalii.

COCOȘEII DE CÎMP sînt prezenți din mai pînă în iulie pe marginea ogoarelor, în semănături și pîrloage. Este o simplă buruiană, avînd însă flori impresionante, de un roșu aparte.

COADA ȘORICELULUI este o cunoscută plantă de leac folosită în medicina populară pentru tratarea unor afecțiuni ale căilor renale și digestive, la vindecarea

rănilor, împotriva hipertensiunii și altele. Înflorește în tot cursul verii, modestă, pe marginea drumurilor, în pajiști și rariști de pădure, cu flori mărunte de culoare alb-murdar, unite în inflorescențe.

MĂSEAUA CIUTEI sau cocorei, din familia liliaceelor, înflorește splendid, în aprilie-mai, cu flori roșietice sau violacee, săltate pe lujeri subțiri, prin luminișuri și la margini de pădure, din deal pînă la munte.

MIEREA URSULUI, cea cu nectar dulce, comună prin păduri din regiunea de cîmpie pînă la munte, înflorește din martie pînă în mai. Bobocii îi sînt roșii, florile tinere violete, iar cele trecute albastre.

PĂLĂRIA ȘARPELUI nu este o plantă cu flori, ci o ciupercă veninoasă, comună prin poieni din etajul montan și subalpin. Are o „pălărie" roșie, atrăgătoare, dar conține o otravă puternică. Ocoliți-o fără ca măcar s-o atingeți!

Numai în luminișurile montane de pe cuprinsul Carpaților poate fi întîlnită **UNGHIA PĂSĂRII**, care înflorește din mai pînă în august, cu gingașe flori violete. Este un endemism carpatic.

PORUMBEI se numește o plantă cu flori albastre, ca și cerul de vară, din familia liliaceelor, cu răspîndire sporadică prin rariști de pădure și poieni în zonele de cîmpie și dealuri.

TURTUREAUA nu e doar o pasăre, ci și o plantă care frînge piatra pînă în etajul subalpin, cucerind la propriu fisurile stîncilor, cu rădăcinile ei firave. Florile-i albe strălucesc doar cîteva zile în lunile mai-iulie. Poate fi întîlnită îndeosebi în Carpații dintre Olt și Dunăre, ca și în Munții Apuseni.

STRUGURII URSULUI este numele unei plante rare, declarată monument al naturii. Element fitogeografic boreal, poate fi întîlnit doar în cîteva puncte din țară, în păduri de rășinoase, locuri uscate și stîncării. Are frunze lucioase și flori adunate în ciorchini, cu calități medicinale.

OCHII ȘORICELULUI au flori cu petale pistruiate și stamine ce atrag atenția insectelor. Înfloresc în iunie-august, de-a lungul pîraielor și jgheaburilor, în locuri stîncoase și umede din etajul montan și subalpin, fiind un element fitogeografic dacobalcanic.

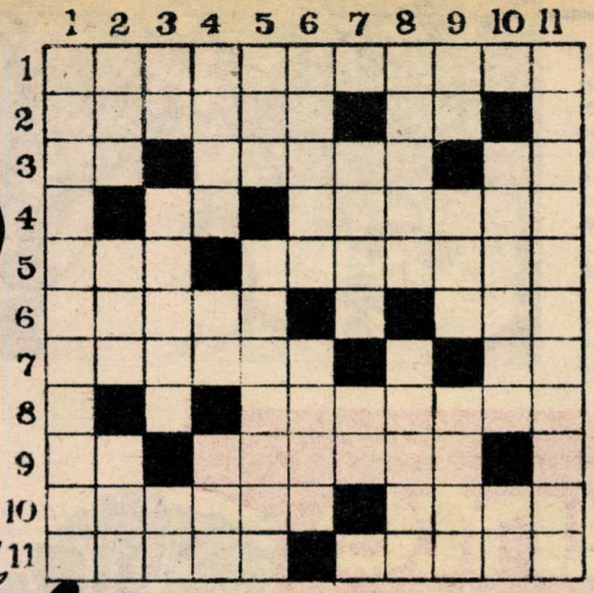

Cine cine

ORIZONTAL: *1) Floare și soare,/ Ploaie și ninsoare,/ Se laie pe rînd,/ Zile, nopți furînd... 2) Am trup, dar n-am corp;/ Am mîneci, dar n-am mîini. ● Vaca albă cînd sosește,/ Toată lumea se trezește. 3) Ciolan ● Am o copilă:/ Cînd îi dau mîncare plînge,/ Cînd nu-i dau, tace (pl.). 4) Comparativ ● Mama-i din pădure,/ Tata e din tîrg,/ Și eu după prund (lasca, ...și cremenea). 5) Insulă daneză ● De ce o mănînci,/ Se face mai mare. 6) Patru surori gemene/ Scapără din cremene,/ Toată ziua se alungă,/ Și nu-i chip să se ajungă (sing.) ● Picior n-are,/ Urmă lasă. 7) Copăcel,/ Bolocel,/ Într-un vîrf de muncel. 8) Am o vacă albă/ Și-o duc de coadă la apă. 9) Udrea Barbu ● Cine mă însoțește/ Niciodată nu vine fără larmă. 10) Ce e pană/ Și nu-i catană,/ Zgîrie/ Și mîță nu e? (pop. pl.) ● Bară de gimnastică. 11) Bate fără încetare,/ Începînd de la născare (pl.) ● Ciolane rupte/ Șale durute.*

VERTICAL: *1) Am o manta larga, mare:/ Șade pe patru picioare/ Și rabdă și la ploaie, și la soare (pl.). 2) Am un ciocănaș de piele/ Cu două găurele ● Jumătatea mai mare a unei canoe ● Ce-mi cere, le dau,/ La nimeni nu stau. 3) Ce viețuitoare/ Umblă dimineața în patru picioare/ La prînz în două,/ Și seara în trei?/ Am o carte:/ Vîntul o-nchide,/ Vîntul o deschide ● Notă muzicală. 4) Eu nu sînt omul cu omoaia;/ Muma lui e soacra mumei mele ● Ghicite în cele din urmă! Funie trasă/ Peste casă. 5) Pronume reflexiv ● Dau ocol casei. 6) Asin ● A se văita (pop.). 7) Patru părți de nămol ● Cange! 8) La margine de oraș/ Am un stup care-i fruntaș,/ Iar albinele din el/ Fac doar miere din oțel ● Ce-i mai dulce pentru gură/ Și-i strîns cu alergătură? 9) Radu Ionescu ● Dacă n-ar fi,/ Lumea ar pieri,/ Iar dacă multă este,/ Lumea prăpădește ● N-am avut nici eu,/ Nici neam din neamul meu.../ Dar dacă l-am pierdut,/ Zău că-mi pare rău! 10) A trage, a căra ● Cea mai simplă ghicitoare.*

DICȚIONAR: *ENO, REC, AOLI, AMOL.*

TICUȚĂ CEL UITUC

						B	L			
					F	T	A	O		
		M	U	O	C	U	E	R	A	
L	N	L	C	L	L	S	A	N	A	
U	E	O	U	I	I	S	M	C	I	
C	U	M	B	U	I	P	T	D	I	
D	U	I	N	A	E	L	E	M	N	
		I	C	N	D	E	I			
			M	X	I	T				
				E	I					

SĂRITURA CALULUI

Urmînd săritura calului la jocul de șah, veți afla o reflecție despre educație aparținînd filozofului englez John Locke (1632—1704). Porniți din căsuța însemnată și nu treceți de două ori prin aceeași casetă!

DEZLEGAREA JOCURILOR DIN NUMĂRUL 27—30

Vara: 1) Tatarescu. 2) Andreescu. 3) Bd. Ars. Apt. 4) Arac. Spițe. 5) Rim. Lua. Or. 6) Atoli. Tărm. 7) Oni. Jar. 8) Ri. Nor. Pa. 9) Iulie. Mare. 10) Petrașcu.

PE OGOARE

Dezlegare: Cu tractorul ară Sile

MARINĂ: Dezlegare: Marinar

TRANSLAȚIE: 1) Cazuar. 2) Gorilă. 3) Cămilă. 4) Brotac. 5) Viperă. 6) Guster.

FANTEZIE SONORĂ: 1) Talger. Corni. 2) Ala. Cinele. 3) Ma. Potoli. As. 4) Bucium. Enunț. 5) Atac. Ats. Nar. 6) Latos. Atei. 7) Eluare. Sam. 8) Urania. Tobe. 9) Isi. Faun. 10) Sonata. Ub. Bt. 11) Orchestrație. 12) Pian. Nai. Es.

CARTE DE VIZITĂ Dezlegare: Matriter, Satu-Mare

DIN BOTANICĂ: Dezlegare: O petală de lalea

BASM: Dezlegare: Sarea în bucate

ZIGZAG: 1) Caldă. 2) Boare. 3) Pinză. 4) Ulise. 5) Înait. 6) Talaz. 7) Manet. 8) Stele. 9) Amară.

TRIUNGHI:) Strașiniță. 2) Tropicală. 3) Rosătură. 4) Apărări. 5) Sitari. 6) Icuri. 7) Nari. 8) Ila. 9) Ta. 10) A

VĂRATICĂ: Dezlegare: Călduros

Foto: M. NIEDL

COPERTA NOASTRĂ

Forumul Național al Pionierilor Cîmpina, 1988.

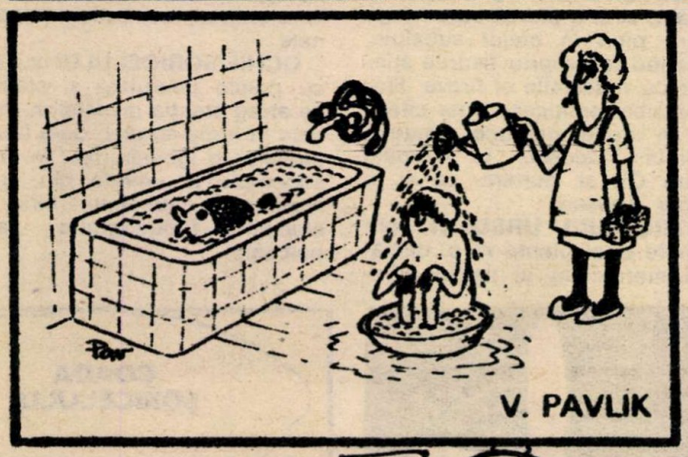

V. PAVLIK

CUTEZĂTORII 31—34 Redacția revistelor pentru copii — București

REDACTOR ȘEF: **ION IONAȘCU**
SECRETAR RESPONSABIL DE REDACȚIE: **OVIDIU ZOTTA**

COLECTIVUL REDACȚIONAL: **Melania Andreescu, Horia Aramă, Cristiana Crăciun, Tudor Cristea, Ion Crânguleanu, Constantin Diaconu, Ion Donca, Pompiliu Dumitrescu —** *PREZENTAREA ARTISTICĂ:* **Elena Mănescu —** *RESPONSABIL DE NUMĂR:* **Ion Mihăescu, Maria Mitrea, Mihai Niedl, Ileana Pița, Constantin Răduț, Ecaterina Roșca —** *ȘEF DE SECȚIE,* **Viorel Sămpetrean —** *PREZENTAREA TEHNICĂ:* **Ion Sbămea.**

Redacția Piața Scînteii nr. 1 București 33. Telefon 17 60 10. ADMINISTRAȚIA, Editura „Scînteia" TIPARUL C.P.C.S. ABONAMENTE prin oficiile și agențiile P.T.T.R. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – Sector export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376 prslir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Materialele nepublicate nu se înapoiaza. **Index 41836** **44 pagini 6 lei**

MATTY

A. POCH

M. MIHAI

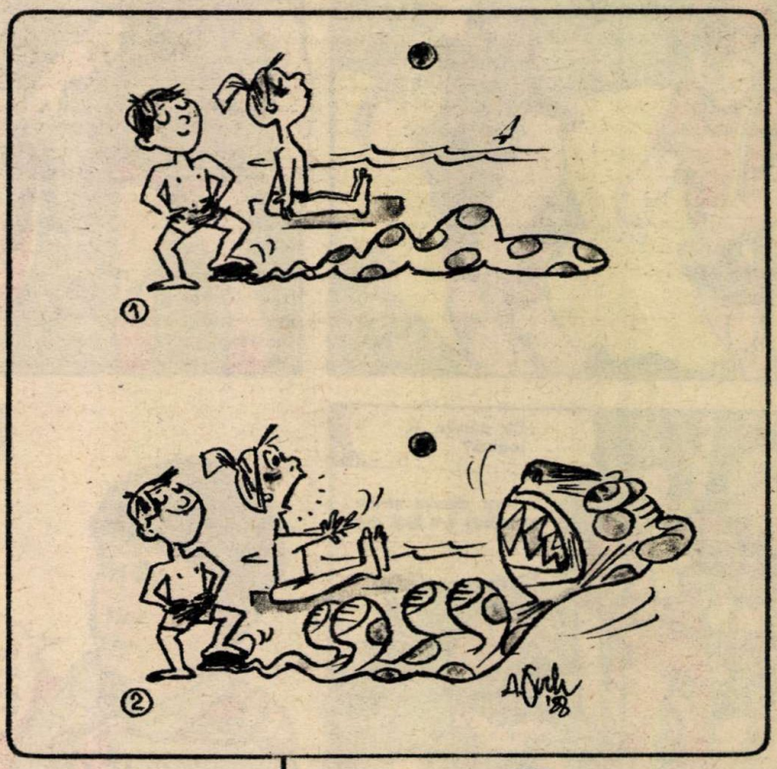

POMPILIU

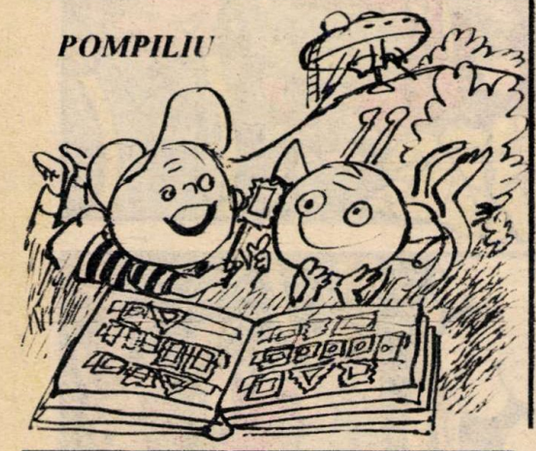

FILATELICE

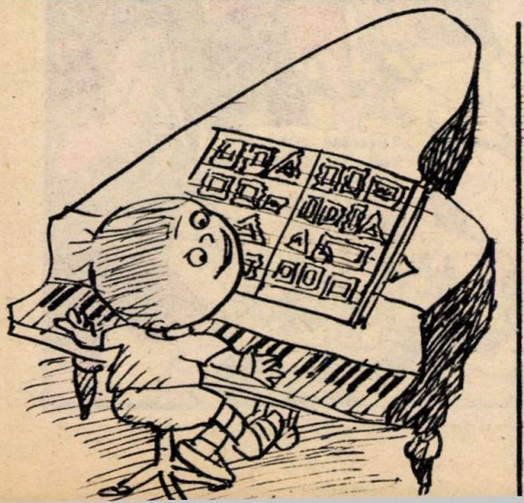

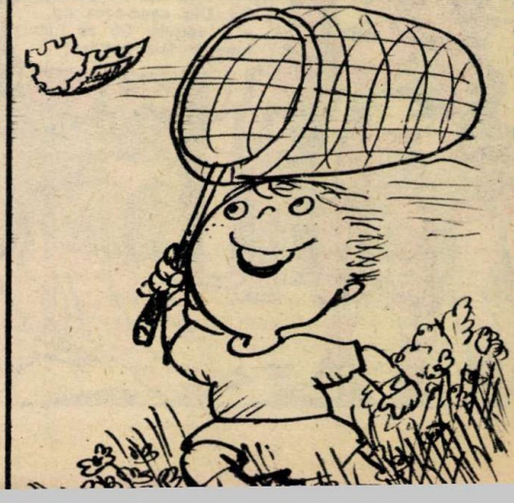

ÎNTRECEREA (3)

Scenariu: SEVER NORAN

Desene: ŞTEFAN DAMO

REZUMATUL CAPITOLULUI URMĂTOR. Cei de la „Avîntul" sînt disperaţi că nici Costel nu vrea să joace, acesta ajunge în tabăra „Vînătorilor de vulpi" şi le ia, fără ştirea lor, „vulpea"

ÎNTRECEREA (4)

„Vînătorii de vulpi" descoperă că în tabăra lor a intrat un străin și le-a furat „vulpea". Aceasta va emite însă. Ionică e pe punctul de a afla secretul furtului, cînd se zărește o trombă de fum.

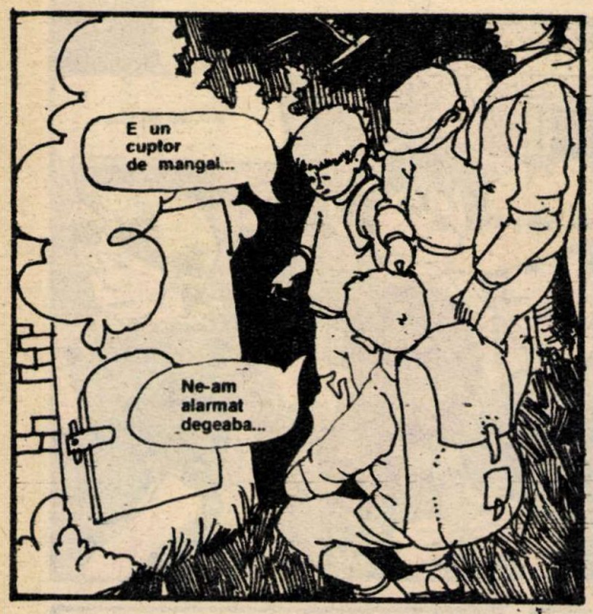

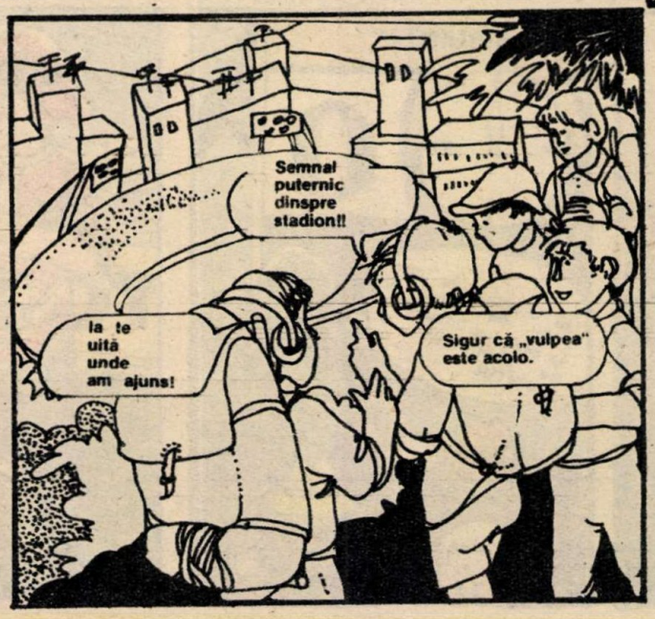

ÎNTRECEREA(S)

„Vulpea" i-a condus pe „vînători" spre stadionul unde se va desfășura finala de fotbal. În drum, ei ajută la strîngerea finului unei C.A.P.

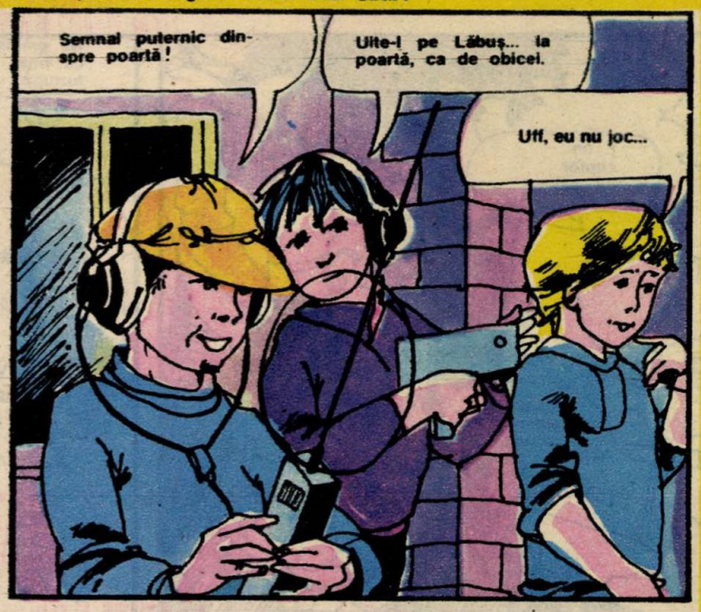

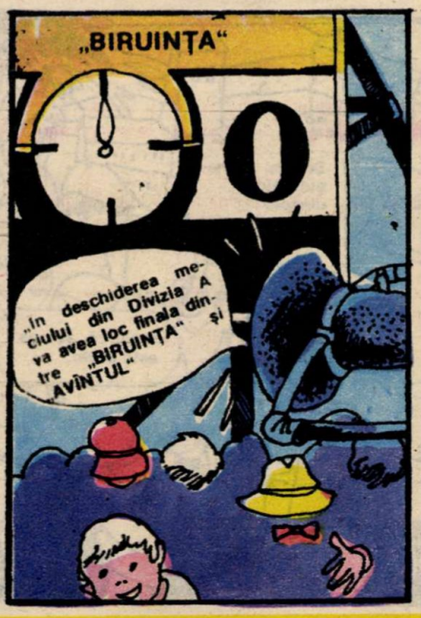

(Sfîrșit)

35
JOI, 1 SEPTEMBRIE 1988,
ANUL XXII (NR. 1090)

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

ÎN ACEST NUMĂR:

- *Concursul cîntecului patriotic și dansului pionieresc „Omagiu patriei și partidului"*
- *Năvodari 1988: „Copiii lumii doresc pacea"*
- *Cronică de tabără*
- *Cutezătorii printre noi*

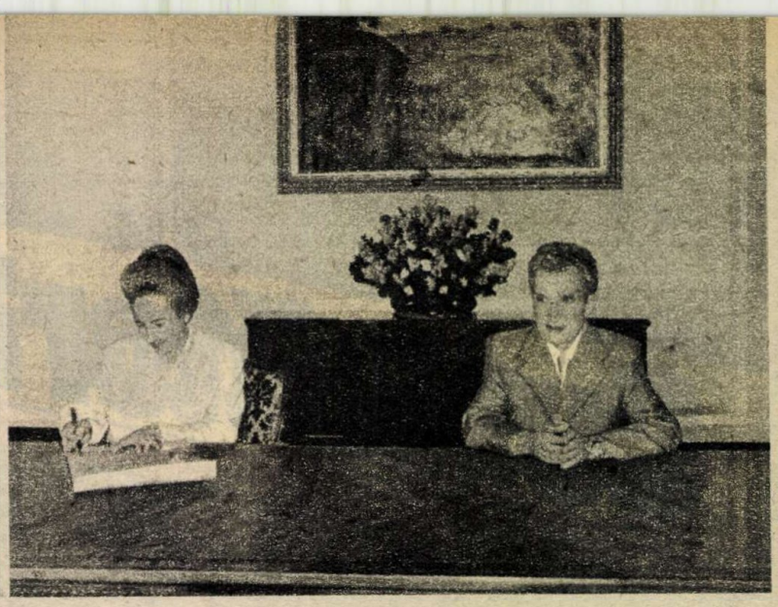

CADRAN POLITIC

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu au pus vineri, 19 august, piatra de temelie a Centrului Consiliilor Naţionale ale Democraţiei Muncitoreşti-Revoluţionare, edificiu public de importanţă naţională, care vine să întregească zestrea edilitară a Capitalei.

În cadrul unei solemnităţi desfăşurate la sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au semnat, în aplauzele celor prezenţi, pergamentul ce avea să fie pus la temelia construcţiei Centrului Consiliilor Naţionale ale Democraţiei Muncitoreşti-Revoluţionare.

Pe pergamentul purtînd stema Republicii Socialiste România, încadrată de drapelele ţării şi partidului, sînt înscrise cuvintele: „Astăzi, 19 august 1988, în al 2060-lea an de la formarea statului dac centralizat şi independent, al 44-lea an de la victoria revoluţiei de eliberare socială şi naţională a poporului român şi al 23-lea de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, am inaugurat lucrările de construcţie la Centrul Consiliilor Naţionale ale Democraţiei Muncitoreşti-Revoluţionare, nou şi monumental edificiu ce se adaugă marilor ctitorii ale acestei epoci de puternică înflorire economică, socială şi culturală a patriei noastre socialiste".

Conducătorul partidului şi statului nostru a introdus apoi pergamentul, purtînd sigiliul prezidenţial, în cilindrul de oţel inoxidabil ce va fi zidit într-unul din stîlpii structurii de rezistenţă ai viitorului edificiu.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au sosit apoi pe şantierul unde au început lucrările la Centrul Consiliilor Naţionale ale Democraţiei Muncitoreşti-Revoluţionare.

Amplasat pe colina Văcăreşti, în imediata apropiere a Pieţei Sudului, modernul complex asigură condiţii optime pentru organizarea unei game largi de manifestări social-politice, fiind centrul activităţii organelor democraţiei muncitoreşti-revoluţionare. Tot aici se vor organiza manifestări educative de amploare, cu caracter cultural-artistic sau sportiv.

În aplauzele şi ovaţiile celor prezenţi, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu, invitaţi în perimetrul în care se execută turnarea fundaţiilor noii clădiri, au aşezat la temelia construcţiei cilindrul de oţel inoxidabil conţinînd pergamentul pe care se află scris vibrantul mesaj ce va purta prin timp mărturia clipelor memorabile cînd începe să fie pusă în operă o nouă şi impresionantă ctitorie a acestei glorioase epoci. Semn al inaugurării oficiale a lucrărilor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au turnat simbolic cîte o cupă de beton la fundaţia clădirii.

Momentul solemn a fost marcat de entuziaste urale şi aclamaţii. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu s-au îndreptat apoi spre vastul şantier de amenajare complexă a rîului Dîmboviţa, o altă ctitorie reprezentativă a epocii de măreţe înfăptuiri inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al partidului.

Pe întregul traseu, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au fost salutaţi cu entuziasm de mii de bucureşteni. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu s-au oprit apoi în piaţa ce marchează punctul terminus al bulevardului „Victoria Socialismului". Au fost examinate aici, împreună cu edilii oraşului, modul de realizare a proiectelor, stadiul lucrărilor la diferite obiective social-culturale şi blocuri de locuinţe aflate în construcţie pe noul bulevard.

În continuare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, a făcut o vizită pe şantierul de construcţie a Casei Republicii.

Această operă arhitectonică monumentală se află într-un stadiu avansat de construcţie. De pe terasa ultimului nivel al Casei Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu, toţi cei prezenţi au admirat perspectiva oferită de marele bulevard „Victoria Socialismului". Pe această mare arteră a Bucureştiului se află în construcţie şi alte edificii social-culturale de o deosebită importanţă, între care Biblioteca Naţională, iar recent s-a hotărît şi construirea Centrului Naţional de Cultură şi Educaţie „Cîntarea României". Au fost date explicaţii şi în legătură cu alte obiective de anvergură aflate în construcţie în apropierea Casei Republicii, între care Casa Ştiinţei, Culturii şi Învăţămîntului, precum şi sediile unor ministere, ale unor instituţii centrale şi organizaţii obşteşti.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, a vizitat, duminică 21 august, două importante obiective pe şantierul de amenajare complexă a rîului Argeş – marele lac de acumulare şi nodul hidrotehnic de la Mihăileşti-Cornetu, precum şi portul „Bucureşti–30 Decembrie". Această mare investiţie, operă ce va rezulta din efortul constructiv desfăşurat de-a lungul rîului Argeş, se alătură celorlalte care, prin amploarea şi utilitatea lor economică şi socială pun în lumină capacitatea creatoare a poporului nostru, forţa economiei naţionale, perspectiva clară deschisă de politica partidului.

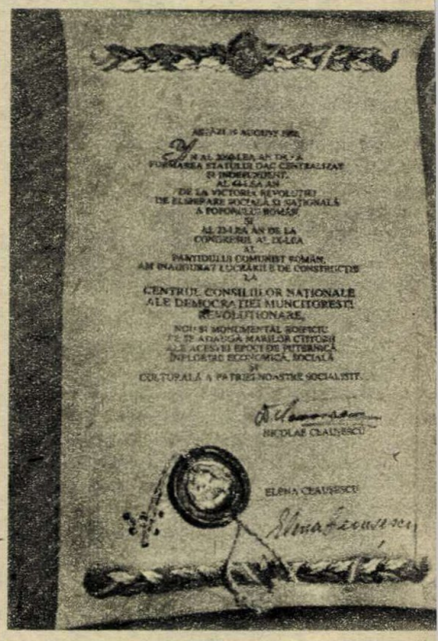

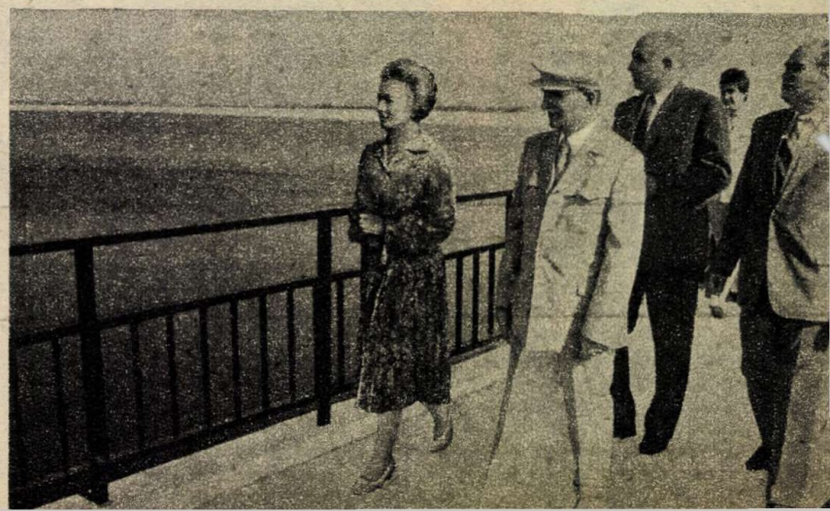

23 August 1988

TRĂIM O EPOCĂ DE AUR

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România și a tovarășei Elena Ceaușescu, a avut loc, în Capitală, adunarea festivă consacrată împlinirii a 44 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din August 1944. Zecile de mii de participanți la această mare aniversare, prezenți pe stadionul „23 August", au adus și cu acest prilej un înalt omagiu actului istoric, de epocală însemnătate națională și internațională, care a deschis calea împlinirii idealurilor și năzuințelor de libertate și dreptate ale poporului român, a profundelor transformări revoluționare, a independenței și progresului, a făuririi pe pămîntul României a socialismului și comunismului.

Apariția la tribuna oficială a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu a fost salutată cu multă căldură, cu cele mai alese sentimente de stimă și prețuire, cu ovații și urale puternice.

S-a scandat cu însuflețire „Ceaușescu – P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Stima noastră și mîndria, Ceaușescu – România!", „Ceaușescu – Pace", cei prezenți reafirmînd vibrant simțămintele de nețărmurită dragoste și profundă recunoștință față de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale cărui pilduitoare viață și activitate revoluționară s-au împletit strîns cu lupta eroică a partidului, a poporului, pentru făurirea destinului socialist al patriei.

În această zi aniversară, stadionul „23 August" unde erau arborate steaguri tricolore și roșii era împodobit sărbătorește. Pe fundalul din fața tribunei oficiale se afla portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, încadrat de drapele. Pe mari pancarte, deasupra tribunelor se aflau înscrise urările „Trăiască Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu!", „Trăiască patria noastră liberă și independentă, Republica Socialistă România!" Cu litere mari erau marcate datele glorioasei aniversări: „23 August 1944–23 August 1988".

A fost intonat Imnul de Stat al Republicii Socialiste România. În aplauzele celor prezenți a luat cuvîntul tovarășa Elena Ceaușescu.

Urmărită cu viu interes, cuvîntarea a fost subliniată, în repetate rînduri, cu îndelungi aplauze.

În continuare a urmat defilarea gărzilor patriotice, a formațiunilor de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, a pionierilor și școlarilor, a formațiunilor de apărare civilă.

Prin fața tribunelor a trecut apoi un mare număr de sportivi care au contribuit la sporirea gloriei sportive a țării noastre, precum și formații artistice laureate ale Festivalului Național „Cîntarea României", care purtau stemele partidului și statului, steaguri tricolore și roșii, portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, intonau cîntece patriotice și revoluționare.

Festivitatea de pe stadionul „23 August" a fost întregită de amplul spectacol prezentat de mari ansambluri, de valoroase formații cultural-artistice din întreaga țară.

După încheierea festivității, parcurgînd aleea centrală a parcului în care este situat stadionul „23 August", tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost salutați din nou cu multă căldură de mii de oameni ai muncii care au aplaudat și ovaționat pentru partid și secretarul său general.

De asemenea, pe bulevardul din apropierea marelui stadion, mii și mii de bucureșteni, formații artistice și sportive de tineret au salutat cu respect, cu entuziasm și bucurie pe conducătorul partidului și statului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au răspuns cu căldură manifestărilor entuziaste ale miilor de bucureșteni. Prin întreaga sa desfășurare, sărbătorirea Zilei noastre naționale a pus cu putere în evidență hotărîrea nestrămutată a oamenilor muncii bucureșteni, a întregului popor român de a acționa în continuare, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general pentru a da viață mobilizatoarelor programe de dezvoltare economico-socială a patriei stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului, pentru propășirea și afirmarea în libertate și demnitate a României socialiste.

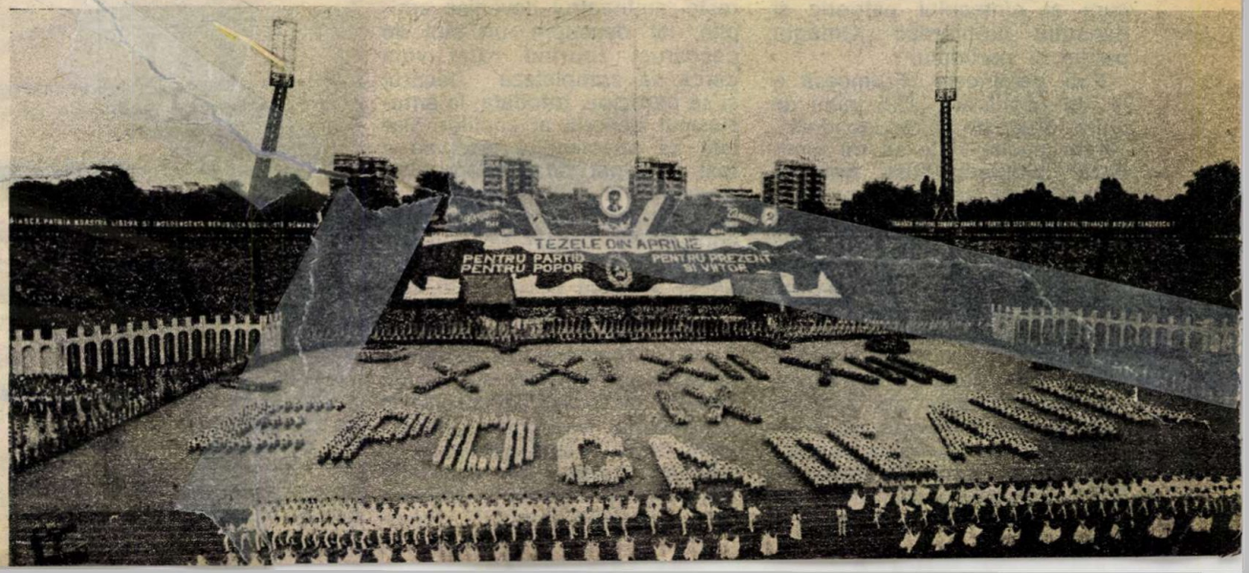

CONCURSUL CÎNTECULUI PATRIOTIC ȘI DANSULUI PIONIERESC

„OMAGIU PATRIEI ȘI PARTIDULUI"

Timp de douăsprezece zile, în minunatul orășel de vacanță Năvodari, asaltat, ca în fiecare vară, de mii de copii veniți din toate colțurile țării, s-au aflat și participanții la tradiționalul concurs al cîntecului patriotic și dansului pionieresc „Omagiu patriei și partidului".

Sub genericele „Frumoasă e la noi copilăria", „Din inimi de copii, dragoste și recunoștință", „Vrem pacea viața să ne lumineze", pionierii artiști, membrii unora dintre cele mai apreciate formații pionierești, laureate ale Festivalului Național „Cîntarea României", au susținut pe scena teatrului de vară al Năvodarilor trei spectacole-concurs. Prin cîntec și vers, prin simbolurile dansului tematic, ei au omagiat patria și partidul, au dat expresie simțămintelor de fierbinte dragoste și profundă recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de tovarășa Elena Ceaușescu, pentru copilăria fericită, precum și dorinței ardente a copiilor României pentru ca pacea să triumfe pe întreg cuprinsul planetei albastre.

În după-amiaza zilei de 5 iulie, scena era împodobită sărbătorește, amfiteatrul devenise arhiplin, iar deasupra, un stol de pescărușii zburînd rotat voia parcă să completeze decorul și să participe, totodată, la entuziasmul general al copiilor. Dar iată că spectacolul de gală a fost anticipat de o surpriză: a avut loc mai întîi festivitatea de premiere a tuturor formațiilor concurente. Așadar, talentul, calitatea interpretării, remarcabila ținută artistică dovedite în cele trei anterioare spectacole-concurs au fost pe merit răsplătite. Acestui moment de bucurie, aplauze și felicitări i-a urmat apariția pe scenă a corului și ansamblului coregrafic „Primăvara" de la Palatul pionierilor și șoimilor patriei din Capitală. „Muncim și învățăm", „Sîntem copii ai acestui pămînt", „Tricolorul", „Omagiu eliberării", iată temele secvențelor muzical-coregrafice prin care cele două formații reunite au ilustrat ipostaze ale copilăriei fericite, au exprimat bucuria și mîndria de a trăi, învăța și munci într-o țară liberă și înfloritoare, într-o țară a păcii. Printre soliștii dansatori întruchipînd porumbeii, soli de pace și senin pe cerul patriei; am recunoscut-o pe talentata dansatoare Roxana Andreescu, de mai multe ori laureată a Festivalului Național „Cîntarea României". Aplauze pentru frumoasele lor cîntece au cucerit și excelentele formații de muzică ușoară din Mediaș și Carei. Solistele lor, Diana Muncundovlean și Karacsony Suzana și-au confirmat încă o dată atît talentul interpretativ cît și... componistic!

Intermezzo-ul de muzică clasică pe care l-au oferit — la vioară, flaut și oboi — pionierii ieșeni Ancuța Gavril, Cristina Bran și Siklodi Attila (elevi la Liceul de artă „Octav Băncilă"), precum și dansurile „Vis de pace" și „Jocul de Arvinte" prezentate de formația de dans clasic și tematic de la C.P.Ș.P. Suceava, au constituit momente de mare încîntare pentru spectatori.

Cînd au apărut însă pe scenă membrii ansamblului „Mugurii" din Constanța, mulți dintre ei au descoperit cu uimire că talentata solistă, care e și chitaristă, și dansatoare, nu e alta decît Beatrice Cristea pe care au văzut-o jucînd în filmul „Egreta de fildeș"! Corul mic din Reșița, formațiile de dansuri din Bistrița-Năsăud, Rm. Vîlcea și Brașov, grupul vocal instrumental „Romănașul" de la Palatul pionierilor și șoimilor patriei din Capitală au contribuit, de asemenea, la succesul acestei ample și emoționante manifestări artistice pionierești. Un adevărat cor de inimi calde de copii, exprimînd bucuria de a fi copil în România de azi, de a fi contemporanii celei mai glorioase epoci din istoria patriei, Epoca Nicolae Ceaușescu, a inundat scena în finalul spectacolului. Final care i-a reunit pe toți tinerii artiști participanți la ediția '88 a Concursului cîntecului patriotic și dansului pionieresc „Omagiu patriei și partidului."

ILEANA PITA

Fotoreporter

„CUTEZĂTORII"

● „Oare o să le placă mincarea pe care le-o pregătesc? (Fotografie primită de la Subredacția de la **Casa pionierilor și șoimilor patriei** din **Topliță.**)

● Dealul Repedea, monument al naturii, și prietenii săi, membrii cercului de protecție a mediului înconjurător „Emil Racoviță" de la **Casa pionierilor și șoimilor patriei, Iași.**

● „Sîntem gata de filmare!" (Foto: pionierii cercului foto-cineclub, **Casa pionierilor și șoimilor patriei, Caransebeș.**)

● „Gata de start"... sub privirile exigente ale asistenței! (Foto: membrii cercului foto de la **Casa pionierilor și șoimilor patriei, Zalău.**)

CRONICĂ DE TABĂRĂ

Autori sau personaje?

ȘI UNA, ȘI ALTA!

150 *de pionieri reporteri din întreaga țară, patru gazete editate periodic, concursuri de publicistică și concursuri de literatură, de interpretare și sportive, diversitate de rubrici și de stiluri, multe semnături și, bineînțeles, un material de viață consistent, oferit pionierilor reporteri pentru documentare de însuși programul taberei. Iată, pe scurt, o imagine a activității din tabăra subredacțiilor pionierești de la Valea Budului, județul Bacău.*

Într-un decor pitoresc de vacanță, într-un „palat de verdeață", cum îl defineau printre altele prietenii noștri, a funcționat o „redacție". Munca de pionier-reporter a fost privită cu multă seriozitate, toate articolele au fost inspirate din realitate, munca de documentare a decurs prompt și dinamic, a mobilizat multe condeie.

Sursa de documentare? Actualitatea imediată, activitățile din tabără la care participau: vizitele la Întreprinderea poligrafică, la Casa memorială „George Bacovia" și la Planetariul din municipiul Bacău, excursia documentară la Buhuși, Cheile Bicazului, Lacul Roșu, Casa memorială „George Enescu" din Tescani, întîlnirile-dezbateri cu ziariști, cu scriitori, cu cineaști, spectacolele cultural-artistice prezentate de fiecare detașament în parte, întrecerile sportive și viața de zi cu zi în tabără. Acestora li se adaugă cunoașterea reciprocă, evenimentele chiar și „mici" - cum au fost primirea în dar a unui pui de căprioară, „zburătăceala" prin tabără a unor fluturași cu aripioarele «pepit», care au sugerat chiar subiectul umoristic al prozei „Amărăciunile unui fluture", premiată ulterior. Toate au inspirat articole, reportaje, interviuri, portrete, foiletoane, tablete, știri alerte, poezii duioase, fotoreportaje. Rubrici mai inedite, cum li s-au părut prietenilor noștri, ca „Atelier de reporter" și „Surpriza numărului" sau ancheta-fulger au adus chiar revelații, dovedind că autorii pot avea idei originale. Rezultatele acestei emulații s-au oglindit în cele 80 de premii decernate în pragul plecării din tabără. Între înzestrații mînuitori ai condeiului și penelului s-au aflat eseista, desenatoarea și graficiana Niadi Cernica din Suceava, Simion Apreutese din Arad, Mihai Constandache din Bîrlad, Raluca Răzuși din Iași, fotoreporterul omniprezent în tabără, reporterii Ioana Gîrlea din Alba Iulia și Crina Mihuț din Craiova, David Cristina din Ploiești, Copăescu Ana din Cîmpulung - Argeș, Sămăilă Elena din Reșița, Mihai Stoiciu din București și mulți alții. În tabăra republicană a subredacțiilor pionierești, tinerii reporteri s-au străduit să fie autori, dar și personaje, să se perfecționeze în arta publicisticii și în aceea a colegialității.

MARGA MICU

Foto: pioniera **RALUCA RĂZUȘI**, Subredacția „Opinia pionierească", Iași

Film

Vacanța de vară *e încă în toi și de pretutindeni ne sosesc vești despre felul în care milioanele de copii ai patriei își petrec aceste frumoase zile. Am aflat că pionierii de la Școala Lovnic, județul Brașov, au făcut nu demult o veselă drumeție pe cărări de munte pentru a admira minunatul peisaj, dar și pentru a culege însemnate cantități de plante medicinale care vor contribui la îndeplinirea și depășirea angajamentului de muncă patriotică* ● **Fructele de pădure** *sînt cunoscute ca o bogată sursă de vitamine și de către pionierii din comuna Ivești, județul Galați. De aceea, în zilele vacanței, ei au pornit spre pădurile din apropiere și au cules însemnate cantități de zmeură și bobițe de cătină albă* ● **Zilele vacanței** *sînt zile de hărnicie și pentru pionierii din județul Timiș. În taberele de muncă patriotică de la Lovrin, Giroc, Lugoj, ei ajută la strînsul recoltei bogate de legume și fructe* ● **Peste 20 tone** *de fier vechi și 5 tone de maculatură au colectat într-o singură zi cei 500 de pionieri de la școlile nr. 3, 4, 5 și 28 din Bacău, care au participat la ziua record organizată de cluburile de vacanță* ● **Tot despre hărnicie** *ne vorbesc, într-o bogată corespondență, și colegii lor din Văleni - Pogăceaua - județul Mureș, care au participat la înfrumusețarea spațiilor verzi și a grădinilor școlii, precum și a parcului „Tot înainte!" din Sovata* ● **În amfiteatrele hărniciei** *din județul Hunedoara, pe loturile școlare din Deva, Brad, Șoimuș, Orăștie, Simeria, un mare număr de pionieri lucrează la întreținerea culturilor de legume* ● **„Ecran — clubul copiilor"**, *programul special de filme oferit de Întreprinderea Cinematografică Iași tuturor celor aflați în vacanță, programează și în aceste zile, la cinematografele „Dacia" și „Tineretului", peliculele ce le sînt destinate* ● **În Lunca Jiului** *s-a desfășurat... „Competiție cu surprize", la care au luat parte pionieri de la școlile nr. 12 și 19 din Craiova. Întrecerile sportive au fost însoțite de glume și jocuri distractive. Învingători în această competiție: voia bună, rîsul și sănătatea!* ● **Nici în vacanță nu trebuie să uităm să circulăm corect".** *Pionierii de la Școala Mădăraș, din județul Harghita, au participat la un concurs pe teme de circulație.*

C. CRISTIANA

COPIII LUMII DORESC PACEA

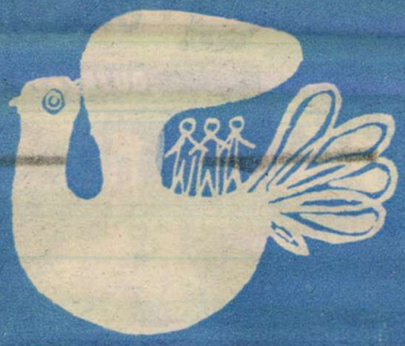

Marcajul rutier anunță intrarea în frumoasa stațiune Eforie Sud. Dar de mai mulți ani, în afara acestuia, mai există un alt semn al intrării în localitate; pe partea stîngă a drumului care leagă Constanța de Mangalia, zeci de steaguri flutură în adierea blîndă a vîntului. Sînt drapelele arborate în incinta Taberei internaționale din Eforie Sud.

Și în acest an, copii din numeroase țări ale lumii și-au dat întîlnire în frumoasa tabără de pe țărmul mării pentru a petrece împreună minunate zile de vacanță sub semnul prieteniei și păcii cu pionierii români. Cei peste 350 de copii au asaltat plaja de la țărmul Mării Negre, au cîntat, s-au jucat, au legat trainice prietenii. Programul taberei a fost deosebit de bogat și variat. Zi de zi, la Clubul prieteniei internaționale au fost organizate, de către fiecare din delegațiile țărilor prezente aici, interesante expoziții. Copiii, oaspeți și gazde, au participat la concursuri de desene pe asfalt, de construcții din nisip, au fost în excursii și vizite pe Canalul Dunăre-Marea Neagră, au parcurs un deosebit de interesant tur al Litoralului românesc, au vizionat spectacole de teatru și filme.

Terenurile de sport au găzduit pasionante întreceri de handbal, volei și fotbal, iar în jurul tablei cu 64 de pătrate copii de pretutindeni și-au dat întîlnire pe plajă, într-un turneu chiar dacă nu al marilor maeștri, oricum al marilor prieteni. Khaled, iubitor al „sportului minții", a venit cu tabla de șah de acasă, adică din Siria. În acest concurs, o frumoasă participare a avut și pioniera Mihaela Mureșan de la Școala nr. 22 din Iași, care și-a reeditat în tabără succesele obținute la concursul internațional de șah din Polonia, de unde abia se întorsese.

Andreea Hradecká, din R.S. Cehoslovacă, ne-a mărturisit că-i este greu să spună ce-i place mai mult pentru că totul este minunat, iar Daniék, un coleg de-al său, ne spunea că va fi bucuros ca, în fiecare dimineață, să trimită de la Praga un gînd frumos noilor săi prieteni pe care și i-a făcut în România.

Eladio Cabrera din Cuba, un talentat poet - cum ni-l prezentau colegii săi - declara făcînd o frumoasă metaforă că în România se simte „prieten cu Terra", pentru că aici și-a dobîndit prieteni de pe aproape întreg Pămîntul, iar de lîngă el Maria del Carmen adăuga că pentru ea va fi o mare bucurie ca, la reîntoarcerea în patrie, să povestească colegilor ei despre jocurile și preocupările copiilor pe care i-a întîlnit la Eforie.

Întrebîndu-l pe Imad, un băiat din Egipt, ce i-a plăcut mai mult din programul taberei, am aflat că „orarul" i s-a părut desăvîrșit și, pentru că a văzut nedumerirea pe chipul nostru, a precizat: „cred că mai corect este să-l numim „orar" decît „program", pentru că, deși ne aflăm în vacanță, aflăm cîte ceva minunat în fiecare oră!"

Gazde și oaspeți au învățat nenumărate lucruri, unii de la alții.

Bunăoară, fetele au putut învăța, pe lîngă frumoase cîntece și jocuri, zeci de feluri de a-și împleti părul în cosițe, de la Violeta, o fetiță din Polonia... De la copiii tunisieni au putut învăța frumoase dansuri tradiționale și nu mică ne-a fost mirarea să aflăm că dansatoarea pe care am putut-o urmări într-o seară într-unul din spectacole-surpriză din cadrul taberei nu era, cum s-ar fi putut crede, o micuță tunisiană, ci... o fetiță din București. De la surorile Manal și Hanaan au învățat un frumos cîntec dedicat păcii.

Toți cei care i-au văzut pe acești copii cîntînd, dansînd, jucîndu-se fericiți au înțeles că fiecare dintre ei dorește să trăiască într-o lume a păcii, a prieteniei între toate popoarele lumii.

NĂVO

Spectacolele prezentate de fiecare dintre delegații fuseseră aplaudate zilnic pe scena mare a teatrului de vară din Orășelul copiilor de la Năvodari. Și, cu toate acestea, ziua dedicată galei Festivalului internațional cultural-artistic „Copiii lumii doresc pacea" a fost încărcată de cea mai mare emoție. De data aceasta, copiii tuturor celor 25 de delegații urmau să se afle împreună, pe aceeași

scenă, la Năvodari, în fața unui numeros și entuziast public — locuitorii de vară ai „Orășelului Soarelui"!

Băncile teatrului în aer liber sînt arhipline. La sosirea oaspeților se flutură eșarfe colorate, flori multicolore. Treptat, emoțiile dispar și spectacolul începe!

Soarele blînd al după-amiezii luminează obrajii arămii ai copiilor algerieni. Cîntecul lor vesel, însoțit de acorduri calde de chitară, vorbește despre bucuria de a fi pionier. De altfel, în decursul celor trei săptămîni de tabără, foarte adesea ei își îmbrăcau costumul bleumarin cu cravate împletite în cele trei culori ale drapelului țării lor. „Aici, pentru noi este mereu sărbătoare , spuneau ei. Natura bogată în vegetație, diferită de cea din țara noastră, marea, veselia care ne înconjoară sînt ca un vis frumos."

Acorduri tînguitoare... Copiii belgieni interpretează un cîntec care amintește de război, de cei căzuți în luptă. „Speranța"

este titlul cîntecului, speranţa într-un viitor de pace, de bună înţelegere, în care copiii să poată creşte fără teama de arme, de război. Aplauzele spectatorilor se transformă în scandări: „Pace! Prietenie!". Şi iata că pe scenă, într-un adevarat iureş, în pas de dans ritmat, băieţi şi fete îmbrăcaţi ca la „fiesta" creează atmosferă de adevărat carnaval. Dans graţios şi în acelaşi timp de virtuozitate, interpretat cu ajutorul umbrelelor. Tinerii spectatori încep să fredoneze, să-i acompanieze pe prietenii din Brazilia.

Se anunţă ansamblul fetelor sosite din Plevna, R.P. Bulgaria. Spectatorii sînt nerăbdători să vadă care număr, din bogatul lor repertoriu, a fost ales pentru gală. În decursul zilelor de tabără, Anelia, Ianita, Vanina, Andriana, Iveta, ca de altfel toate cele 19 talentate dansatoare, îşi făcuseră o mulţime de prieteni, atrăseseră admiraţia prin buna lor pregătire, prin ambiţia de a repeta

DARI '88

zilnic paşii de dans. Acum, pe scenă, fetele plutesc. Culorile vii ale costumelor, feţele lor radioase creează o mare bună dispoziţie.

Din nou cîntec pionieresc. Grupul celor 20 de pionieri cehoslovaci ne îndeamnă la drumeţie, la veselie. Continuîndu-le parcă ideea, fete şi băieţi cu părul numai inele, cu pielea ca abanosul amintind de continentul african, copiii congolezi, dansează venind

spre public cu feţele numai zîmbete. Şi iarăşi un moment liric. Pe clapele acordeonului se plimbă degete prelungi, iar fete îmbrăcate în diafane rochii de mătase roz şi verde se mişcă cu deosebită graţie. Sînt fete coreene. Specificul dansului, al muzicii lor încîntă întreaga asistenţă. Doar ce încetează aplauzele şi iată îşi fac apariţia copii din Cuba. Sînt la fel de buni interpreţi, ca şi dansatori. Din ţara piramidelor, Egipt, este prezentat apoi un dans tradiţional din care nu lipsesc coroniţele de flori aşezate pe cap. Iată îşi fac apariţia copii cu cosiţe aurii şi ochi albaştri. Sînt fete şi băieţi sosiţi din ţara fiordurilor, Norvegia. Una dintre fete ştie să cînte minunat din fluier. La fel de frumos cîntă pionierii francezi, cei din R.F.G., cei din Finlanda...

20 de pionieri, sosiţi din Schwerin, judeţ al lacurilor din Republica Democrată Germană, intonează un frumos cîntec pionieresc. Anne David, Heiko Klar, ceilalţi copii

„Copilarie fericită", desen de Ana Maria Popa, cl. a VI-a, jud. Neamţ.

trăiesc în localităţi diferite, dar încă din luna mai s-au întîlnit spre a se pregăti pentru acest festival.

Pe scenă apar şi copii care au văzut pentru prima oară, în viaţă, marea! Sînt pionieri din R.P. Mongolă, cărora le place să salute, în fiecare dimineaţă, pescăruşii de pe malul mării. Acum, acompaniindu-se la chitară, ei se străduiesc să interpreteze, cît mai autentic, o melodie populară.

Aducînd sentimentul de optimism, talentaţii copii polonezi, îmbrăcaţi în pitoreşti costume, se avîntă într-un dans tineresc, răsplătit cu nenumărate aplauze. Despre pace, despre prietenie, despre soarele strălucitor care nu trebuie să fie întunecat niciodată de norul războiului amintesc în cîntecele lor şi delegaţii C.I.S.V. din Suedia. De altfel, aceleaşi idei generoase răzbat şi din cîntecele şi dansurile celorlalţi copii, din Angola, din Siria, din Tunisia.

Veniţi dintr-un puternic centru industrial al U.R.S.S. — Kuibîşev —, pionierii delegaţiei sovietice s-au arătat dornici să lege prietenii. De altfel, şi în cîntecul prezentat de ei la gala festivalului tot despre prietenie, despre acest minunat sentiment care dă frumuseţe şi măreţie omului este vorba.

Scena este inundată de copii! Şi de flori! Şi de culori! Şi de veselie! Înfrăţiţi, copiii români cu ceilalţi copii îşi unesc mîinile, îşi împletesc armonios vocile. Membrii ansamblurilor de balet, ale celor de muzică uşoară şi de dansuri de la casele pionierilor şi şoimilor patriei din Timişoara, din Piatra Neamţ, din Zalău, din Bucureşti, de la Palatul pionierilor şi şoimilor patriei — aplaudate cu însufleţire în decursul festivalului — îşi îndeamnă oaspeţii: „Se clădeşte viitorul sub cerul fără nori/ Hai prieteni să cîntăm cu voie bună!"

Zile senine de vacanţă petrecute pe malul însorit al Mării Negre, ospitalitate oferită în fiecare an de România socialistă copiilor sosiţi din întreaga lume, în ideea consolidării colaborării internaţionale, a păcii şi prieteniei. Zilele petrecute într-o ţară în care copilăria este înconjurată cu grijă şi nesfîrşită dragoste de către întreaga societate, într-o ţară în care pacea este socotită ca bunul cel mai preţios al omenirii: România!

ROMÂNIA, PACE

Carpaţii, fluviul, pămîntul
Poartă aripi de pace!
Însuşi soarele devine o planetă
De porumbei, de rouă şi pace.
Ţara mea este o privire de pace,
Sufletul meu este ţara,
Pacea este chipul ei!

CONSTANTIN VORNICU
clasa a VII-a,
Bucureşti

Pagini realizate de C. CRĂCIUN, E. MĂNESCU; Foto: M. NIEDL

Cutezătorii printre noi

Ne bucură, dragi prieteni, faptul că rubrica noastră are prilejul să vă facă cunoştinţă, de data aceasta, cu 38 de autori ai unor comportări exemplare! **Sînt cu toţii pionieri care s-au dovedit, în cazul unor întîmplări neprevăzute, curajoşi, întreprinzători, remarcîndu-se prin frumoase calităţi umane — cinste, omenie, cutezanţă, spirit de sacrificiu. Intervenţia lor promptă în situaţii limită, discernămîntul în acţiune au condus, în unele cazuri, la salvarea unor vieţi, a unor bunuri materiale. Alteori au reuşit să oprească înfăptuirea unor acţiuni nedorite, care contravin legilor ţării. Între numele celor pe care o să vi-i prezentăm se vor afla şi purtători ai cravatei roşii cu tricolor care se pot mindri cu valoroase descoperiri arheologice, cu realizări cu totul deosebite la muncă patriotică sau chiar în propria gospodărie. Tuturor acestora, ca în fiecare an,** Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor le-a acordat distincţia „Meritul pionieresc". **Astfel, în cadrul unei emoţionante adunări care a avut loc la Palatul pionierilor şi şoimilor patriei, ei au trăit bucuria de a-şi prinde pe piept, alături de cravata roşie cu tricolor, şi prestigioasa distincţie. Evenimentul însoţit de florile, felicitările şi prietenia cu care i-au înconjurat colegii lor bucureşteni a constituit pentru ei, desigur, cea mai mare bucurie a vacanţei.**

Iată acum şi numele pionierilor care s-au remarcat prin fapte deosebite şi carora le-a fost acordată distincţia „Meritul pionieresc": **Bărnuţiu Marius,** Şc. Stremţ, jud. Alba; **Bărdan Laura, Şandru Dan,** Şc. Seleuş, jud. Arad; **Ignat Dan-Paul,** Şc. 2 Piteşti, jud. Argeş; **Ciosu Vasilica,** Şc. nr. 2 Magura, jud. Bacău; **Georgescu Răzvan,** Şc. nr. 2 Mănești, jud. Bacău; **Gavriş Viorel Mircea,** Şc. Diosig, jud. Bihor; **Doloiu Florentina, Mirică Cristian,** Şc. nr. 1 Rm. Sărat, jud. Buzău; **Demetriade Mihai, Popescu Adrian,** Şc. nr. 7 Brăila; **Beciu Valentin,** Şc. Vrani, jud. Caraş-Severin; **Pirv Cornel,** Şc. Surduc, Comuna Iara, jud. Cluj; **Slekta Carmen,** Şc. nr. 3 Tg. Secuiesc, jud. Covasna; **Ionescu Adina, Oprică Ovidiu,** Şc. Brăneşti, jud. Dîmboviţa; **Sîrbu Florică,** Şc. Scăieşti, jud. Dolj; **Ilie Marian, Stanciu Ion,** Şc. Roata de Jos, jud. Giurgiu; **Bartalis Levente,** Şc. Mihăileni, jud. Harghita; **Coman Ninel,** Şc. nr. 1 Urziceni, jud. Ialomiţa; **Popescu Constanţa,** Şc. Oprişor, jud. Mehedinţi; **Sbîrcea Silviu,** Şc. Vînju Mare, jud. Mehedinţi; **Murar Ilona, Costea Mirela,** Şc. nr. 5, Tg. Mureş; **Tiron Vasile, Tiron Florin,** Şc. Stăniţa, jud. Neamţ; **Petcu Sorin, Ion Georgian Cristian,** Şc. nr. 3 Vălenii de Munte, jud. Prahova; **Borchidan Ana,** Şc. Trip Băi, jud. Satu Mare; **Lupaş Mircea Claudiu,** Şc. nr. 5 Zalău, jud. Sălaj; **Ciobanu Cătălin,** Şc. Şura Mică, jud. Sibiu; **Luca Georgică,** Şc. Orbeasca de Jos, jud. Teleorman; **Zamfir Valentin,** Şc. nr. 4 Alexandria, jud. Teleorman; **Sava Silviu,** Şc. nr. 2 Vaslui; **Cosma Ciprian Dan,** Şc. nr. 3, Bucureşti; **Cojocaru Cezarina, Matei Marina,** Şc. nr. 59, Bucureşti.

Tuturor, redacţia le adresează călduroase felicitări, urîndu-le un nou an şcolar încărcat de împliniri. Vă prezentăm acum două dintre exemplarele fapte ale acestor pionieri. În numerele viitoare vă vom relata şi despre celelalte.

Emilia, podul şi... salvatorul!

S-a nimerit, în ziua aceea, ca **Marius Bărnuţiu,** împreună cu un grup de colegi de-ai săi din clasa a V-a de la Şcoala din **Stremţ,** judeţul **Alba,** să iasă de la şcoală pe cînd plecau şi copiii de la grădiniţa din apropiere. Drumul tuturor spre case era simplu, drept şi fără probleme.

De aceea, cei mici nu aveau nevoie de supraveghere. Marius observă însă că Emilia Sîrb, vecina lui, o fetiţă vioaie, veselă şi energică, îi convinsese pe încă cîţiva „pici" şi o luaseră pe scurtătură. Părinţii îi sfătuiseră întotdeauna să evite acest drum pentru că era străbătut de apă şi ar fi fost necesar să treacă un pod. „Numai cînd veţi fi şcolari" o să aveţi voie să treceţi pe acolo", li se spusese. Dar Emilia considera că, fiind în grupa mare...

I-a prins din urmă pe cînd se aflau pe pod, stînd înlemniţi cu ochii spre apa învolburată. Marius a înţeles într-o clipă ce se întîmplase. Şi-a pus grăbit servieta deoparte şi fără nici o ezitare s-a aruncat în apă. A apărut, în scurt timp, cu Emilia în braţe. „Apa era rece, îşi aminteşte el acum, dar n-am simţit nici frigul, şi nici umezeala. Aveam un singur gînd: s-o salvez pe Emilia!" De la această întîmplare, nici un copil de la grădiniţă nu se mai abate pe drumul spre pod. „Ce s-ar fi întîmplat dacă n-ar fi fost atît de curajos pionierul Marius Bărnuţiu?" — se sperie ei la amintirea întîmplării.

Flăcările învinse

La poalele Munţilor Mare se află frumoasa şi bogata comună Iara (judeţul **Cluj),** cunoscută prin zăcămintele sale de fier. Într-unul din satele acestei comune, **Surduc** — înconjurat de munţi acoperiţi cu păduri de fag, stejar şi plantaţii de pin —, locuieşte şi pionierul **Cornel Pirv.** Acum a trecut de-abia în clasa a V-a. Cu toate acestea, el s-a dovedit a fi foarte curajos şi întreprinzător. Într-o zi călduroasă, cînd soarele dogorea puternic, s-a iscat un incendiu pe muntele Hifu din apropierea satului. Cornel a fost primul care a observat cum se înălţau acolo limbi de foc şi nori de fum. A alergat într-un suflet la pădurar. Apoi împreună cu un elev mai mare, de la liceu, s-au grăbit să urce muntele. Ştia că în curînd vor sosi ajutoare. Au venit şi pompierii. Cornel însă s-a dovedit în continuare de folos. Alături de oamenii din sat a luptat cu flăcările, stingîndu-le cu pietre şi pămînt. Doar pe înserat, cînd pericolul fusese definitiv îndepărtat, a pornit spre casă. Oare de ce îl felicitase şi tovarăşul primar? Doar era de datoria lui să acţioneze astfel. Oricare dintre colegi ar fi procedat la fel, se gîndi Cornel seara, cînd se aşeză obosit în pat. Adormi deosebit de mulţumit. Nu ştiuse pînă acum că este atît de puternic!

Maşină submarină de săpat

• „Aş vrea să ştiu cîteva detalii despre maşinile de săpat pentru instalarea cablurilor de telecomunicaţii" — ne-a scris ADRIAN SOCOL din ORADEA.

Pentru instalarea cablurilor de telecomunicaţii submarine, la adăpost de pericolul pe care îl prezintă ancorele vaselor, ce acostează în larg, sau al năvoadelor pescarilor, a fost realizată maşina din imagine. Păşind pe fundul marin cu ajutorul dispozitivelor dotate cu dinţi şi lanţuri, ea sapă cu nişte cupe în solul moale sau dur un şanţ cu adîncimea de 1,30 pînă la 1,70 metri şi o lărgime de 0,60 metri, în care plasează cablul şi-l acoperă cu resturile rezultate din săpătură. Utilajul este condus de doi piloţi-scufundători, iar un cablu special leagă maşina subacvatică de nava aflată la suprafaţă, prin care se menţine legătura telefonică şi se transmite energia electrică de alimentare a motoarelor. Viteza de lucru a acestui submersibil este de 100 metri pe oră. Utilajul mai poate servi şi pentru alte lucrări în largul mării, unde apa nu este prea adîncă, ca de exemplu pentru săparea şanţurilor şi plasarea de conducte, prin care să se scurgă pînă la ţărm ţiţeiul extras de pe platformele marine.

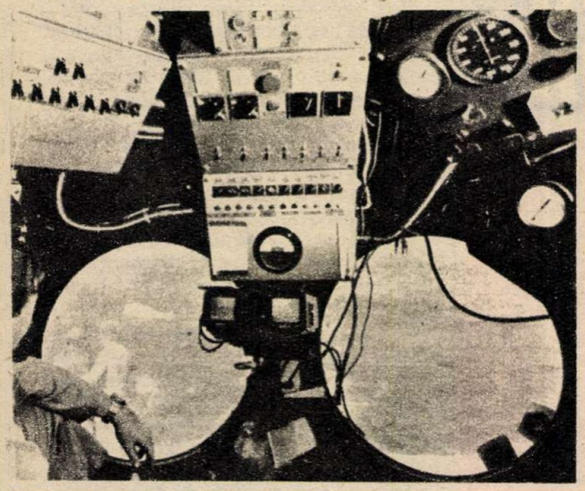

Zidul sonic

• Ce este aşa-numitul „zid sonic"? — ne întreabă IONEL SBÎRNEAC din DEVA.

Cînd viteza unui avion depăşeşte viteza de propagare a sunetului prin aer, se spune că acesta este supersonic, adică a „spart" zidul sonic, care este de 1 234 kilometri pe oră, la temperatura de 20°C şi de 1 062 kilometri pe oră, la minus 60°C. De aici rezultă că zidul sonic variază în funcţie de temperatura mediului ambiant. Dacă un avion zboară cu viteza sunetului, se mai spune că el are o viteză de un Mach, care astfel a devenit o unitate de măsură pentru supersonice. Realizarea unei viteze mari face ca frecarea aerului să producă temperaturi foarte mari. Astfel, la altitudinea de 26 kilometri, dacă se zboară cu 5 Mach viteză, botul avionului se încălzeşte pînă la 1 200°C, la 28 kilometri altitudine cu viteza de 6 Mach temperatura creşte la 1 860 de grade, iar lateral se ating valorile din imaginea alăturată. La 32 kilometri altitudine, la viteza de 8 Mach, temperatura din vîrf atinge 3 000°C. Deoarece problema principală ce se ridică în asemenea situaţii este crearea de materiale rezistente, numeroase laboratoare ale lumii studiază diverse aliaje care să corespundă nevoilor tehnicii din acest domeniu, în vederea construirii unui avion ce va purta numele de „autobuz spaţial".

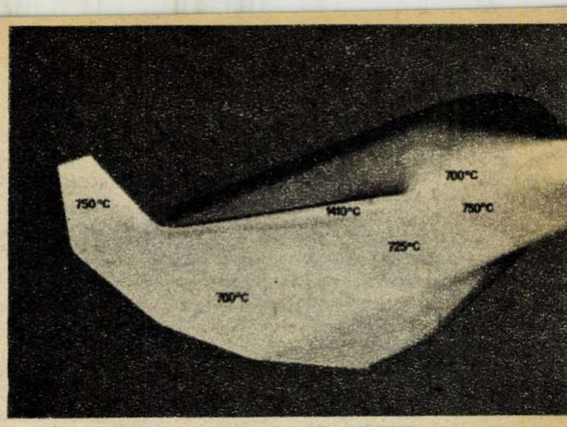

Ştiaţi că...

...aluminiul era considerat cu numai opt decenii în urmă un metal rar denumit „argint din argilă", bijuteriile confecţionate din el avînd preţuri foarte apropiate de ale celor din aur?

...azbestul, denumit de Pliniu cel Bătrîn „piatra pentru ţesut", era cunoscut cu mii de ani înaintea erei noastre de către chinezi şi egipteni, care executau din el draperii şi fitiluri necombustibile?

...ceasul solar era cunoscut în China în jurul anului 2500 î.e.n., iar în Egipt abia cu 1 000 de ani mai tîrziu? Ceasul de apă a apărut în Asiria cu peste 2 500 de ani în urmă, iar primul ceas cu roţi a fost executat de un ceasornicar parizian în anul 1300.

...porumbeii călători au fost folosiţi pentru prima oară în anul 44 î.e.n. de către un ofiţer roman. Brutus?

ÎNVĂŢAŢI SINGURI CHITARA

LECŢIA A VII-A

Dacă aţi reuşit, dragi cititori, să realizaţi integral exerciţiile publicate de noi pînă acum în paginile revistei, vă invităm să facem împreună încă un pas în studiul gamelor şi acordurilor pe chitară, în scopul realizării unui acompaniament cît mai plăcut cîntecelor îndrăgite de voi.

Gama La major — pe portativ se scrie astfel:

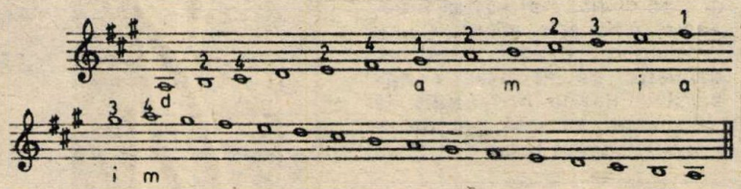

Pe corzile chitarei, ea se execută astfel:

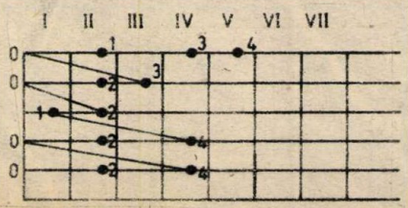

Pentru execuţia firească, normală a gamei pe chitară, este absolut necesară respectarea digitaţiei indicate.

Acorduri în gama La major

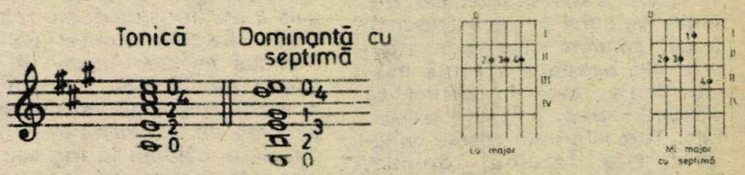

Formule de acompaniament în gama La major.

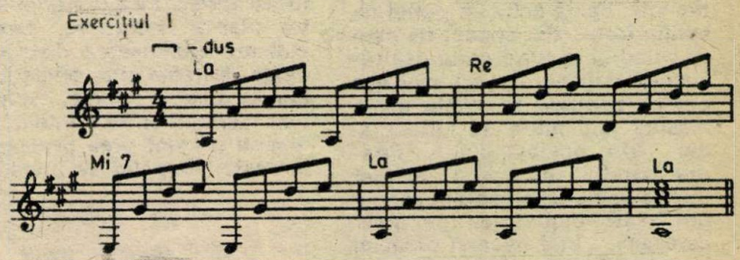

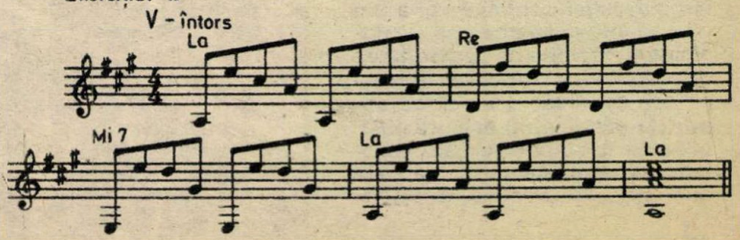

ENCICLOPEDIE „CUTEZĂTORII"

„SISTEMUL NERVOS" AL PLANTELOR

Una dintre cele mai importante însuşiri ale oricărei fiinţe este capacitatea de a răspunde la numeroasele influenţe exercitate asupra ei de lumea înconjurătoare. Numai astfel pot supravieţui plantele într-un mediu în continuă transformare, în care lumina şi întunericul, căldura şi frigul, umiditatea şi uscăciunea, vîntul şi acalmia, ca şi mulţi alţi factori din jurul lor se schimbă necontenit.

Una din modalităţile de adaptare este mişcarea. La prima vedere poate părea ciudat să vorbim de mişcare atunci cînd ne referim la plante, organisme fixate, prin sistemul radicular, definitiv de solul pe care cresc. Şi totuşi anumite organe în creştere ale acestora execută mişcări lente, care le permit să ocupe în spaţiu o poziţie favorabilă. Tulpinile unor plante ca iedera, viţa, fasolea, zorelele, curbîndu-se şi îndreptîndu-se cînd spre stînga, cînd spre dreapta, caută activ un punct de sprijin (arac, zid, copac) de care se prind şi în jurul cărora se răsucesc ridicîndu-se tot mai sus pentru a putea beneficia într-o măsură mai mare de lumină şi aer. Din acelaşi motiv floarea-soarelui, cu vîrful înclinat mereu în direcţia astrului zilei, îi urmăreşte deplasarea pe bolta cerească. Vîrful fiecărei rădăcini înaintează zilnic cîţiva milimetri, lărgind astfel continuu zona din care planta absoarbe apa şi substanţele hrănitoare. Dezvoltarea direcţionată a stolonilor (lăstari subţiri ce cresc paralel cu suprafaţa pămîntului) asigură posibilitatea înmulţirii pe cale vegetativă a unor plante multianuale cum sînt, de exemplu, căpşunii.

Asemenea mişcări executate de organele în creştere ale plantelor, sub acţiunea unui factor ca lumina, forţa de atracţie a Pămîntului, umiditatea, o substanţă chimică secretată de o altă plantă ş.a.m.d. se numesc tropisme. Dacă se înlătură cauza care a determinat tropismul, organul plantei, capabil încă să execute mişcări de creştere, va tinde să revină la poziţia iniţială. În natură însă, de regulă, asupra organismelor vegetale acţionează în acelaşi timp un întreg complex de factori, ceea ce face destul de dificilă delimitarea lor.

Dar plantelor le sînt caracteristice şi mişcări de altă natură, provocate de acţiunea ritmică, uniformă a factorilor externi în special temperatura şi lumina. Ele sînt legate de creşterea inegală a părţilor superioare şi inferioare ale frunzelor şi florilor. Stimului acestor mişcări îl formează modificarea succesivă a intensităţii acestuia, de exemplu, trecerea de la lumină în întuneric, de la căldură la frig sau invers etc. Cele mai cunoscute mişcări de acest gen se remarcă tot la zorele, însă la florile acestor plante decorative, care îşi etalează frumuseţea doar dimineaţa devreme şi în prima jumătate a zilei, cînd nici temperatura aerului şi nici intensitatea luminii nu sînt prea pronunţate, în restul timpului se închid. La fel se comportă şi flori ca regina nopţii, în timp ce lalelele „procedează" exact invers: se deschid numai la temperatură ridicată şi lumină puternică. Mazărea, trifoiul roşu îşi închid şi ele florile odată cu venirea serii, protejîndu-le părţile sensibile de răceala nopţii.

Tot mişcări dirijate de factori externi sînt şi cele executate de plantele agăţătoare. Datorită faptului că anumite sectoare ale tulpinii lor îşi modifică succesiv viteza de creştere, vîrful acestora descrie mişcări circulare. Astfel, tulpina tînără a unei plante de fasole, de exemplu, creşte mult mai încet în partea ce vine în contact cu aracul, spre deosebire de latura opusă, ceea ce face ca tulpina să se curbeze înconjurînd în cele din urmă obiectul de care se sprijină.

În afară de mişcările de creştere se cunosc şi alte mişcări, determinate de modificarea turgescenţei celulelor (celulele pot fi umflate sau flasce, moi). Exemplul cel mai cunoscut ni-l oferă mimoza, ale cărei frunze se apleacă instantaneu în jos, ca şi cînd planta s-ar vesteji brusc, atunci cînd este atinsă. Cauza: la atingerea frunzei, membrana celulelor de la baza codiţei acestela devine permeabilă, lăsînd sucul să lasă din celule. Celulele golite devin moi şi ele nu mai pot menţine frunza în poziţie orizontală. Cînd reacţia a trecut, sucul pătrunde înapoi în celule, acestea se umflă şi frunza îşi recapătă ţinuta iniţială. Atunci ar mai fi de amintit închiderea „capcanelor" plantelor insectivore, atunci cînd pe ele se aşază o muscă sau altă vieţuitoare minusculă.

De-a lungul timpului, botaniştii au refuzat să recunoască faptul că plantele sînt capabile să reacţioneze la exerciţiile mecanice, chimice, termice, luminoase, în vreme ce alţii au ajuns la concluzii exagerate, afirmînd că ele ar avea un sistem asemănător, dacă nu identic celui al animalelor.

Primul care a demonstrat rolul deosebit ce revine vîrfului tulpinii şi rădăcinii în perspectiva excitaţiei şi transmiterea acestela de la receptor la organele executoare a fost marele naturalist Ch. Darwin. Descoperiri ulterioare au confirmat concluziile sale. Experienţele au dovedit că tropismele se produc deoarece o parte a tulpinii, crescînd mai repede, se bombează, devine convexă, iar cea opusă, care creşte mai încet — concavă, şi ca urmare tulpina se curbează. La rîndul ei, creşterea neuniformă se datorează în ultimă instanţă apariţiei unor diferenţe de potenţial electric în ţesuturile vegetale.

Semnalele electrice sesizate în celulele organismelor vegetale se aseamănă, într-adevăr, cu cele ale animalelor, dar ţesuturile prin care acestea se propagă sînt cu totul diferite. Şi totuşi... mecanismul de transmitere a comenzilor şi declanşare a execuţiei rămîne încă o taină ce-şi aşteaptă dezlegarea.

VIORICA PODINĂ,
biolog

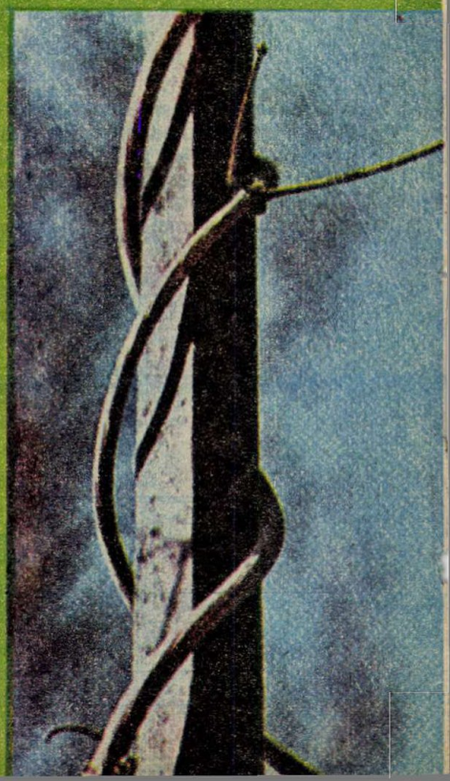

CALEIDOSCOP

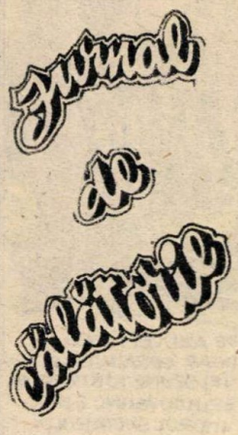

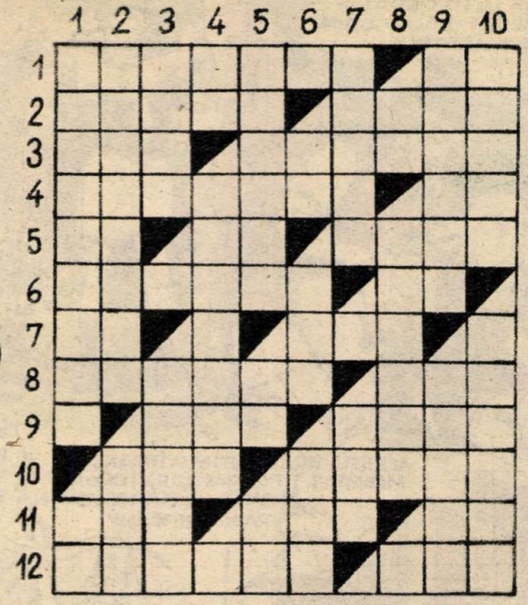

ORIZONTAL: 1) Cărturar moldovean (Nicolae; 1636–1708), celebru prin călătoria sa în China (1675–1678), prima călătorie a unui român în această țară • Prepoziție latină. 2) Fazele unei călătorii • Cărturar ardelean (Ioan; 1811–1843), profesor de geografie la Blaj, care a efectuat numeroase călătorii prin provinciile istorice românești. 3) Sughiț • Călător român (Samuil; sec. XVIII), unul din primii noștri peregrini pe continentul american. 4) A înșira • Costel Constantin. 5) Prepoziție • Măsură agrară • Fizician indian (Megh Nad; 1893–1956). 6) Ziaristă română (Cora; 1888–1924), care a umblat mult pe drumurile țării, lăsîndu-ne scrieri precum „Prin Țara Bîrsei", „Scrisori bănățene" etc. • Nina Ionescu. 7) Simbolul sodiului • Vagon de dormit. 8) Itinerar turistic • Aici. 9) Vîrf în nord-vestul Angliei • Cîștig. 10) Marcă auto • Produs de rontăit. 11) Astfel • Scriitor și ziarist român (Ion; 1895–1974) • Pronume personal 12) Farmacist român (Francisc, 1820–1875) care a făcut o lungă călătorie în Orient și Africa • Cunoscut globtroter (Dumitru; 1890–1978), care, în 1910, împreună cu alți patru tineri, a hotărît să ocolească Pămîntul pe jos, plecînd într-o călătorie de 100 000 km.

VERTICAL: 1) Om de știință român (Simion; 1869–1962), fondator, alături de G. Vâslan, al geografiei române moderne, care a efectuat numeroase călătorii de studii în țară și străinătate • Alin Barbu. 2) Traseul unei călătorii • Rîu în Coasta de Fildeș. 3) Globtroter român (Emanoil; 1873 –?) originar din Rășinari, care a trecut prin Italia, Turcia, Liban, Siria și Sudan • Inginer și explorator român (Basil; 1860–1918), participant, în 1896, la o expediție în Arctica și, în 1898, la o călătorie în jurul globului. 4) Emil Poenaru • Ofițer român (Constantin; 1856–?), care, în 1895, a străbătut pe apă un itinerar ce a traversat Marea Neagră, Marea Mediterană, Gibraltarul și coasta nordică a Germaniei. 5) Staționare • Pronume personal • Prepoziție. 6) Măsură agrară • Localitate în Kenia • Mijloc de transport. 7) Descendent • Un surîs... avocalic. 8) Uniți la capete! • Celebru biolog (Grigore; 1867–1944), prieten cu E. Racoviță, care a efectuat călătorii de studii și expediții în Marea Nordului, Marea Neagră, în Franța, Italia etc. 9) Scriitor și arhitect român (Gheorghe; 1788–1869), fondatorul învățămîntului superior în limba română din Moldova, care a făcut călătorii de studii în Italia, Austria, Rusia și Turcia • Geograf român (Ion; 1902–1974), membru fondator al Institutului de Geografie, care a făcut numeroase călătorii de studii prin diverse zone ale țării. 10) Ofițer român (Nicolae; 1837–1862), fost luptător în legiunile lui Garibaldi și în războiul de secesiune din S.U.A., primul nostru corespondent voluntar de război în America • Renumit globtroter român (Badea Gheorghe; 1849–1911), cioban originar din Cîrțișoara-Sibiu, care, în 1896, a călătorit la Roma, unde a dormit în aer liber lîngă Columna lui Traian.

DICȚIONAR: RUSU, SAHA, SCA, BINDER, ULU, SRS, DUNCA.

TRIUNGHI

ORIZONTAL ȘI VERTICAL LA FEL: *1) Categorie din rîndul unei populații, situată între copilărie și maturitate, care reprezintă viitorul unui popor. 2) Animal fabulos cu corp de cal, cap de cerb și corn în frunte. 3) Inventator suedez (1833–1896), întemeietorul unei fundații care acordă anual cinci premii internaționale pentru cele mai valoroase realizări în domeniul fizicii, chimiei, medicinei și fiziologiei, literaturii sau artei și păcii. 4) Prefix cu sensul de ereditar. 5) Partitură scenică. 6) Segment dintr-un segment! 7) Măret.*

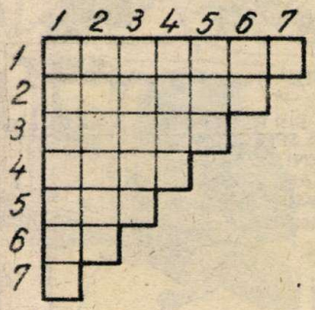

DEZLEGAREA JOCURILOR DIN NUMĂRUL TRECUT (31—34)

PLANTE OCROTITE: 1) Floarea de colț. 2) Ri. Mol. Leu. 3) Uli. Hamal. 4) Na. Pora. Ir. 5) Pedale. Ita. 6) Afine. Amator. 7) Alene. Pc. 8) Ag. Ld. Ar. Noi. 9) Rac. Borș. 10) Garofiță. Ae. 11) Maline. Anas. 12) Uzat. Tul. Nil.

AGRICOLĂ: Dezlegare: S-a copt secara din holdă.

ESTIVALĂ: Dezlegare: Fac baie într-un lac.

FESTIVĂ: Doina e la serbare.

FOTO-GHICITOARE: Locomotiva a fost construită în București, are o greutate de 123,5 t și poate atinge o viteză de 120 km/h.

LA MARE: 1) Năvodari. Al. 2) Eforie. Nori. 3) Plin. Roșcat. 4) Tu. Ao. Fo. Mo. 5) Ued. Ștergar. 6) Nn. Steril. 7) Tolănit. Sl. 8) Magistrale. 9) Ap. Ac. Uzi. 10) Cer. At. Spor. 11) Amintiri. Na.

CINEL-CINEL: 1) Anotimpuri. 2) Cămașă. Zi. 3) Os. Tigăi. 4) Ca. Amnar. 5) Eno. Groapă. 6) Roată. Ac. 7) Iederă. 8) Doniță. 9) Ub. Fulger. 10) Răsuri. Rec. 11) Inimi. Lene.

Controlul poziției

Alb: Re1, Dc2, Ta1, Tg1, Nb2, Ne2, Cb1, pioni: a2, b3, c4, d2, e3, f4, g4;

Negru: — Rc8, De7, Th8, Nc5, Nf5, pioni: a7, b7, c7, c6, e4, f7, g7, g3.

Negrul mută și albul cedează după a patra mutare.

Soluția în numărul următor.

TICUȚĂ CEL UITUC

Foto: MIHAI NIEDL

COPERTA NOASTRĂ

Pionieri prahoveni pe cărările vacanței.

ALBE SAU NEGRE?

Priviți cu atenție desenul. Sînt mai multe cercuri albe sau negre?

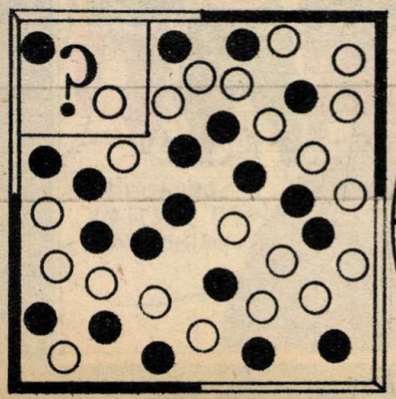

COMPLETARE

Completați spațiile în care se află semnul întrebării cu numerele corespunzătoare, după ce ați stabilit regula echilibrului numeric.

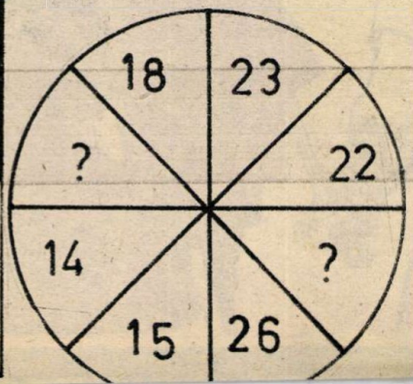

CUTEZĂTORII 35 Redacția revistelor pentru copii–București

REDACTOR ȘEF: ION IONAȘCU
SECRETAR RESPONSABIL DE REDACȚIE: OVIDIU ZOTTA

RESPONSABIL DE NUMĂR: ION CRÎNGULEANU; *PREZENTAREA ARTISTICĂ:* IOAN DONCA; *PREZENTAREA TEHNICĂ:* VIOREL SĂMPETREAN

Redacția Piața Scînteii nr. 1, București 33. Telefon 17 60 10. ADMINISTRAȚIA Editura „Scînteia" TIPARUL C.P.C.S. ABONAMENTE prin oficiile și agențiile P.T.T.R. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – Sector export-import presă P.O.Box 12-201, telex 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Materialele nepublicate nu se înapoiază. 12 pag., 1,50 lei

Cei trei VITEJI

3

SCENARIU: PETRU DEMETRU POPESCU
DESENE: PUIU MANU

CEI TREI FRAȚI PLEACĂ PRIN ȚARĂ PENTRU A CĂSI COMORILE LUI BRÎNCOVEANU ȘI A LE APĂRA. AFLÎND CĂ AUSTRIECII SE PREGĂTEAU SĂ PĂTRUNDĂ ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ, PARTICIPĂ ȘI EI LA LUPTA DE LA ZĂRNEȘTI UNDE DAU DOVADA ISCUSINȚEI ȘI VITEJIEI LOR. ...SE ÎNDREPTAU SPRE RÎMNIC UNDE SE AFLA UNA DIN TIPOGRAFIILE ȚĂRII ROMÂNEȘTI. TRECÎND PRINTR-O PĂDURICE AFLARĂ UN OM ZĂCÎND PLIN DE SÎNGE...

SÎNT SLUJITOR LA TIPOGRAFIE. TÎLHARII LUI IUSUF-BEI AU ATACAT TIPARNIȚA, PE MAESTRUL ANTIM...

CE-I CU TINE?

SÎNT MULȚI?

PREȚ LA 40 CAPETE!

IEȘIRĂ DIN PĂDURE ȘI GRĂBIRĂ SPRE CLĂDIREA TIPARNIȚEI. PRIVIND PE GEAM, VĂZURĂ CĂ IUSUF PRINSESE DOI ROMÂNI.

ACESTIA ERAU ANTIM IVIREANUL, MAESTRUL TIPOGRAFILOR ȘI CRONICARUL LUI BRÎNCOVEANU RADU GRECEANU.

DE AZI VEI TIPĂRI DOAR CORANUL ȘI VEI SPUNE TUTUROR CĂ BRÎNCOVEANU E SERVITORUL SULTANULUI.

ODATĂ CU CAPUL VODĂ BRÎNCOVEANU E DOMN NEATÎRNAT. CĂRȚILE NOASTRE SPUN CĂ ȚARA E LIBERĂ ȘI NEMURITOARE!

IUSUF-BEI PORUNCEȘTE SĂ-I COBOARE ÎN TIPOGRAFIE.

TIPOGRAFULE, ARATĂ-NE MEȘTEȘUGUL TĂU!

ANTIM POTRIVEȘTE LITERELE ȘI SCRIE ÎN ROMÂNEȘTE.

TRĂIASCĂ BRÎNCOVEANU VOIEVODUL ROMÂNILOR ȘI ȚARA NOASTRĂ ROMÂNEASCĂ!

CITEȘTE CE AI SCRIS!

TRĂIASCĂ BRÎNCOVEANU!

DE ÎNDATĂ SĂ DAȚI DRUMUL CINSTITILOR CĂRTURARI!

IUSUF BEI FLUIERĂ ȘI 20 DE IENICERI PĂTRUND ÎN INCĂPERE.

LEGAȚI-I! SÎNT VITEJII LUI BRÎNCOVEANU.

(Va urma)

DIN SUMAR:

- *Epilog la vacanță, prefață la noul an școlar (pag. 4)*
- *De la „Lira de aur" la „Start spre viitor" (pag. 5)*
- *Orașul dintre lanuri (pag. 6—7)*
- *Sport: Căluții „fermecați" ai Corinei (pag. 8)*

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

36

JOI, 8 SEPTEMBRIE 1988.
ANUL XXII (NR. 1 091)

CADRAN POLITIC

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a participat joi, 1 septembrie, la Consfătuirea de lucru pe probleme de agricultură.

La sosirea în sala Radioteleviziunii, unde a avut loc consfătuirea, secretarul general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a fost întîmpinat cu entuziasm de participanţii la lucrări. Cei prezenţi au aplaudat şi ovaţionat îndelung, au scandat cu însufleţire numele partidului şi secretarului său general, al patriei noastre socialiste. Şi-au găsit expresie, şi în acest cadru, sentimentele de aleasă dragoste şi preţuire cu care lucrătorii ogoarelor, asemenea întregii noastre naţiuni, îl înconjoară pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, recunoştinţa profundă ce i-o poartă pentru preocuparea sa permanentă faţă de continua dezvoltare şi modernizare a agriculturii, faţă de transformările înnoitoare în viaţa satului românesc, de sporire a bunăstării locuitorilor săi.

Consfătuirea a avut următoarea ordine de zi:

1. Raport privind rezultatele de producţie obţinute la grîu, orz şi celelalte culturi care au fost recoltate în vara anului 1988, stadiul livrării produselor la fondul centralizat al statului, concluziile ce se desprind şi măsurile ce trebuie luate pentru realizarea planului la cereale păioase în anul 1989; îndeplinirea indicatorilor de plan în zootehnie şi acţiunile ce trebuie întreprinse pentru realizarea efectivelor şi producţiilor animaliere.

2. Program de măsuri cu privire la pregătirea şi desfăşurarea campaniei de recoltare a culturilor de toamnă, însămînţarea cerealelor păioase, executarea ogoarelor adînci şi a altor acţiuni de creştere a capacităţii de producţie a solului.

În cursul lucrărilor au fost analizate, de asemenea, probleme legate de evaluarea, recoltarea şi depozitarea produselor agricole de toamnă, structura culturilor pe anul 1989, programul de însămînţare a pajiştilor naturale, inclusiv a pădurilor păşunabile.

Dezbaterile care au avut loc cu acest prilej, în plen şi în şedinţele pe grupe de judeţe, au pus în evidenţă înalta apreciere de care se bucură strălucita activitate a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, consacrată progresului neîntrerupt al patriei noastre socialiste, subliniind rolul său hotărîtor în stabilirea strategiei generale de dezvoltare economico-socială a ţării, în fundamentarea şi înfăptuirea noii revoluţii agrare, în organizarea şi conducerea amplului proces de edificare a socialismului şi comunismului în România.

Participanţii la lucrări au exprimat sentimente de profundă stimă şi preţuire faţă de tovarăşa Elena Ceauşescu, militant de frunte al partidului nostru, om de ştiinţă de largă recunoaştere internaţională, faţă de contribuţia deosebită adusă la elaborarea şi transpunerea în practică a programelor de dezvoltare multilaterală a patriei.

În spiritul orientărilor şi indicaţiilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu, vorbitorii au analizat rezultatele obţinute în campania de recoltare a cerealelor păioase, modul în care s-a desfăşurat livrarea produselor la fondul centralizat al statului, măsurile ce se impun pentru realizarea planului pe anul în curs în toate sectoarele de activitate din agricultură. Consfătuirea a prilejuit efectuarea unui amplu schimb de experienţă în vederea însuşirii celor mai avansate tehnologii de lucru, perfecţionării stilului şi metodelor de muncă, a modalităţilor în care trebuie să acţioneze organele şi organizaţiile de partid, consiliile populare, consiliile unice agroindustriale de stat şi cooperatiste pentru îndeplinirea planului la toţi indicatorii, pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare intensivă a agriculturii.

În numele participanţilor la consfătuire, tovarăşului Nicolae Ceauşescu i-a fost adresată, cu înaltă stimă şi deosebit respect, rugămintea de a lua cuvîntul la încheierea lucrărilor.

Primit cu cele mai calde sentimente, cu puternice aplauze şi ovaţii, a luat cuvîntul tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU.

Cuvîntarea secretarului general al partidului a fost urmărită cu deosebit interes şi deplină aprobare, fiind subliniată în repetate rînduri cu vii aplauze, cu puternice urale. Cei prezenţi au scandat cu entuziasm numele partidului şi al secretarului său general.

Amplă şi magistrală expunere, cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu jalonează cu deosebită claritate căile de acţiune în vederea dezvoltării intensive, modernizării şi creşterii eficienţei activităţii în agricultură, constituindu-se într-un mobilizator program de muncă şi acţiune pentru organele şi organizaţiile de partid, de masă şi obşteşti, pentru organismele de conducere, pentru unităţile de stat şi cooperatiste.

Însufleţiţi de orientările şi îndemnurile cuprinse în cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, participanţii au dat expresie hotărîrii tuturor lucrătorilor ogoarelor de a acţiona pentru îndeplinirea integrală a planului pe acest an şi pe întregul cincinal, a programelor speciale de dezvoltare şi modernizare a agriculturii noastre socialiste, de a face totul pentru traducerea în viaţă a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea şi Conferinţei Naţionale ale partidului, pentru înfăptuirea exemplară a obiectivelor noii revoluţii agrare.

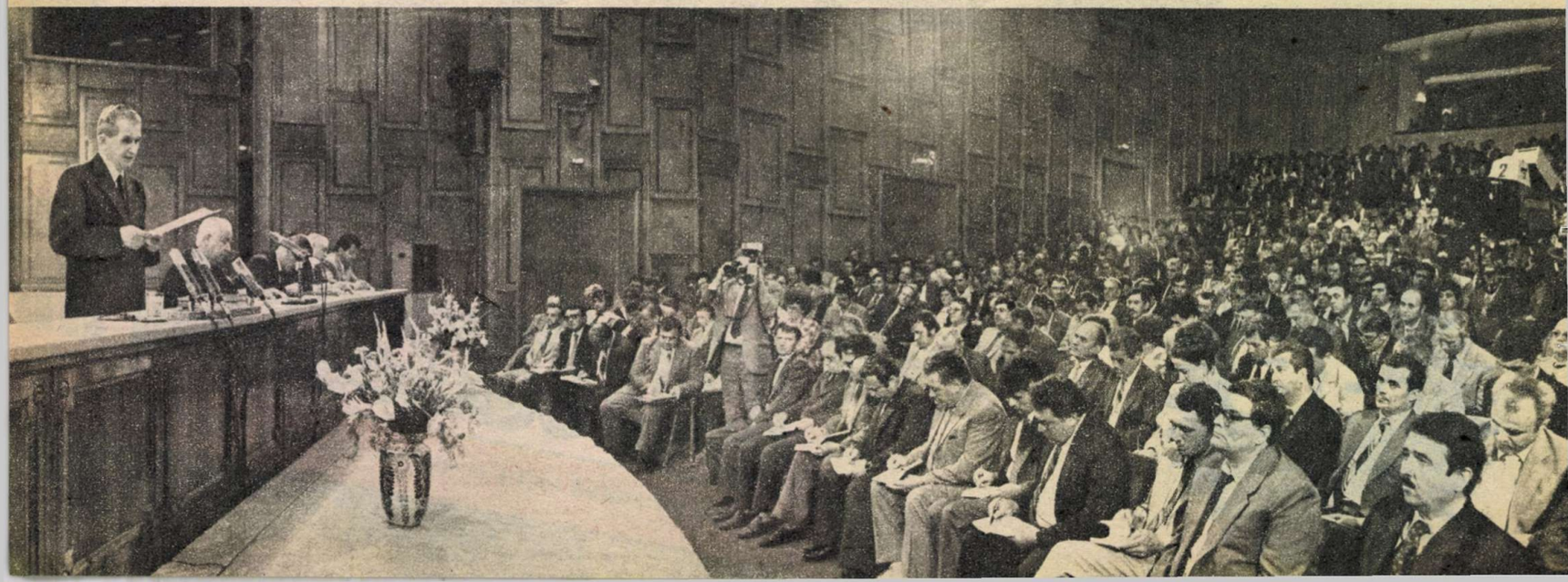

PĂMÎNT ROMÂNESC

Pentru tine, pămînt
românesc,
Tinerețea noastră prinde
puteri.
Pentru tine, susurul rîurilor
și foșnetul pădurilor
Deapănă legendele acestui
neam.

Ție, pămînt al doinelor,
Îți dăruim într-o floare de
iubire
Gîndurile noastre reflectate
Ca-ntr-un joc al luminii.

MARIANA STRATULAT
clasa a VII-a

DRAGOSTEA ȘI DEVOTAMENTUL FAȚĂ DE PATRIE, IZVOR AL TUTUROR IZBÎNZILOR NOASTRE

Dintotdeauna, sentimentul iubirii de țară, atașamentul față de vatra strămoșească au constituit nesecate resurse de tărie ale poporului român, ele dîndu-i puterea de a se ridica deasupra multelor vitregii cu care l-au încercat vremurile. Întreaga istorie românească este o pilduitoare lecție a trăirii, la cote înalte de intensitate, a simțămintelor patriotice.

Punînd pe deplin în valoare aceste învățăminte ale trecutului național, epoca glorioasă pe care o străbate acum națiunea noastră socialistă a investit patriotismul revoluționar socialist cu înaltul statut de important factor al progresului accelerat al patriei, al înaintării sale neabătute pe noi trepte de civilizație socialistă și comunistă. Ca și în celelalte sfere ale gîndirii social-politice, și în acest domeniu ampla creație teoretică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a adus marcante și originale contribuții la definirea și îmbogățirea conceptului de patriotism, la reliefarea expresiilor concrete în care se materializează valorile sale, în strînsă corelație cu transformările profunde care au avut loc în societatea românească, cu comandamentele esențiale ale fiecărui moment istoric.

În concepția secretarului general al partidului, patriotismul presupune cinstirea și prețuirea luptei și muncii înaintașilor, a marilor sacrificii pe care le-au făcut generațiile care ne-au premers pentru păstrarea ființei de neam, pentru împlinirea idealurilor de libertate și unitate națională. Generațiile de astăzi, tinerii îndeosebi, trebuie să cunoască și să se pătrundă de adevărul că istoria patriei reprezintă un bun de mare preț al poporului, faptul că de-a lungul mileniilor s-a sfeuit și plămădit aici însuși felul de a fi al românilor. Cunoașterea istoriei reprezintă un factor decisiv în întărirea conștiinței de sine a poporului, în înțelegerea datoriei pe care generațiile de astăzi o au de a duce mai departe și de a ridica pe o nouă treaptă cele mai bune tradiții ale muncii și vieții poporului, pentru ca țara să urce necontenit spre noi piscuri de glorie, măreție și demnitate socialistă.

Patriotismul revoluționar socialist își află astăzi suprema ilustrare în muncă, în rezultatele acesteia, în rodnicia sa. Cu alte cuvinte, simțămîntul patriotic se exprimă prin voința de a pune întreaga energie și putere de muncă, toate resursele creatoare în slujba propășirii țării, a înfăptuirii exemplare a programelor cutezătoare de dezvoltare economico-socială pe care și le propune epoca pe care o parcurgem acum. Sentimentul patriotic, dorința de a contribui la mai binele patriei se exprimă prin înaltă răspundere în îndeplinirea îndatoririlor la fiecare loc de muncă, prin păstrarea avutului obștesc, prin folosirea la înalți parametri calitativi, de eficiență, a timpului de lucru, a zestrei tehnico-materiale de care dispune economia națională. Dat fiind că astăzi societatea românească își propune obiective complexe, care solicită oameni cu o înaltă pregătire de specialitate, simțămîntul iubirii de țară trebuie să constituie puternicul impuls lăuntric care să determine un consecvent și susținut efort propriu, în vederea unei temeinice pregătiri profesionale, a unei permanente îmbogățiri a orizontului de cunoștințe științifice, tehnice, economice, politice. A învăța și a munci, a se forma ca oameni de nădejde ai societății, a-și orîndui viața sub semnul cinstei, adevărului, hărniciei, dreptății, omeniei — îndemnuri adresate în repetate rînduri tinerilor țării de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — reprezintă expresiile concrete în care se exprimă simțămintele de iubire de patrie ale pionierilor, ale tuturor scolarilor țării.

Din toate aceste caracteristici ale patriotismului revoluționar socialist rezultă și principalele direcții în care este orientată astăzi activitatea de educație patriotică, de formare a unor puternice simțăminte de atașament față de patria socialistă. Factorii educaționali au înalta misiune de a asigura, prin forme și mijloace ce se adresează atît inimii cît și minții, cunoașterea istoriei eroice a poporului, a marcantei sale contribuții la sporirea patrimoniului de valori materiale și spirituale ale omenirii, să forjeze puternice simțăminte de mîndrie pentru apartenența la un popor cu un trecut glorios, cu o civilizație originală și puternică, cu un remarcabil aport la triumful principiilor de justiție în viața internațională.

Dragostea și devotamentul față de patria socialistă constituie izvorul tuturor izbînzilor noastre, dîndu-ne energia și forța de a învăța și de a munci astfel încît să realizăm la înalte cote calitative obiectivele care ne revin fiecăruia la locul nostru de muncă.

EPILOG LA VACANȚĂ - PREFAȚĂ LA NOUL AN ȘCOLAR

Dimineață fierbinte de vară. Pe terenul de minibaschet de la **Școala nr. 6** din **Roșiori de Vede** e mare animație. Devenim pe dată curioși să aflăm care este motivul pentru care au venit la școală băieții și fetele acum, cînd clopoțelul încă nu i-a chemat. Ne-am apropiat de cîțiva pionieri care își încercau măiestria în aruncarea mingii la coș și ne-am interesat care este scorul. (Eram aproape convinși că se află în plină desfășurare vreunul din palpitantele meciuri programate în cadrul Clubului de vacanță.)

— Scorul?! Păi, nu e vorba de nici un meci, ne spune Emil Istrate, elev în clasa a VII-a D. Ca în fiecare început de toamnă, înainte de startul în noul an de învățămînt, am venit să participăm la înfrumusețarea și pregătirea școlii pentru apropiata întîlnire cu elevii. Și pentru că tocmai am terminat de înlocuit plasele celor patru coșuri de pe terenul de sport, pe care tot noi l-am curățat și i-am refăcut marcajul, ne-am gîndit să le și facem degrabă inaugurarea. Știți, ne mărturisește ușor înciudat Emil, echipa de minibaschet-fete a școlii noastre s-a clasat anul trecut pe locul III în campionatul republican, pe cînd cea de băieți... a obținut doar un modest loc II în campionatul județean. Așa că oricînd un mic antrenament nu strică...

Dar în afara cîtorva jucători, pe terenul de sport se aflau și numeroși spectatori. Antrenament cu public?

— Sîntem spectatori oarecum din întîmplare, ne spune Alina Curea, elevă în clasa a VIII-a A. Am venit la școală cu alte treburi și fiindcă am cam terminat ce ne-am propus pentru astăzi... În această vară, în școală s-a făcut curățenie generală și acum, cu cîteva zile înainte de începerea școlii, am dorit să contribuim și noi la înfrumusețarea claselor, a laboratoarelor. Astăzi am reușit să aranjăm frumosul nostru cabinet de istorie. Am rînduit planșele și hărțile, am așezat cărțile de specialitate din biblioteca existentă în cabinet, am adus din camera de materiale didactice epidiascopul și retroproiectorul cu ajutorul cărora ne vor fi predate lecțiile.

— Și tot astăzi, intervine în discuție Gina Rădășanu, după ce împreună cu colegii mei am reașezat băncile și am pus perdelele în clasa a VI-a A, în care învățăm, am mers și în cabinetul de biologie, unul din colțurile cele mai îndrăgite din școală. Bogatul material didactic — mulaje, planșe, animale împăiate, plante, microscoape și alte aparate — a fost șters de praf și reașezat la locul lui. Ora de biologie poate începe!

Un coleg de clasă al Ginei, Bogdan Ionete, ne invită să vedem cum arată și atelierele în care își vor desfășura orele de practică.

— În cadrul atelierului de tîmplărie, unde facem practică noi, băieții, există un cerc de aeromodele și, pentru că machetele pe care le realizăm sînt foarte frumoase și vrem să fie mereu la vedere, amenajăm, în vitrinele confecționate tot de noi, mici expoziții. Acum tocmai lucrăm la aranjarea unei astfel de expoziții, așezăm sculele și aparatele, astfel încît cei care vor avea primii ore de practică să le găsească la îndemînă.

Steluța Zamfir, tot din clasa a VI-a A, ne-a vorbit despre activitățile ce se desfășoară în aceste zile și în atelierul de croitorie-tricotaje-broderie, unde fac practică fetele. Mașina de cusut, dulapurile cu materiale și exponatele sînt șterse de praf, fețele de masă frumos apretate și călcate sînt întinse pe pupitre.

— Gazetele de perete și „Semaforul" se află și ele în atenția noastră, adaugă Mariana Rașoga din clasa a VIII-a A. Păstrate cu grijă pe timpul zugrăvitului, sînt acum „despachetate", se șterg geamurile, se pregătesc rubricaturile unde vom așeza articolele noastre chiar din primele zile de școală.

— Nici curtea școlii nu a fost uitată, ne spune Ștefan Tănase din clasa a VI-a A. Flori de toamnă au și fost plantate în straturile din grădină, aleile au fost curățate de uscături.

Alina Curea ne-a vorbit și despre intensa activitate ce se desfășoară în biblioteca școlii.

În afara acestor intense pregătiri care se fac acum pentru ca școala lor dragă să-i întîmpine ca o floare, la 15 septembrie, se mai desfășoară și... o repetiție generală, despre care ne-a vorbit Izabela Mihaela Mitrache din clasa a VI-a A. Elevii dintr-a V-a, dar și colegii lor mai mari, pregătesc o sumedenie de surprize celor care vor trece pentru prima oară pragul școlii: un frumos program artistic, cîntece și recitări, bolți de flori pe sub care vor trece emoționați cei mai mici elevi ai școlii, gîze și personaje de basm din carton colorat, care vor „popula" clasele, astfel ca micii șoimi să-și îndrăgească clasa și școala chiar din prima zi.

Pretutindeni în Școala nr. 6 Roșiori de Vede, județul Teleorman, se simte dragostea cu care pionierii se ocupă de înfrumusețarea și îngrijirea ei. Cea mai grăitoare dovadă a dragostei lor pentru locul unde învață și se formează pentru viață este chiar prezența lor în școală în aceste zile de vacanță.

CRISTIANA CRĂCIUN

CONCURSUL DE INTERPRETARE INSTRUMENTALĂ „CIPRIAN PORUMBESCU"

În fiecare an, în municipiul Suceava, oraş situat într-un peisaj pitoresc, cu puternice rezonanţe istorice, se desfăşoară concursul muzical de interpretare instrumentală „Ciprian Porumbescu", competiţie la care participă cei mai mici muzicieni ai ţării: copii între 8 şi 14 ani. În acest an, ce marchează împlinirea a şase secole de la prima atestare documentară a Cetăţii de scaun şi a oraşului Suceava, la această importantă manifestare culturală, organizată în cadrul Festivalului Naţional „Cîntarea României" şi ajunsă la cea de-a XVII-a ediţie, au participat aproape 200 de pionieri şi elevi din toate judeţele ţării.

La concertul susţinut de cîştigători, **Valentin Tătaru,** deţinător al premiului I la instrumentele de percuţie, a interpretat transcripţia la xilofon a celebrei Arii a lui Figaro, din opera **Nunta lui Figaro** de Mozart. Anul acesta Valentin a absolvit clasa a VIII-a, la Liceul de artă din Timişoara, cu frumoasa medie de 9,81. A făcut cunoştinţă cu xilofonul abia în clasa a V-a, dar, judecînd după performanţele atinse, prietenia lor pare a fi mult mai veche. Prin interpretarea dinamică, exactă şi sensibilă a piesei alese, el a reuşit să cucerească publicul.

Marele premiu al concursului, trofeul „Lira de aur", i-a fost decernat de juriu elevei **Livia Rus Ilonka,** absolventă a clasei a VIII-a a Liceului de artă „George Enescu" din Capitală. Participă şi ea a doua oară la concursul de la Suceava, după ce nu de mult a obţinut premiul special (la pian) la competiţiile din cadrul Festivalului Naţional „Cîntarea României". Frumoasa performanţă nu a fost o surpriză nici pentru ea şi nici pentru părinţi, iar profesorul ei de pian, Constantin Niţu, şi-a exprimat încrederea în succesul ei chiar înainte de concurs.

Am ascultat-o la concertul laureaţilor, interpretînd piesa **„Vallée d'Obermann"** de Franz Liszt, interpretare care a însemnat momentul culminant al evoluţiei sale. S-a apropiat de pian cu delicateţe, fără urmă de emoţie, şi ca şi cum s-ar fi contopit cu instrumentul şi cu muzica, a început să cînte cu atîta sensibilitate, înţelegere şi maturitate, încît de la primele acorduri a reuşit să cucerească toată sala. Nu ne rămîne decît să-i dorim viitoarei artiste noi succese şi aplauze pe plan naţional şi internaţional.

Concursul de interpretare instrumentală „Ciprian Porumbescu" este un concurs la care cîştigători sînt nu numai laureaţii, ci şi toţi copiii care au participat la această prestigioasă manifestare culturală.

Ca şi în alţi ani, în programul taberei au fost incluse, în afara concursului propriu-zis, şi alte activităţi interesante pentru participanţi: o excursie pe itinerarul Suceava — Ciprian Porumbescu — Gura Humorului — Tabăra „Balada" — Fălticeni — Mălini — Suceava, un concert omagial susţinut de concurenţi la Casa memorială „Ciprian Porumbescu", microconcerte susţinute în unele unităţi productive — Întreprinderea de tricotaje „Zimbrul", Întreprinderea „Străduinţa", Fabrica de confecţii Suceava, Centrul teritorial de calcul, Staţiunea de cercetări agricole Suceava, Căminul cultural Ipoteşti.

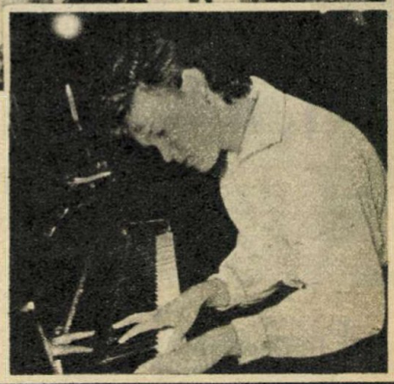

SZILÁGYI ÉVA

Cui i-a revenit „Lira de aur" '88?

Marele trofeu „Lira de aur": Livia Ilonka Rus (cat. 12—14 ani, pian), Liceul de artă „George Enescu" din Bucureşti.

Premiul I:

Ligia Muste (cat. pînă la 8 ani, pian), Baia Mare; **Lavinia Cojocaru** (8—10 ani, pian), Botoşani; **Georgiana Bălănică** (10—12 ani, pian), Deva; **Andreea Florian** (10—12 ani, pian), Baia Mare; **Roxana Buga** (12—14 ani, pian), Braşov; **Florica Grigoraş** (10—12 ani, vioară), Bucureşti; **Laura Luca** (10—12 ani, vioară), Suceava; **Haiganuş Cuţitaru** (12—14 ani, vioară), Bucureşti; **Corina Belcea** (12—14 ani, vioară), Timişoara; **Miruna Popovici** (12—14 ani, flaut), Bucureşti; **Valentin-Dan Tătaru** (12—14 ani, xilofon), Timişoara.

Premiul Uniunii Compozitorilor:

Ana-Maria Illuţ (cat. 12—14 ani, pian), Bucureşti; **Carmen Roşu** (12—14 ani, vioară), Bucureşti; **Oana Unc** (12—14 ani, violoncel), Timişoara; **Radu Hodrea** (12—14 ani, clarinet), Cluj-Napoca; **Mihai-Lucian Ambrozie** (12—14 ani, trombon), Bucureşti.

1600 DE PASIONAŢI AI TEHNICII

start spre viitor

Unul dintre momentele de neuitat ale vacanţei de vară va rămîne Tabăra republicană „Start spre viitor" de la Năvodari. Această amplă acţiune, desfăşurată în luna iulie, a reunit, ca de obicei, pe cei mai buni pionieri tehnicieni, pe cei ale căror rezultate obţinute în cadrul concursului republican „Start spre viitor" se situează pe un plan superior al pasiunii şi creativităţii. Căci este de-acum cunoscut faptul că acest concurs, inclus în Festivalul Naţional „Cîntarea României", evidenţiază an de an un imens potenţial de inovare şi creaţie, avîndu-i ca autori pe purtătorii cravatei roşii cu tricolor, membri ai cercurilor tehnico-ştiinţifice din şcoli, case ale pionierilor şi şoimilor patriei şi unităţi economice. Fiecare ediţie a concursului aduce în prim-plan pasiunea, manifestată de la cea mai fragedă vîrstă, pentru creaţia tehnică, pentru inovare şi modernizare. Este, altfel spus, rodul concepţiei — ea însăşi novatoare — de legare a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia.

La Năvodari a fost locul de întîlnire a 1 600 de pionieri, şcolari şi cadre didactice din întreaga ţară, care în fiecare zi de tabără au participat la diverse competiţii specifice, s-au cunoscut, au schimbat păreri, şi-au împărtăşit reciproc din experienţa acumulată, s-au odihnit şi au legat prietenii.

La întrecerile de navomodele, automodele, micromodele, telegrafie, ştafeta cutezanţei şi îndemînării tehnice, rachetomodele, carturi şi informatică, toţi participanţii s-au prezentat la înalte cote ale calităţii şi profesionalismului, sarcina juriilor fiind foarte dificilă în a-i alege pe cei mai buni. Totodată, pe timpul desfăşurării taberei, au avut loc diverse alte manifestări, care au inclus un bogat program de informare a celor prezenţi cu tot ceea ce ştiinţa şi tehnica posedă mai modern, mai valoros, cît şi cu o diversă paletă de acţiuni practice. Între acestea s-au evidenţiat întîlnirile cu oameni de ştiinţă şi muncitori specialişti, vizitele în întreprinderi şi unităţi de cercetare-proiectare şi inginerie tehnologică din Constanţa, care au fost adevărate şi utile schimburi de experienţă, veritabile tribune ale creativităţii, ale informării celor pentru care imposibilul nu există.

ILIE CHIROIU

Aceste micromodele realizate de pionieri nu cîntăresc mai mult de 1,5 grame, dar zboară cu înaltă siguranţă.

SĂ DESCOPERIM ÎMPREUNĂ:

IANCA - viitorul oraș dintre lanuri

Printre scrisorile care ne-au sosit pe la mijlocul verii în redacție, era și aceea expediată de Flavia Strat din Ianca, scrisoare în care, printre altele, ne spune ca: „Părinții mei mi-au spus că primul bloc s-a ridicat aici cu doisprezece ani în urmă, cheia întîiului apartament fiind pusă în ușă pe data de 16 august, exact cînd m-am născut eu. Dacă timpul vă permite, sînteți invitați de ziua mea și de ziua viitorului nostru oraș să ne faceți o vizită. Trenul de Ianca sosește de la Brăila exact la ora 10. Vă așteptăm cu deosebită plăcere".

Trebuie să recunosc, scrisoarea Flaviei mi-a stîrnit interesul și am hotărît să dau curs invitației sale.

— Pînă vom avea și taximetre, mi-a spus Flavia, zîmbind, cînd am coborît din tren... Haideți să luăm un autobuz către centru.

Nu puțină mi-a fost mirarea să constat că la Ianca... agricultura începe încă de lîngă calea ferată, încă de lîngă oraș... O escadră de blocuri între valuri de aur. De unde gîndul că noul oraș se îngemănează cu muncile agricole încă de la mistrie, campaniile agricole fiind și ale orașului.

Surpriza de la ora 12

O ciudată senzație te cuprinde cînd, deși te afli într-un oraș de vîrsta Flaviei, din toate părțile te impresionează imediat arăturile după lanurile de grîu sau floarea-soarelui! La numai doi pași, după niște grilaje de lemn, cîțiva tauri iau în coarne, pufnind, lucerna verde dată prin sare, în timp ce porumbul înalt cît un om și jumătate bate în geamurile de la partere. Soarele începe să fie tot mai puternic, iar culoarea albă a străzilor și cartierelor îți copleșește vederea. Aș fi vrut să fiți de față și să trăiți această neașteptată senzație aproape de vis: orașul agroindustrial Ianca, parcă de ieri pînă azi construit, să te primească cu înălțimile lui aflate în întrecere cu înălțimile porumbului negru, gata dat în lapte, și ale viței de vie pusă pe rod greu. Majoritatea mașinilor erau în cîmpuri. Și oamenii la fel. O fetiță se auzea vorbind de la un telefon interurban cu o verișoară de-a ei de la Băile Herculane. Se înțelegeau să se viziteze reciproc.

— Cum, chiar nimeni, pe străzi, la această oră? întreb eu uluit și mă uit la ceas. E 12.

— Ehe! Oamenii din oraș sînt la cîmp încă de la primele ore ale dimineții. Orașul nostru este o tînără cetate a industriei, dar și a agriculturii.

— Ultima campanie a fost...

— De strîngere a grîului, de efectuare a celei de-a treia prașile la porumb, a irigațiilor și îngrijirii cartofului, a celorlalte legume și fructe. La toată această muncă a fost prezent orașul întreg.

Echipele de aur, în dialog cu timpul

Dulgherul Mihai Opreșiu are toate motivele să fie mîndru de renumele său de constructor.

— Din 1976, cînd s-a ridicat primul bloc de locuințe la Ianca, sînt omul etajelor și al treptelor care s-au ridicat. Dar acest oraș nu-i făurit numai de constructori. Pînă și copiii se consideră constructori. Și ceilalți locuitori ai săi se consideră la fel.

— Orașenii din Ianca sînt agricultorii din tarlalele celor peste 18 mii de hectare, ne mărturisește lăcătușul Virgil Drăghici, un mare animator al schelelor, al betoanelor și mistriilor de la Ianca.

De la fiecare cetățean poți afla că în numai cîțiva ani, orașul și-a ridicat etajele în lungul celor aproape 52 de km de străzi, rețeaua de apă potabilă s-a lărgit cu încă 10 km, iar în cele peste 2 000 de apartamente date în folosință, 750 de bucătării sînt deja racordate la rețeaua de gaze naturale. Încălzirea în acest oraș atît de cochet și modern se face cu energie termică. Numai în cîțiva ani, viața a căpătat aici un ritm neobișnuit. Cei aproape 15 mii de locuitori sînt oameni ai agriculturii, dar și ai industriei, ai culturii și învățăturii, ai creației tehnico-științifice. Aproape 1 000 de elevi învață la cele două licee cu profil agroindustrial și de petrol-mine și geologie, toți calificîndu-se și devenind oameni ai muncii în orașul Ianca și pe pămînturile din preajma lui. Tineretul este calificat în toate domeniile de activitate, pentru înfăptuirea tuturor obiectivelor. La fabrica de zahăr (una dintre cele mai mari din țară), la schela petrolieră, în sectorul agricol, în construcții, tineretul se află în primele rînduri. La centrala termică din zonă, ce deservește și asigură agentul termic în comuna devenită oraș, și unitățile industriale din teritoriu, în marile unități agricole, cum sînt C.A.P.-Ianca, C.A.P.-Petrișoru, C.A.P.-Plopu, în zootehnie și în alte domenii întîlnim numai lume harnică.